

Số 247
(9734)
CHỦ NHẬT
4.9.2022
(9.8 Nhâm Dần)

THANH NIÊN

DIỄN ĐÀN CỦA HỘI LIÊN HIỆP THANH NIÊN VIỆT NAM
Đường dây nóng: (024) 38570897 - 0917700000 (Hà Nội), 0903956846 (TP.HCM), Email: duongdaynong@thanhnien.vn

thanhnien.vn
Mobile/FB/YouTube/TikTok/Lotus

Chào ngày mới

**Chống tai nạn
giao thông từ gốc**
PHÁT TIẾN

Như Thanh Niên đã đưa tin, đại diện Sở GTVT
tỉnh Bình Phước ngày 2.9 cho biết **→18**

**Thương hiệu quốc gia
mà thế giới dành cho VN** **→3**

**Không để học sinh
tối trường mà không
có sách giáo khoa** **→3**

Chơi trung thu độc đáo **→2,3**

Một mâm cỗ trung thu vừa truyền thống vừa sáng tạo

ẢNH: NVCC

**Đà Lạt và
chuyện... lũ lụt
trong lịch sử** **→8**

**Mỹ tăng cường giúp
Đài Loan lập vành đai
tên lửa** **→23**

**Nỗ lực của du học sinh Việt
kêu gọi trân trọng thiên nhiên** **→22**

PV THANH NIÊN HỖ TRỢ GIẢI CỨU 2 NGƯỜI
BỊ LỬA BÁN SANG CAMPUCHIA:
**Giả doanh nhân
"thả thính" lừa người Việt** **→5**

**NHÀ VÔ ĐỊCH
SIÊU CỰ LY TRIATHLON
VŨ PHƯƠNG THANH:**
**Không gì là
không thể** **→12-13**
ẢNH: NVCC

Chơi trung thu độc đ

TRINH NGUYỄN

Những cách thưởng thức trung thu mới ra đời cho thấy mỗi lúc mỗi nơi lại có câu chuyện trung thu độc, lạ của riêng mình.

Điều múa nghệ do TS Trần Hậu Yên Thế (Trường ĐH Mỹ thuật VN) phỏng dựng là điều nhiều người chờ đợi trong trung thu này. Theo dự kiến của nhóm Đình làng Việt, điệu múa sẽ được biểu diễn cho các gia đình ở khu tập thể Trung Tự (Hà Nội) trong đêm trung thu.

CỦA NGON, VẬT LẠ, ĐỒ CHƠI ĐỘC ĐÁO

Trước đó, ông Thế đã phỏng dựng điệu múa này dựa trên các nghiên cứu hình ảnh mỹ thuật cổ. Ông Thế cũng cho biết hiện tại ở Hàn Quốc múa nghệ vẫn còn, có những điểm tương đồng với một số điệu múa của người Nùng, người Lào. “Múa nghệ có chiếc đầu nghệ phỏng dựng theo thẩm mỹ của người Việt”, ông Nguyễn Đức Bình, người sáng lập nhóm Đình làng Việt, nói.

Ông Bình không giấu sự hào hứng khi chia sẻ về tạo hình của nhân vật mới thay thế nhân vật ông Địa. Nếu múa sư tử có ông Địa, thì múa nghệ thì có cô tiên với tạo hình giống như trong nhiều điệu múa đình làng. Nhưng đó chưa phải là tất cả. Điều múa nghệ còn ưu việt hơn nhờ âm nhạc truyền thống hỗ trợ. “Múa nghệ ở đây không chỉ có trống thùng thùng mà còn âm nhạc truyền thống nữa, có sáo đi kèm, chũm chọe... Cả đoàn múa gồm 8 người cả múa cả nhạc. Thực ra anh Thế đang xây dựng truyền

Lồng đèn khổng lồ tại Lễ hội Thành Tuyên

ANH: PHẠM HƯNG

thống mới. Điều múa này có tinh thần VN”, ông Bình chia sẻ.

Những chiếc đèn trung thu được phục dựng theo lối xưa cũng dần lan tỏa tới mọi người. Những chiếc đèn cá chép, đèn con cua này cách đây vài năm được nhà nghiên cứu Trịnh Bách kết hợp với gia đình nghệ nhân phục dựng lại. Đèn được bán với giá cao tương xứng công sức bỏ ra tìm lại các chất liệu, cũng như kỹ thuật xưa.

Trung thu với bà Nguyễn Thu Hương (nhà hàng Bể Cá, Hà Nội), lại là những ngày nặn bánh nướng bánh dẻo cảm hứng về miệt mài. Bánh nướng con giống vốn là món quà trẻ em yêu thích, và trong nhiều năm trước đây, con giống đó phần lớn là lợn. Bà Hương đã có cách riêng để thay đổi truyền thống. Bà nặn những chú hổ tròn xoe, vẽ cho các bạn

hồ phệ này những khuôn mặt khác nhau. Bộ quà hổ phệ còn được đi kèm với tò he truyền thống, tạo nên vẻ xinh đẹp linh hoạt cho mâm cỗ.

“Bộ hổ phệ và tò he hiện đã sẵn sàng tại cửa hàng chuẩn bị cho chương trình phá cỗ rước đèn cho các bé. Mỗi em hổ phệ là một biểu cảm. Riêng hổ phệ phi công đeo kính, các mẹ đặt trước vì mẹ nào cũng mê mà số lượng có hạn”, bà Hương chia sẻ.

Nghệ nhân Nguyễn Thu Bình An (Hà Nội) lại “bơi” trong các đơn hàng tạo hình mâm cỗ trung thu từ hoa quả. Trong danh mục những món bày cỗ trung thu của bà An, bên cạnh chó búp bê và các tạo hình chú cừu bằng tép bưởi, còn có nhím, cá vàng, chuột Mickey... Đặc biệt, bà An có bàn tay khéo tía hoa tiên - những bông hoa

lớn, cánh xếp lớp mềm mại, từ đủ đủ xanh tuyệt đẹp. Những mẫu hoa tiên do bà tự sáng tạo, nhưng tài tia hoa bà đã được luyện từ những ngày bé đi học Trường Nữ công tinh hoa trên phố Bà Triệu (Hà Nội).

TAO DỰNG KHÔNG GIAN TRUNG THU

Những tài hoa của bà Bình An còn đáng quý hơn vì không bao giờ bà quên trung thu cho những trẻ còn khó khăn. Bà muốn nhân lên những không gian trung thu.

“Hôm trước, mấy đứa tiếp quản mâm cỗ trung thu ở Bệnh viện Nhi, nhìn thấy đàn chó búp bê thích lắm mà không dám xin vì sợ để mấy hôm hỏng mất. Ấy thế mà chiều qua bác Bình An bảo mâm cỗ phải có chó búp bê mới đẹp, trẻ con mới thích, để chị thu xếp làm nhé”, một thành viên của

nhóm thiện nguyện Cơm tự tâm chia sẻ.

Họa sĩ, giám tuyển Lê Thiết Cương năm nay thông báo trên Facebook về việc sẽ cùng bạn bè tổ chức triển lãm tranh, nghe nhạc rock và phá cỗ đón trung thu. Đêm trung thu đặc biệt này được tổ chức tại 35 Đào Duy Từ (Hà Nội). Những họa sĩ thân thiết của ông sẽ cùng góp tranh để chung vui gồm: Phương Bình, Phương Liên, Quốc Thắng, Phạm Trần Quân.

UBND Q. Hoàn Kiếm (Hà Nội) cũng sáng tạo một loạt không gian trung thu trong khu vực phố cổ mình quản lý. Chợ trung thu khu vực Hàng Lược - Hàng Mã với nhiều đồ chơi và thức quà trung thu sẽ kéo dài đến hết rằm. Tại Ngôi nhà di sản 87 Mã Mây, đình Kim Ngân 42 Hàng Bạc, Trung tâm Thông tin

Trung thu không phải vỗ tay xong là về

ANH: NVCC

Trả lời phỏng vấn Thanh Niên, nhà nghiên cứu mỹ thuật cổ Nguyễn Đức Bình (ảnh) cho rằng sức mạnh của trung thu nằm ở tinh thần chuẩn bị cho đêm rằm, chứ không phải chỉ trong tối trăng tròn đó.

Là người sáng lập nhóm Đình làng Việt, ông nhiều năm nay đã liên tục tổ chức các hoạt động truyền thống cho cộng đồng, trong đó có trung thu. Năm nay, ông sẽ tổ chức trung thu cho cộng

đồng ở đâu và có gì độc, lạ?

Trước đây, tôi từng tổ chức trung thu tại Bảo tàng Hà Nội. Năm nay, Đình làng Việt có trụ sở ở Trung Tự, các cụ ở tổ dân phố cũng muốn cùng chúng tôi tổ chức cho các cháu lễ trung thu. Tôi đang soạn chương trình cụ thể, và trong đó sẽ có màn múa nghệ. Đầu nghệ này do TS Trần Hậu Yên Thế nghiên cứu và sáng tạo. Nhìn chung, lễ trung thu phải làm sao cho phù hợp với truyền thống nhưng mọi người vẫn được thưởng thức cái mới lạ, và cái mới lạ đó không được lai căng.

Chúng tôi cũng sẽ có hoạt động để các cháu biết cái mình đang thưởng thức là cái gì. Ví dụ như về trung thu, chúng tôi phải

mời anh Trần Đoàn Lâm (Giám đốc NXB Thế giới) để diễn thuyết cho các cháu hiểu ngày trung thu có ý nghĩa thế nào. Như thế, các cháu sẽ hiểu trước trung thu làm gì, ngày trung thu có gì hay, làm thế nào để tổ chức trung thu. Nếu có múa hát thì chúng tôi cũng sử dụng múa hát truyền thống, kể cả trang phục nữa. Cũng sẽ có thêm các bài hát mới. Nhưng những bài hát mới cũng được đặt cạnh những bài hát gợi được trung thu xưa, thời cha mẹ ông bà các cháu trải qua.

Vậy theo ông, điều quan trọng khi tổ chức trung thu là gì? Ngày xưa các cụ có từ “ăn rằm”, bây giờ nó còn đúng nữa

Đèn lồng mới cho trung thu

ANH: BÌNH NGUYỄN CUNG CẤP

không, thưa ông?

Hiện nay, cái ăn cũng không quan trọng như ngày xưa nữa. Ngay ở phường tôi, khi tổ chức, vẫn sẽ có phá cỗ các món trung thu. Nhưng điều đó không quan trọng bằng đưa các cháu cái tinh

thần trung thu, để các cháu thấy nó có ý nghĩa. Ví dụ khi làm trung thu ở Bảo tàng Hà Nội, chúng tôi phải hướng dẫn làm dụng cụ, đèn, bánh thế nào. Đây là để các cháu thấy trung thu không chỉ diễn ra trong một khoảnh khắc, trong

áo

Di sản Phố cổ Hà Nội 28 Hàng Buồm, Trung tâm Giao lưu văn hóa Phố cổ Hà Nội 50 Đào Duy Từ sẽ giới thiệu không gian trưng bày truyền thống. Tại những điểm này còn có hoạt động tương tác với nghệ nhân, thợ thủ công hướng dẫn làm đồ chơi trưng bày truyền thống như ông tiến sĩ, ông đánh gậy, đèn ông sao, đèn con giống, đèn kéo quân, mặt nạ bói, làm điệu...

Nhưng có lẽ từng bừng đáng kể nhất phải nhắc tới Lễ hội Thành Tuyên (Tuyên Quang). Tại TP này, nhiều năm nay trưng bày đã trở thành ngày hội kéo dài của các phường, xã. Theo đó, các đơn vị này cùng người dân tổ chức làm đèn trưng bày và thu đèn trưng bày. Người dân TP.Tuyên Quang làm đèn trưng bày rất giỏi. Họ cũng làm những chiếc đèn cỡ lớn, đèn đặt trên ô tô chạy khắp các tuyến phố chính, trẻ em có thể ngồi lên được những mô hình đèn này. Nếu các tỉnh khác rước đèn đúng rằm tháng tám thì Tuyên Quang rước mô hình này từ sớm, sau rằm tháng 7 đã lác đác có mô hình rước rồi.

Không gian trưng bày Lễ hội Thành Tuyên này đặc biệt đến mức nhiều người dân ở các tỉnh khác cũng về đây dự hội. Bản thân Tuyên Quang cũng xác định đây là một thương hiệu văn hóa của địa phương. Vì thế, Tuyên Quang liên kết với Vietjet để tổ chức các tuyến bay, tuyến du lịch tới đây. Năm nay, tâm điểm của Lễ hội Thành Tuyên là Đêm hội Thành Tuyên với lễ hội đèn lồng lớn nhất VN, Lễ đón nhận bằng ghi danh Thực hành Then của người Tày, Nùng, Thái ở VN vào danh sách di sản phi vật thể đại diện của UNESCO.

một tối đó, mà đã được chuẩn bị qua tinh thần trưng bày trước đó nhiều ngày. Điều này cũng giống như tết, tinh thần chuẩn bị đã phải nhen nhóm từ trước đó rồi. Với trưng bày, chẳng hạn, nếu muốn đốt hạt bưởi thì phải chuẩn bị từ trước. Trưng bày không phải chỉ là vỗ tay rồi về.

Trưng bày không phải là vỗ tay rồi về, có nghĩa là sẽ có chuẩn bị, có nhiều người tham gia phải không, thưa ông?

Lúc đầu, trưng bày dành cho người lớn, rồi dần dần lại chuyển cho trẻ con. Người ta nói trưng bày là tết của thiếu nhi, nhưng vấn đề hiện tại lại là làm sao để cha mẹ hưởng ứng để tổ chức trưng bày cho trẻ con. Có nghĩa là trưng bày sẽ tạo ra kết nối thế hệ.

Ngữ Yên (thực hiện)

Thương hiệu quốc gia mà thế giới dành cho VN

Tối 3.9, tại Quảng trường Nguyễn Tất Thành, TP.Tuyên Quang, tỉnh Tuyên Quang tổ chức Lễ đón Bằng ghi danh “Thực hành Then của người Tày, Nùng, Thái ở VN” vào danh sách di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại. Chủ tịch nước Nguyễn Xuân Phúc dự và phát biểu tại buổi lễ. Cùng dự có ông Đỗ Văn Chiến, Bí thư T.Ư Đảng, Chủ tịch Ủy ban T.Ư Mặt trận Tổ quốc VN; bà Hà Thị Khiết, nguyên Trưởng ban Dân vận T.Ư, Phó chủ tịch không chuyên trách Ủy ban T.Ư Mặt trận Tổ quốc VN; Phó thủ tướng Vũ Đức Đam cùng một số Ủy viên T.Ư Đảng, lãnh đạo các ban, bộ,

Chủ tịch nước Nguyễn Xuân Phúc đến dự buổi lễ

ẢNH: TTXVN

ngành và đại diện 11 tỉnh có di sản Then, đại biểu Đại sứ quán một số nước tại VN.

Phát biểu tại buổi lễ, Chủ

tịch nước Nguyễn Xuân Phúc khẳng định việc ghi danh “Thực hành Then của người Tày, Nùng, Thái ở VN” chính

là thương hiệu quốc gia mà thế giới dành cho VN, qua đó góp phần giới thiệu với bạn bè quốc tế về những di sản văn hóa đặc sắc miền núi phía bắc của VN, làm cho khu vực này tăng thêm sức hấp dẫn, cuốn hút đối với du khách.

Chủ tịch nước cũng ghi nhận và biểu dương tỉnh Tuyên Quang đã duy trì tổ chức Lễ hội Thành Tuyên - một lễ hội đặc sắc, riêng có, do chính nhân dân Tuyên Quang khởi xướng, duy trì và phát triển từ nhiều năm nay, được sách Kỷ lục Guinness VN công nhận là “Lễ hội có nhiều mô hình đèn lồng nhất VN”.

TTXVN

Không để học sinh tới trường mà không có sách giáo khoa

Sáng qua (3.9), trước thềm năm học mới, Thủ tướng Phạm Minh Chính và đoàn công tác đã tới thăm, động viên các thầy cô giáo, các em học sinh (HS) và kiểm tra công tác chuẩn bị năm học mới tại Trường tiểu học TT.Yên Lập và Trường THPT Yên Lập (H.Yên Lập, Phú Thọ).

Thủ tướng lưu ý không để bất cứ HS nào không được tới trường do hoàn cảnh khó khăn; hết sức quan tâm tới các HS yếu thế, có hoàn cảnh khó khăn. Bên cạnh đó, phải bảo đảm sách giáo khoa cho HS; có phương án hỗ trợ sách giáo khoa cho HS nghèo, HS có hoàn cảnh gia đình

Thủ tướng Phạm Minh Chính kiểm tra cơ sở vật chất của Trường tiểu học TT.Yên Lập

ẢNH: TTXVN

khó khăn, vùng sâu, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số; không để em HS nào đến trường

mà không có sách giáo khoa. Thủ tướng lưu ý nghiên cứu, triển khai việc cho HS mượn

sách, cùng với giáo dục các em về tinh thần tiết kiệm, trân trọng sách vở, đồ dùng học tập.

Các cơ quan có thẩm quyền đã đồng ý bổ sung 64.000 biên chế giáo viên trên cả nước. Thủ tướng yêu cầu thực hiện việc tuyển dụng giáo viên theo chỉ tiêu được phân bổ bảo đảm số lượng và chất lượng; nguyên tắc là ở đâu có HS thì ở đó phải có giáo viên, nhưng cơ cấu lại, bố trí, sắp xếp đội ngũ GV hợp lý, có phương án khắc phục tình trạng thiếu GV, nhất là ở các môn ngoại ngữ, tin học, mỹ thuật, âm nhạc, thể chất.

Mai Hà

Hỗ trợ người trồng sâm Ngọc Linh bị thiệt hại

Ngày 3.9, Ngân hàng Chính sách xã hội tỉnh Kon Tum cho biết đang phối hợp với các địa phương xác minh mức độ thiệt hại để có chính sách hỗ trợ cho các hộ dân trồng sâm Ngọc Linh.

Theo Ngân hàng Chính sách xã hội tỉnh Kon Tum, tại 2 huyện Tu Mơ Rông và Đăk Glei (Kon Tum) có 953 hộ dân vay vốn tín dụng đầu tư trồng sâm Ngọc Linh với tổng dư nợ trên 62 tỉ đồng. Trong đó, theo khảo sát ban đầu của

ngân hàng, tại H.Tu Mơ Rông số hộ có sâm Ngọc Linh bị chết là 87 hộ với tổng dư nợ 6 tỉ đồng, tại H.Đăk Glei có 9 hộ với dư nợ 380 triệu đồng.

Vừa qua, Ngân hàng Chính sách xã hội tỉnh Kon Tum phối hợp các phòng, ban liên quan và chính quyền địa phương tiến hành xác minh cụ thể từng hộ vay vốn. Nếu có thiệt hại do nguyên nhân khách quan gây ra, sẽ lập hồ sơ để nghị cấp có thẩm quyền xử lý rủi ro. Theo đó, có 3

biện pháp trong quy định xử lý rủi ro. Thứ nhất, gia hạn nợ tổng giá trị thiệt hại dưới 40%. Thứ hai, khoan nợ 3 năm khi tổng giá trị thiệt hại từ 40 - 80%. Thứ ba, khoan nợ 5 năm khi tổng giá trị thiệt hại trên 80%.

Trước đó, như *Thanh Niên* đã phản ánh, do thời tiết bất thường và bệnh hại, hàng chục nghìn cây sâm Ngọc Linh ở H.Tu Mơ Rông và H.Đăk Glei bị chết.

Đức Nhật

Gia Lai tăng cường phòng chống đuối nước ở trẻ em

UBND tỉnh Gia Lai ngày 3.9 cho biết vừa có văn bản chỉ đạo các ngành chức năng của tỉnh tăng cường các biện pháp phòng chống đuối nước cho trẻ em. Theo đó, các sở: LĐ-TB-XH, GD-ĐT, TT-TT, VH-TT-DL... cần có những biện pháp cụ thể, tuyên truyền sâu rộng đến các gia đình, tổ chức, nhà trường và có những chương trình cụ thể giáo dục kỹ năng phòng chống đuối nước cho học sinh trên địa bàn tỉnh.

Các địa phương thường xuyên chỉ đạo cấp xã, thôn, làng rà soát các khu vực thường xảy ra đuối nước hoặc có nguy cơ đuối nước để vận động, chỉ đạo lắp đặt rào chắn, biển cảnh báo... Đồng thời quan tâm đầu tư, xây dựng và tổ chức các lớp dạy kỹ năng an toàn trong môi trường nước, phổ cập bơi cho trẻ trên địa bàn tỉnh... Từ đầu năm 2022 đến nay tại Gia Lai đã có 16 vụ đuối nước, làm chết 22 trẻ em.

Trần Hiếu

Góc biếm họa

Đưa khách ra đảo bất chấp nguy hiểm

Trong dịp nghỉ lễ 2.9, xã đảo biên giới Vĩnh Thực trở thành tâm điểm của TP.Móng Cái (Quảng Ninh) khi mỗi ngày đón hàng ngàn lượt khách đến tham quan. Ghi nhận thực tế, mỗi ngày trên tuyến đường thủy bến Mũi Ngọc, P.Bình Ngọc, xã đảo Vĩnh Thực (TP.Móng Cái, Quảng Ninh) có hàng trăm lượt qua lại. Dù tuyến vận tải hành khách này cách phao số 0 vài cây số, thường có sóng dữ, thế nhưng các xuồng hoạt động tại khu vực này ngang nhiên vi phạm quy định an toàn giao thông đường thủy. Điển hình vi phạm là lái xuồng và hành khách không ai mặc áo phao. Tất cả ngồi vắt vẻo trên chiếc xuồng rồi “phóng” trên mặt biển, thậm chí có nhiều chuyến xuồng còn chở quá số người quy định.

Sau phản ánh của PV *Thanh Niên*, lực lượng chức năng của TP.Móng Cái ngày 3.9 tổ chức ra quân xử lý các vi phạm về an toàn giao thông trên tuyến Mũi Ngọc - Vĩnh Thực. Lực lượng chức năng cử cán bộ giám sát yêu cầu 100% hành khách phải mặc áo phao; chủ phương tiện phải làm lệnh xuất bến ghi đầy đủ thông tin hành khách trên xuồng.

Lã Nghĩa Hiếu

Du khách ngồi trên xuồng, không mặc áo phao lệnh dừng trên biển ở TP.Móng Cái

ANH: LÃ NGHĨA HIẾU

CSGT truy bắt nghỉ phạm cướp xe máy

Ngày 3.9, Phòng CSGT đường bộ - đường sắt (PC08 - Công an TP.HCM) cho biết trong quá trình làm nhiệm vụ tuần tra, kiểm soát, tổ công tác Đội CSGT Chợ Lớn (thuộc PC08) đã kịp thời truy đuổi, khống chế nghi phạm cướp xe máy.

Theo đó, vào khoảng 12 giờ 30 ngày 2.9, khi tuần tra đến giao lộ Lý Thường Kiệt - Bà Triệu (Q.5), tổ công tác gồm đại úy Nguyễn Quang Đại, đại úy Nguyễn Minh Trung, đại úy Huỳnh Phúc Đạt và đại úy Nguyễn Quang Sang nghe người dân tri hô cướp. Cùng lúc này, tổ công tác phát hiện nghi phạm điều khiển xe máy có biểu hiện nghi vấn nên lập tức truy đuổi, khống chế, lập biên bản bàn giao nghi phạm cùng tang vật là chiếc xe máy BS 53V3-365.84 cho Công an P.12 (Q.5). Tại Công an P.12, nghi phạm khai tên N.H.P (27 tuổi, ngụ Q.8, TP.HCM).

Bích Ngân

Một điểm khai thác khoáng sản tại xã Đồng Tuyển, TP.Lào Cai (Lào Cai) do Công ty Lilama thực hiện vào tháng 8.2013
ANH: CTV

Chiêu “rửa tiền” trong vụ khai thác trái phép quặng apatit ở Lào Cai

PHAN HẬU

Để hợp thức hóa hơn 177 tỉ đồng từ việc bán quặng apatit trái phép, bị can Nguyễn Mạnh Thừa (63 tuổi), cựu Giám đốc Công ty TNHH xây dựng và thương mại Lilama, đã mua bán bất động sản, gửi ngân hàng... nhằm che giấu nguồn gốc số tiền bất hợp pháp này.

Viện KSND tỉnh Lào Cai vừa hoàn tất cáo trạng vụ án khai thác trái phép quặng apatit với diện tích 5,99 ha, thu hơn 1,5 triệu tấn quặng, có giá trị hơn 610 tỉ đồng.

MUA GOM ĐẤT CỦA DÂN ĐỂ KHAI THÁC QUẶNG TRÁI PHÉP

Trong vụ án này, Công an tỉnh Lào Cai đã khởi tố, bắt tạm giam các bị can: Nguyễn Mạnh Thừa, cựu Giám đốc Công ty TNHH xây dựng và thương mại Lilama (Công ty Lilama); Nguyễn Quang Huy, 65 tuổi, cựu Tổng giám đốc Công ty TNHH MTV Apatit VN (Công ty Apatit VN); Phạm Cao Khiêm, 67 tuổi, cựu Phó tổng giám đốc Công ty Apatit VN; Nguyễn Ngọc Bích, 65 tuổi, cựu Chủ tịch HĐQT Công ty Apatit VN; Lương Văn Na, 68 tuổi, cựu Phó tổng giám đốc Công ty Apatit VN và Cao Văn Tham, 65 tuổi, cựu Phó trưởng phòng Kế hoạch - thị trường Công ty Apatit VN.

Theo cáo trạng, ngày 27.4.2009, UBND tỉnh Lào Cai cấp giấy chứng nhận đầu tư cho Công ty Lilama để thực hiện dự án xây dựng khách sạn,

nhà hàng với diện tích 3,77 ha, tại xã Đồng Tuyển (TP.Lào Cai, tỉnh Lào Cai).

Khi san gạt mặt bằng, phát hiện có quặng apatit, Thừa đã báo cáo UBND tỉnh Lào Cai. Khảo sát sau đó cho thấy khu đất Công ty Lilama được giao có khoảng 1,8 ha nằm trên khai trường số 18, thuộc quy hoạch quặng apatit đã được Bộ Công thương phê duyệt. Sau đó, UBND tỉnh Lào Cai thu hồi chứng nhận đầu tư và chấm dứt thực hiện dự án của Công ty Lilama, và giao cho Công ty Apatit VN quản lý, sử dụng.

Nhưng sau đó, Thừa và các bị can vẫn lợi dụng việc Công ty Lilama được cấp giấy chứng nhận đầu tư dự án nhà hàng, khách sạn; và sử dụng Văn bản 839/UBND-CN ngày 11.4.2012, Văn bản số 2160/UBND-CN ngày 2.8.2012, Văn bản số 1717/UBND-CN ngày 20.5.2013 của UBND tỉnh Lào Cai ban hành chưa đúng quy định để khai thác quặng trái phép trên khai trường 18. Đáng chú ý, ngoài diện tích được giao làm nhà hàng, khách sạn, bị can Nguyễn Mạnh Thừa đã mua gom đất của các hộ dân xung quanh gồm 2,22 ha để khai thác trái phép quặng apatit.

Số quặng apatit Công ty Lilama khai thác từ năm 2012 - 2015 lên đến trên 1,5 triệu tấn, giá trị hơn 610 tỉ đồng; trong đó khai thác trên diện tích 3,77 ha là hơn 1,3 triệu tấn, trị giá hơn 517 tỉ đồng.

NĂNG KHỔNG ĐỂ TRỰC LỢI HƠN 177 TỈ

Bị can Nguyễn Mạnh Thừa còn bị cáo buộc có hành vi rửa tiền. Cụ thể, số tiền hơn

479 tỉ đồng bán quặng từ 2013 - 2015, được Thừa chỉ đạo hạch toán vào sản xuất kinh doanh. Trong đó, chi phí bốc xúc, vận chuyển quặng apatit nhiều nhất, hơn 295 tỉ đồng.

Để hợp thức hóa nguồn tiền từ khai thác quặng trái phép, bị can Nguyễn Mạnh Thừa thỏa thuận với 12 cá nhân mà Công ty Lilama thuê vận chuyển cho mượn tài khoản cá nhân. Khi thanh toán xong, chủ tài khoản phải trả lại tiền cho Thừa; đồng thời Thừa chỉ đạo kế toán Công ty Lilama lập các hợp đồng, biên bản nghiệm thu để nâng khống giá cước, khối lượng quặng, đất đá vận chuyển, và đến Chi cục Thuế H.Bảo Thắng, Chi cục Thuế TP.Lào Cai mua hóa đơn bán lẻ theo hợp đồng kinh tế và biên bản nghiệm thu khống.

Cơ quan CSĐT xác định từ năm 2013 - 2015, bị can Nguyễn Mạnh Thừa chỉ đạo kế toán chuyển tiền từ tài khoản Công ty Lilama vào tài khoản 12 cá nhân với tổng số tiền hơn 182 tỉ đồng, nhưng thực tế các cá nhân này chỉ nhận được hơn 5,6 tỉ đồng; hơn 177 tỉ đồng còn lại là số tiền nâng khống để bị can Thừa chiếm hưởng, sử dụng vào việc cá nhân.

Để hợp thức hóa nguồn tiền thu được từ việc bán quặng apatit trái phép, bị can Nguyễn Mạnh Thừa đã sử dụng vào nhiều việc khác như: mua bán bất động sản, gửi ngân hàng nhằm che giấu nguồn gốc bất hợp pháp số tiền hơn 177 tỉ đồng. Hành vi của Thừa và các bị can đã xâm phạm đến trật tự quản lý kinh tế và chế độ quản lý của nhà nước đối với nghiên cứu, thăm dò, khai thác tài nguyên.

CHI TIỀN CHO NHIỀU CÁN BỘ ?

Theo cáo trạng, bị can Nguyễn Mạnh Thừa khai nhận chi tiết việc sử dụng số tiền hơn 177 tỉ đồng thu lợi bất chính. Trong đó, bị can Thừa dùng 2,1 tỉ đồng để mua 1 lô đất diện tích 465 m² tại P.Bắc Cường, TP.Lào Cai; chuyển 40,8 tỉ đồng mua cổ phần tại Công ty CP Tả Phời; rút 5 tỉ đồng từ tài khoản cá nhân chuyển sang mở tài khoản tiết kiệm đứng tên con gái; đưa tiền cho các con đầu gửi tiết kiệm tại các ngân hàng; chi 6,5 tỉ đồng mua 2,22 ha đất ngoài dự án 3,77 ha để khai thác quặng trái phép...

Đáng chú ý, bị can Thừa khai nhận đã đưa tiền cho một số cán bộ là nguyên lãnh đạo công tác tại UBND tỉnh Lào Cai; lãnh đạo các sở, ngành tỉnh Lào Cai; lãnh đạo Công ty Apatit VN; các cá nhân là cán bộ Thanh tra Chính phủ... Cơ quan CSĐT Công an tỉnh Lào Cai đang điều tra nội dung này để xử lý theo quy định của pháp luật.

Theo cáo trạng, bị can Nguyễn Mạnh Thừa là người chủ mưu, trực tiếp chỉ đạo tổ chức khai thác, tiêu thụ trái phép trên 1,5 triệu tấn quặng apatit các loại trên khu đất 5,99 ha, và phải chịu trách nhiệm chính về tội vi phạm quy định về nghiên cứu, thăm dò, khai thác tài nguyên.

Bị can Nguyễn Quang Huy trực tiếp trao đổi, bàn bạc, thương thảo ký các hợp đồng kinh tế mua bán quặng với Nguyễn Mạnh Thừa, và chỉ đạo cấp dưới thực hiện các hành vi liên quan đến việc khai thác, tiêu thụ 1,3 triệu tấn quặng trái phép tại khu vực 3,77 ha. Do vậy, bị can Huy phải chịu trách nhiệm chính trong vụ án vi phạm quy định về nghiên cứu, thăm dò, khai thác tài nguyên. ◀▶

PV Thanh Niên hỗ trợ giải cứu 2 người bị lừa bán sang Campuchia:

Giả doanh nhân “thả thính” lừa người Việt

ĐÌNH TUYẾN

Về quê an toàn, 2 nạn nhân trẻ ở Cần Thơ bị lừa bán sang Campuchia vừa được PV Thanh Niên hỗ trợ giải cứu, vẫn chưa hết sợ hãi khi thuật lại quá trình bị bán qua 2 công ty lừa đảo bên kia biên giới.

T.H.V (17 tuổi) và bạn là N.D.M (nữ, 16 tuổi, cùng ngụ P.Trà Nóc, Q.Bình Thủy, TP.Cần Thơ) là 2 nhân vật trong bài *Chàng trai 17 tuổi quê Cần Thơ liên tục cầu cứu vì cùng bạn gái bị lừa bán sang Campuchia*, đăng trên *Thanh Niên Online* ngày 28.8. Ngay sau đó, Công an TP.Cần Thơ đã vào cuộc.

Gần 1 tuần sau khi báo đăng, công ty bên Campuchia bắt ngờ chịu thả người. Ngày 1.9, PV *Thanh Niên* hỗ trợ người nhà của V. đến khu vực biên giới tìm cách đón 2 nạn nhân về. Với sự hỗ trợ của Đồn biên phòng cửa khẩu Long Bình và Trạm cửa khẩu Khánh Bình (H.An Phú, An Giang), V. và M. đã về VN an toàn. Gia đình nạn nhân cũng không mất khoản tiền chuộc 7.000 USD. “Không có bài báo đăng trên *Thanh Niên* và sau đó Công an TP.Cần Thơ vào cuộc thì không đời nào họ thả tụi em nếu gia đình không nộp khoản tiền chuộc mỗi đứa 3.500 USD”, V. nói.

LỪA ĐƯỢC HẾT TIỀN... THÌ CHẶN LIỀN LẠC

T.H.V và N.D.M kể trước đó có quen trên mạng xã hội một người tên Linh ở Cà Mau. Thấy

Người thân thăm hỏi V. và M. sau khi cả 2 thoát nạn trở về nhà

ANH: ĐÌNH TUYẾN

T.H.V và N.D.M thất nghiệp, Linh khuyên qua Campuchia làm việc và hứa sẽ giới thiệu cho công việc nhẹ nhàng, chân chính là chăm sóc khách hàng, lương 15 triệu đồng/tháng cộng thêm hoa hồng. “Sáng tới Campuchia tụi em mới biết mình bị lừa bán cho một công ty ở Phnom Penh. Tối nơi, họ nói thẳng công việc ở đây là đi lừa người Việt, rồi đưa cho tài liệu để học cách lừa”, V. kể.

Kể về công việc ở Campuchia, N.D.M cho biết tại công ty về tiền ảo ở Phnom Penh, M. phải nhắn tin cho 10 người khách mới và 10 người khách cũ mỗi ngày. Tương tự, ở công ty về game tài xỉu tại xã Sampov Poun (H.Koh Thum, tỉnh Kandal), một ngày cũng phải nhắn tin cho ít nhất 20 người. “Công ty chuẩn bị sẵn những tin nhắn “thả thính” làm quen, yêu đương, hình ảnh, video tiền bạc, đi du lịch, xe hơi... Mình chỉ cần sao chép gửi cho khách hàng. Từ tối đến sáng như vậy, làm thiếu quy trình sẽ bị phạt tăng ca, có khi đến 2 giờ sáng”, M. kể.

Nữ nạn nhân 16 tuổi kể thêm: “Ở công ty về tiền ảo, mỗi ngày em phải giả là một phụ nữ thành đạt, giàu có để tìm các đối tượng nam dụ dỗ, tỏ tình, yêu đương. Xong rồi sẽ lừa họ vào link nạp tiền chơi tiền ảo. Còn tại công ty game tài xỉu, em lại đóng vai một người nam có rất nhiều tiền, xe hơi, hay đi công tác nước ngoài để tìm những người nữ nhắn tin lừa”.

Theo T.H.V, bản chất các công ty đều là lừa đảo giống nhau qua các ứng dụng (app) chơi game, cờ bạc online... Mỗi khi nhân viên mới vào công ty, việc đầu tiên là phải tìm hình ảnh của những người thành công trên mạng xã hội, sao lưu hình ảnh, thông tin để tạo thành một tài khoản giả mạo như thật. Sau đó là vào các nhóm hẹn hò tìm người, kết bạn.

Mục tiêu thường là tuổi trung niên, cả nam và nữ độc thân, có công việc ổn định, có số tiết kiệm, ly hôn rồi càng tốt... Sau đó sẽ nhắn tin làm quen, gây

cảm tình, yêu đương. Khi đã có niềm tin sẽ phải giới thiệu bản thân là người hiểu biết công nghệ, đã phát hiện ra trang game đang có lỗ hổng có thể kiếm được rất nhiều tiền, chỉ cần nạp tiền vô sẽ thu lời ngay. Khách hàng mới “cần cầu” nạp ít tiền, app sẽ cho họ rút lại một ít tiền lời để họ tin tưởng hơn. Sau đó, phải thông báo cho khách hàng rằng những lỗ hổng của game sẽ được khắc phục trong 3 ngày nữa. Nếu muốn tranh thủ kiếm thật nhiều lời thì phải nạp thật nhiều tiền vô.

“Cứ như vậy, một quá trình tiếp cận khách hàng 4 - 5 ngày là phải lừa được người ta, không lừa được thì bị phạt. Lừa được hết tiền của người ta thì chặn liên lạc. Em và M. đều không làm được nên thường xuyên bị hăm dọa, nhưng có người lừa rất giỏi, có khi 1 ngày lừa vài chục triệu, thậm chí cả tỉ đồng”, V. nói.

Hai nạn nhân trên còn cho biết các công ty lừa đảo ở Campuchia tuyển dụng rất

Như đã thông tin, liên quan đến vụ việc, ngày 28.8, thiếu tướng Nguyễn Văn Thuận, Giám đốc Công an TP.Cần Thơ, đã chỉ đạo các đơn vị nghiệp vụ Công an TP.Cần Thơ khẩn trương tiến hành xác minh thông tin liên quan; đồng thời phối hợp các địa phương có liên quan xử lý cũng như báo cáo đề xuất cấp trên để kịp thời có biện pháp giải cứu 2 nạn nhân quê Cần Thơ.

nhiều người quốc tịch khác nhau như Phillippine, Ấn Độ, Thái Lan, Indonesia và VN. Người nước nào sẽ được giao nhiệm vụ nhắn tin lừa người nước đó.

THẤY MẶT CHÁU MỚI THỞ PHÀO !

Căn nhà trong hẻm nhỏ ở P.Trà Nóc (Q.Bình Thủy, TP.Cần Thơ) của bà Trần Kim Thu, cô ruột của T.H.V, 3 ngày nay trở nên rộn ràng khi V. và M. thoát nạn trở về.

Ông Trần Thanh Thảo, chú ruột V., không kìm được cơn giận: “Sao không biết nghĩ tới người khác. Có đâu mà nghe người này người kia trên mạng rồi bị lừa bán sang đó. Hèn cho tụi bay, nhờ Báo *Thanh Niên* rồi cơ quan công an vào cuộc, giờ này mới có thể ngồi đây”.

Vừa giận vừa thương cháu, bà Thu cho biết khi hay tin V. được thả, cả gia đình đều mừng nhưng tới giờ này thấy mặt cháu mới dám thở phào. “Gia đình tôi chân thành cảm ơn Công an TP.Cần Thơ, đặc biệt là Báo *Thanh Niên*, PV của báo đã vào cuộc sốt sắng, hỗ trợ chúng tôi để cháu nó được thả ra về với gia đình”, bà Thu bày tỏ. ◀▶

Nhiều dự án đầu tư công tại Khánh Hòa có tỷ lệ giải ngân 0%

◆ Giải ngân vốn đầu tư công ở Gia Lai quá chậm

Theo báo cáo của UBND tỉnh Khánh Hòa, năm 2022 tỉnh đã phân bổ kế hoạch vốn đầu tư công gần 3.520 tỉ đồng. Đến ngày 31.7, tỷ lệ giải ngân vốn đầu tư công của các dự án trên địa bàn tỉnh này đạt 30,4% so với kế hoạch vốn được Thủ tướng giao. Trong đó, Dự án môi trường bền vững các thành phố duyên hải - Tiểu dự án TP.Nha Trang (72 triệu USD) giải ngân được 24,5% kế hoạch vốn được giao; Dự án D30 - kết

nối đường 23.10 với đường Võ Nguyên Giáp (TP.Nha Trang) vốn đầu tư gần 130 tỉ đồng, đến 24.8 giải ngân hơn 5,3 tỉ (21,2%). Ngoài ra, có một số dự án có tỷ lệ giải ngân 0% như dự án đường quốc lộ 1 đi Bến Miếu; xây dựng cầu Huyện 2 và đường dẫn; kè, đập ngăn mặn sông Đá Hàn; dự án cầu qua sông Kim Bồng, Trung tâm Chỉ huy Cảnh sát Phòng cháy chữa cháy tỉnh Khánh Hòa...

Ông Nguyễn Tấn Tuấn, Chủ

tịch UBND tỉnh Khánh Hòa, cho biết các dự án chậm giải ngân có nhiều nguyên nhân, trong đó phổ biến là chậm giải phóng mặt bằng. Riêng 2 dự án Bệnh viện Ung bướu và Bệnh viện đa khoa Nha Trang, các gói thầu xây lắp đã đạt 95%, tuy nhiên gói thầu thiết bị đang gặp khó khăn. Mặt khác, thời gian qua tỉnh Khánh Hòa đón nhận các nghị quyết của T.Ư về việc quy hoạch H.Cam Lâm thành đô thị sân bay, vì vậy có một số

công trình được T.Ư bố trí vốn, tỉnh đã kiến nghị Bộ KH-ĐT xin dừng; một số dự án khác tỉnh đã báo cáo HĐND tỉnh xin chấm dứt. Tuy nhiên, tỉnh vẫn duy trì các dự án liên quan đến an sinh xã hội như trường học, y tế, các công trình công cộng và phần đầu đến 31.1.2023 sẽ giải ngân vốn kế hoạch đạt 100%.

Theo thống kê của UBND tỉnh Gia Lai, đến cuối tháng 8.2022, tỉnh này mới giải ngân đạt khoảng 27,7% kế

hoạch. Trong đó, kế hoạch giao mới năm 2022 đã giải ngân 1.008,9/3.668,9 tỉ đồng, đạt 27,5%. Vốn ngân sách địa phương giải ngân 755,7 tỉ đồng, đạt 31,2%. Vốn ngân sách T.Ư giải ngân 253,2 tỉ đồng, đạt 20,3%. Vốn năm 2021 chuyển sang năm 2022 đã giải ngân 124,3/420,7 tỉ đồng, đạt 29,5%. Năm 2022, vốn đầu tư công của Gia Lai được giao là 4.089,6 tỉ đồng.

Hiền Lương - Trần Hiếu

Bara Đô Lương, công trình chặn dòng sông Lam để nước tự chảy vào hệ thống kênh đào
ANH: TƯ LIỆU

"HOÀNG THÂN ĐỎ"
Souphanouvong
với Việt Nam

Dấu ấn trên những công trình vùng Thanh - Nghệ

KHÁNH HOAN - MINH HẢI

Từng là công chức của Sở Công chính Nha Trang (trực thuộc Khu Công chính II Trung kỳ), Hoàng thân Souphanouvong đã đặt chân đến nhiều địa phương ở miền Trung.

Trong đó, vị hoàng thân - chàng kỹ sư cầu đường đầu tiên của Đông Dương Souphanouvong đã ghi dấu ấn tại nhiều công trình thủy lợi ở hai tỉnh Thanh Hóa, Nghệ An.

ĐẬP SOUPHANOUVONG

Tháng 6.1937, sau khi tốt nghiệp kỹ sư cầu đường ở Pháp, Hoàng thân Souphanouvong trở về Đông Dương và được bổ nhiệm làm công chức tại Sở Công chính Nha Trang (trực thuộc Khu Công chính II Trung kỳ). Từ đây, ông đã đến nhiều địa phương ở khu vực miền Trung VN với vai trò thiết kế, chỉ huy vận hành nhiều công trình thủy lợi, giao thông quan trọng. Ông đã có nhiều năm sống và làm việc tại thị xã Vinh (nay là TP.Vinh), Nghệ An.

Công trình thủy lợi Bắc Nghệ An được thực dân Pháp xây dựng từ năm 1932, hoàn thành năm 1937. Tư liệu của ngành thủy lợi Nghệ An cho biết, sau khi nhận nhiệm vụ tại Sở Công chính Nha Trang, Hoàng thân Souphanouvong đã đến Nghệ An để tham gia nghiệm thu kỹ thuật công trình này và chỉ huy vận hành, khai thác công trình. Công trình thủy lợi Bắc Nghệ An lấy nước từ sông Lam bằng con đập chặn dòng ở H.Đô Lương với 12 cửa van thép. Hệ thống kênh đào tự chảy này dài hàng chục cây số, kéo dài qua 4 huyện, trong đó có một đường hầm xuyên núi dài 502 m.

Ông Nguyễn Văn Phương, Chủ tịch HĐQT Công ty TNHH-MTV thủy lợi Bắc

Nghệ An, cho biết đến nay, hệ thống thủy lợi tự chảy này đang cung cấp nước tưới cho hơn 70.000 ha đất nông nghiệp của 4 huyện. Công trình từng bị bom đạn trong chiến tranh đánh phá nhiều lần nhưng ngay sau đó lại được duy tu, liên tục đảm bảo nguồn nước tưới cho lúa và hoa màu của hàng trăm ngàn hộ nông dân trong suốt hơn 80 năm qua. Điều đặc biệt của công trình thủy lợi này là nước tự chảy đến đồng ruộng, rất ít vị trí phải dùng máy bơm và hiếm khi hệ thống bị cạn nước dù ở mùa nắng hạn.

Cũng trong thời gian này, Hoàng thân Souphanouvong đã gắn bó với công trình thủy lợi đập Bái Thượng chắn ngang sông Chu (ở xã Xuân Bái, H.Thọ Xuân, Thanh Hóa). Hoàn thành vào năm 1928, đập Bái Thượng là công trình thủy lợi được thiết kế, xây dựng quy củ đầu tiên ở VN và lớn nhất Đông Dương. Ngay sau khi đập hoàn thành, Hoàng thân Souphanouvong đã được điều động ra chỉ huy vận hành công trình thủy lợi này. Sự gắn bó của hoàng thân với công trình khiến người dân địa phương gọi đập Bái Thượng là đập Souphanouvong như một kỷ niệm về sự gắn bó của ông với công trình và với vùng đất này.

Kỹ sư thủy lợi Lê Văn Thủy, Chủ tịch Hội đồng thành viên Công ty TNHH MTV Sông Chu, đánh giá đập Bái Thượng một thời là trái tim trong điều tiết thủy lợi của Thanh Hóa. Con đập này hết sức quan trọng, phục vụ tưới cho hơn 50.000 ha lúa của Thanh Hóa, đặc biệt là các huyện trọng điểm lúa như Thọ Xuân, Triệu Sơn, Nông Cống, Đông Sơn, Quảng Xương và TP.Thanh Hóa. Hiện nay, đập Bái Thượng còn là nguồn cấp nước cho Khu kinh tế Nghi Sơn. "Tất cả các hệ thống thủy lợi lớn ở tỉnh Thanh Hóa như hồ Sông Mực, Yên Mỹ, Cửa Đạt và hàng trăm hồ đập nhỏ khác so với Bái Thượng thì

Tháp nước Phan Thiết bên sông Cà Ty
ANH: H.LINH

Bái Thượng vẫn là "đỉnh nhất", chất lượng nhất, hiệu quả nhất. Có những tuyến kênh của hệ thống Bái Thượng sau gần 100 năm vẫn hiệu quả, không thể thay thế. Gần 100 năm, nhưng nhiều cầu, cống làm bằng bê tông của hệ thống đập Bái Thượng vẫn đang còn rất tốt. Đến giờ, đập vẫn vận hành và phát huy rất hiệu quả, không bị lỗi thời", ông Thủy đánh giá.

THIẾT KẾ HỒ CHỨA SÔNG RỘ

Một công trình thủy lợi khác ghi dấu ấn của Hoàng thân Souphanouvong là hồ chứa nước Sông Rộ (Nghệ An). Năm 1944, hoàng thân đã tham gia duyệt thiết kế và phương án thi công công trình này ở xã Võ Liệt, H.Thanh Chương (Nghệ An). Hồ chứa Sông Rộ có dung tích 4 triệu m³ nước, phục vụ tưới cho hơn 1.100 ha đất nông nghiệp của xã Võ Liệt và các xã vùng hạ du.

Sông Rộ xuất phát từ dãy Trường Sơn, chảy qua xã Thanh Thủy, xã Võ Liệt và xã Thanh Chi rồi đổ ra sông Lam. Khác với các hồ chứa nước được thiết kế từ việc đắp đập chặn ngang dòng, hồ chứa Sông Rộ được thiết kế bằng cách đắp đập ở cuối một thung lũng để tạo ra hồ chứa nước. Nguồn nước được dẫn từ sông Rộ vào hồ bằng con kênh đào với một cống điều tiết. Ông Phan Chí Tâm, Bí thư Đảng ủy xã Võ Liệt, cho biết đến nay hồ

chứa nước này vẫn có tác dụng rất tốt, luôn cung cấp đủ nước tưới cho người dân ngay cả khi hạn hán kéo dài.

Ngoài việc thiết kế hồ chứa Sông Rộ, vận hành đập Bái Thượng, Hoàng thân Souphanouvong còn thiết kế, xây dựng nhiều công trình giao thông và thủy lợi khác, như: tháp nước Phan Thiết (Bình Thuận) đến nay vẫn đang phát huy tác dụng; đập Phú Cam, ngăn sông Ba (Phú Yên) lấy nước phục vụ cho sản xuất nông nghiệp và đời sống nhân dân; cầu Ròn (tỉnh Quảng Bình)... Điều hết sức đặc biệt là Hoàng thân Souphanouvong đã vẽ bản thiết kế tháp nước Phan Thiết khi ông đang là học sinh trung học tại Trường Albert Sarraut. Tháp nước có hình trụ bát giác, với chiều cao 32 m, gồm 3 phần: thân tháp, bầu đài và mái. Sau gần trăm năm, tháp nước vẫn đứng vững uy nghi giữa lòng thành phố, trở thành biểu tượng của Phan Thiết. Năm 2018, tháp nước Phan Thiết đã được UBND Bình Thuận quyết định xếp hạng di tích cấp tỉnh.

Theo tư liệu của ngành đường sắt VN, từ năm 1937 - 1945, Hoàng thân Souphanouvong đã đảm nhận trách nhiệm quản lý kỹ thuật và chỉ huy "duy tu dưỡng lộ" cầu đường sắt Yên Xuân. Cây cầu này bắc qua sông Lam, nối liền tuyến đường sắt Bắc - Nam. Cầu được xây dựng từ năm 1917, hoàn thành

năm 1925, gồm 7 nhịp, dài 427,202 m. Qua hai cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ, cầu bị địch đánh phá nhiều lần, hư hỏng nặng, chỉ còn mố, trụ. Đến năm 1976, cầu được khôi phục và tồn tại cho đến nay.

Gắn bó với Hoàng thân Souphanouvong khi hoàng thân còn ở Nghệ An là cụ Nguyễn Trọng Phòng, một viên chức kỹ thuật từng làm trợ lý cho kỹ sư Souphanouvong. Ông Đào Tam Tĩnh (68 tuổi, nguyên Giám đốc Thư viện tỉnh Nghệ An), cháu ngoại cụ Nguyễn Trọng Phòng, cho biết cơ quan Hoàng thân Souphanouvong lúc đó đặt ở thị xã Vinh. Hoàng thân đã gắn bó với mảnh đất này và thân cận với gia đình cụ Phòng.

Tháng 9.1945, trước khi rời Nghệ An ra Hà Nội gặp Cụ Hồ, rồi sau đó trở về Lào tổ chức kháng chiến cứu nước, Hoàng thân Souphanouvong đã tặng gia đình cụ Nguyễn Trọng Phòng 1 đôi dưa ngựa voi, 1 chiếc ấm trà bằng sứ và 2 bộ sách với hàng chục cuốn bằng tiếng Pháp. Năm 2020, sau khi bà Nguyễn Thị Hiếu, con gái của cụ Phòng mất, các hiện vật này được chuyển cho con trai của cụ Phòng ở Hà Nội lưu giữ như một kỷ vật vô giá của gia đình với hoàng thân.

Đánh giá về Hoàng thân Souphanouvong, nhiều nhà nghiên cứu đều có chung quan điểm, với tư cách là một trong những kỹ sư cầu đường đầu tiên của Đông Dương được đào tạo bài bản tại Pháp, Hoàng thân Souphanouvong đã để lại nhiều dấu ấn trên những công trình thủy lợi, cầu cống mà người Pháp đã xây dựng tại Đông Dương nói chung và VN nói riêng. Còn với tư cách là một nhà cách mạng, công trình mà Hoàng thân Souphanouvong để lại cho lịch sử chính là mối quan hệ hữu nghị đặc biệt VN - Lào thủy chung hiếm có. (V)

Dùng súng bắn người, xử tội gì?

SONG MAI

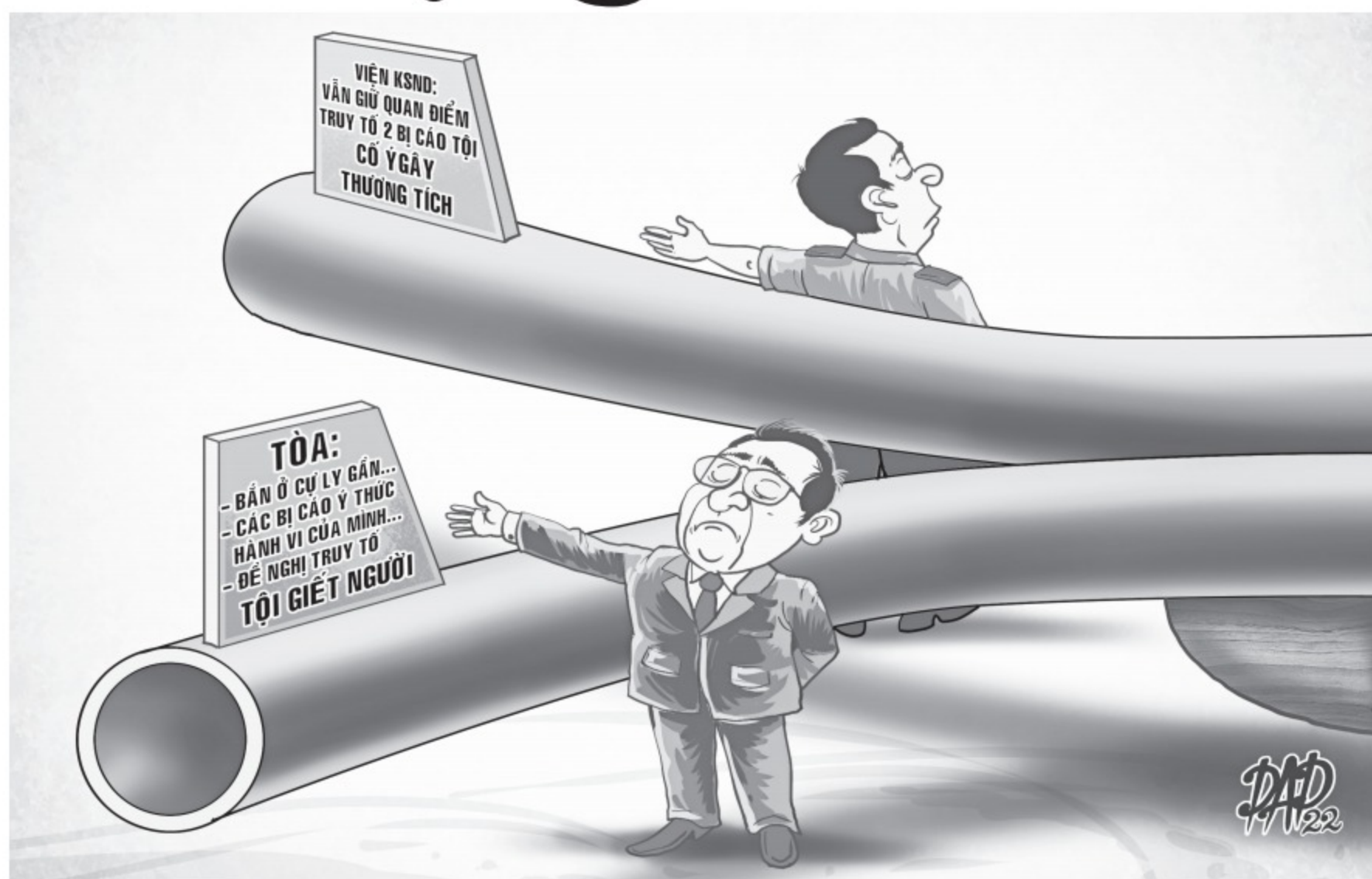
Quá trình xét xử 2 bị cáo Nguyễn Văn Chiến (39 tuổi) và Nguyễn Tiến Công (37 tuổi, cùng ngụ Hải Phòng) về tội “cố ý gây thương tích”, TAND H.Bình Chánh (TP.HCM) đã trả hồ sơ để điều tra bổ sung vì hành vi của các bị cáo có dấu hiệu của tội “giết người”.

Theo nội dung vụ án, Chiến có quan hệ tình cảm với H. Khoảng tháng 5.2019, Chiến phát hiện H. quen T. nên tìm cách níu kéo tình cảm. Chiến mang theo 1 khẩu súng và 1 túi nước nhờ Công chở đến phòng trọ của H. Đến nơi, Chiến ném túi nước vào người H. và đánh nhau với T. Công liền cầm súng bắn 1 phát trúng vào nhà vệ sinh của phòng trọ. Thấy T. và H. bỏ chạy, Công và Chiến liền rượt đuổi. Chiến cầm súng bắn 3 phát trúng vào người T. và H. Gây án xong, Công và Chiến rời khỏi hiện trường và vứt khẩu súng.

Theo kết luận giám định, đầu đạn kim loại trong cơ thể bị hại là loại đầu đạn thể thao quốc phòng, thuộc nhóm vũ khí thể thao, thường dùng cho các loại súng trường thể thao, súng tự chế. Bị hại T. bị bắn trúng vào tay, bụng gây thương tích 21%; bị hại H. từ chối giám định.

TÒA KIẾN NGHỊ XEM XÉT VỀ TỘI “GIẾT NGƯỜI”

Khi TAND H.Bình Chánh đưa vụ án ra xét xử sơ thẩm, HĐXX 2 lần trả hồ sơ điều tra bổ sung, yêu cầu bắt buộc giám định thương tích bị hại H., và làm rõ việc các bị cáo dùng súng bắn ở cự ly gần có ảnh hưởng đến tính mạng của các bị

hại hay không.

Tuy nhiên, Viện KSND H.Bình Chánh vẫn giữ nguyên quan điểm truy tố 2 bị cáo Chiến và Công về tội “cố ý gây thương tích” thuộc trường hợp dùng hung khí nguy hiểm, có tính còn đồ theo điểm đ, khoản 2, điều 134 bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017). Viện KSND H.Bình Chánh đã đề nghị mức án đối với Chiến từ 3 năm 6 tháng - 4 năm tù, và Công từ 3 - 3 năm 6 tháng tù về tội “cố ý gây thương tích”.

HĐXX nhận định, các bị cáo dùng súng bắn ở cự ly gần (3 - 8 m) và bắn trực diện hoặc từ phía sau các bị hại đang trong hoàn cảnh bị động, không có khả năng chống đỡ. Các bị cáo nhận thức được hậu quả chết người có thể xảy ra, nhưng vẫn thực hiện thể hiện ý thức chủ quan muốn tước đoạt tính mạng của các bị hại. Hành vi này có dấu hiệu phạm tội “giết người”.

Tại kết luận giám định của bị hại T. nêu “các thương tích không gây ảnh hưởng đến tính

mạng của đương sự” là chưa đủ căn cứ xác định ý chí chủ quan các bị cáo có muốn tước đoạt mạng sống của các bị hại hay không.

Tuy nhiên, Viện KSND H.Bình Chánh vẫn giữ nguyên quan điểm truy tố. Do “giới hạn của việc xét xử” theo điều 298 bộ luật Tố tụng hình sự, HĐXX chỉ có thể tuyên phạt các bị cáo theo tội danh, khung hình phạt như cáo trạng đã truy tố, mà không thể chuyển tội danh xét xử các bị cáo về tội “giết người”.

Xét xử sơ thẩm vụ án, HĐXX đã tuyên phạt bị cáo Chiến 5 năm tù, bị cáo Công 4 năm tù cùng về tội “cố ý gây thương tích”. HĐXX đã có kiến nghị chánh án TAND và viện trưởng Viện KSND cấp có thẩm quyền kháng nghị bản án để xem xét vụ việc, vì hành vi của các bị cáo có dấu hiệu tội “giết người”.

HÀNH VI CÓ ĐỦ CẤU THÀNH TỘI “GIẾT NGƯỜI” ?

Theo luật sư Trương Anh Tú (Đoàn luật sư TP.HCM), nếu cơ quan tiến hành tố tụng không đủ điều kiện chứng minh bị cáo phạm tội nặng hơn (là tội “giết người”), thì phải xem xét hậu quả đến đâu xử lý đến đó theo hướng có lợi cho bị can, bị cáo trên tinh thần suy đoán vô tội.

“Trong trường hợp này, xác định bị cáo dùng súng tự chế vì đầu đạn thu được dùng cho súng tự chế, thì hậu quả đến đâu xử lý đến đó. Về tình tiết các bị cáo bắn 3 phát trúng 2 bị hại, nếu nhìn tiêu cực là cố ý truy sát. Nếu nhìn theo hướng

có lợi cho bị cáo thì bắn 3 phát nhưng chỉ gây thương tích 21%, mức độ sát thương là thấp nên khó xử lý tội “giết người”. Trên thực tế, mọi hung khí đều có khả năng làm chết người, nếu mượn câu “có khả năng làm chết người”, và từ đó “suy diễn” có tội thì không phù hợp với tinh thần pháp luật dựa theo nguyên tắc suy đoán vô tội”, luật sư Tú nêu quan điểm.

Trong khi đó, theo luật sư Nguyễn Minh Khôi (Đoàn luật sư TP.HCM), căn cứ nội dung vụ án, các bị cáo bắn hụt đã đuổi theo bắn tiếp vào người bị hại, đã thể hiện ý chí thực hiện hành vi phạm tội đến cùng.

TS Phan Anh Tuấn (giảng viên Trường đại học Luật TP.HCM) cho rằng tuy không thu hồi được khẩu súng, nhưng có thể dựa vào hành vi phạm tội của các bị cáo và kết luận giám định có đầu đạn thể thao quốc phòng dùng cho súng tự chế trong cơ thể bị hại, để kết luận các bị cáo phạm tội giết.

“Hành vi của Chiến và Công dùng súng là công cụ nguy hiểm để bắn trực diện hoặc từ phía sau 3 phát trúng người 2 bị hại, mà bị hại hoàn toàn không có khả năng chống đỡ. Khi thấy bị hại trúng đạn, Công liền lấy xe chở Chiến bỏ chạy. Tổng hợp các tình tiết “vũ khí sử dụng, cự ly bắn, vị trí bị bắn trên người nạn nhân, số lượng đạn bắn...”, thì có cơ sở cho thấy các bị cáo có ý thức tước đoạt tính mạng của 2 bị hại và có thể xử lý hình sự Chiến và Công về tội “giết người” theo điều 123 bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017)”, TS Tuấn phân tích. ⚡

CHUYÊN ĐÓNG

Sản phẩm nút bịt tai dùng trong chiến đấu

ẢNH: ABOUTLAWSUITS.COM

Công ty Mỹ bị kiện vì nút bịt tai

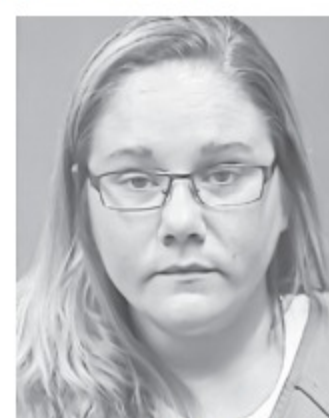
Theo Reuters, 2 cựu binh Mỹ ngày 1.9 đã nộp đơn kiện lên tòa án liên bang ở bang Florida (Mỹ) ngăn Công ty 3M tẩu tán tài sản và tránh bồi thường cho người bị nút bịt tai 3M không đạt hiệu quả bảo vệ, khiến thính giác vẫn bị tổn thương. Nút bịt tai Aearo Technologies, công ty con của 3M, sản xuất khiến 3M phải đối mặt với hơn 230.000 đơn kiện. Các nguyên đơn cáo buộc sản phẩm không có tác dụng bảo vệ thính giác trong lúc huấn luyện hoặc chiến đấu.

Hồi tháng 7, Aearo đệ đơn xin phá sản và 3M thông báo tách mảng chăm sóc sức khỏe thành một công ty con. Đơn kiện ngày 1.9 cáo buộc điều này sẽ khiến 3M không còn tiền bồi thường cho các nạn nhân. 3M nói đơn kiện trên vô lý và tuyên bố sẽ bảo vệ chính mình.

Đồng A

Ngồi tù vì dùng ma túy quá liều tại nhà có trẻ

Đã i WFMJ đưa tin bà Erin Acklin (ảnh - 35 tuổi) đã đến nhà tù hạt Mahoning thuộc bang Ohio (Mỹ) vào ngày 29.8 để bắt đầu thụ án 6 tháng tù về tội danh gây nguy hiểm cho trẻ em.

ẢNH: WFMJ

Theo hồ sơ của cảnh sát, những đứa trẻ ở chung với bà Acklin đã chạy đến cầu cứu một người hàng xóm khi thấy bà Acklin và một người đàn ông 36 tuổi tên Josh Stanley không phản ứng gì sau khi dùng ma túy quá liều trong căn hộ của họ vào đầu tháng 1.2022. Khi đến hiện trường, cảnh sát đã dùng thuốc xử lý tình trạng sử dụng ma túy quá liều để cứu cặp đôi trên, rồi đưa họ đến bệnh viện, nhưng ông Stanley không qua khỏi. Acklin có thể sẽ được trả tự do sớm sau khi hoàn thành 80% bản án, nhưng sẽ bị quản chế trong 2 năm và trải qua một cuộc đánh giá về ma túy và rượu.

Văn Khoa

TỪNG CÓ VỤ DÙNG SÚNG HƠI BẮN NGƯỜI BỊ XỬ TỘI “GIẾT NGƯỜI”

Tháng 5.2018, TAND H.Bình Chánh xét xử sơ thẩm, tuyên phạt bị cáo Phạm Trung Hiếu 5 năm 6 tháng tù về tội “cố ý gây thương tích”. Theo cáo trạng, Hiếu đã cầm súng hơi bắn bằng đạn chì, bắn nhiều phát trúng ngực, lưng của ông U. để giải quyết mâu thuẫn, gây thương tích 19%.

Trong bản án sơ thẩm, TAND H.Bình Chánh đã kiến nghị cấp có thẩm quyền hủy án (sơ thẩm) để điều tra lại, giám định tầm sát thương của cây súng mà bị cáo sử dụng bắn gây thương tích cho bị hại, để xem xét lại tội danh của bị cáo. Sau đó, Viện KSND TP.HCM đã có kháng nghị xem xét xử lý bị cáo tội danh nặng hơn.

Theo đó, tháng 8.2018, TAND TP.HCM xét xử phúc thẩm tuyên hủy án sơ thẩm và chuyển toàn bộ hồ sơ vụ việc sang Viện KSND TP.HCM giải quyết theo thẩm quyền, vì bị cáo Hiếu có dấu hiệu của tội nặng hơn. Đến tháng 6.2019, Hiếu bị TAND TP.HCM tuyên 9 năm tù về tội “giết người”.

Đà Lạt và chuyện... lũ lụt trong lịch sử

NGUYỄN VINH NGUYỄN

Lũ lụt ở Đà Lạt - chuyện tưởng mới mà hóa ra là bài học rất cũ. Những trận lũ kinh hoàng gây cảnh ngập úng, tan hoang thậm chí mất mát nhân mạng đã từng xảy ra trong lịch sử, thời kỳ xây dựng Đà Lạt.

DÒNG CAM LY TỪNG RẤT HUNG HÃN

Dòng Cam Ly chảy qua trung tâm thành phố, hai bên dòng chảy là những bản làng người Lạch bản địa. Trong cái nhìn đầy lý tính của những nhà quy hoạch đô thị người Pháp, dòng chảy đó sẽ làm nên cảnh quan định vị sinh thái, cấu trúc của một khu trung tâm xanh, hài hòa, có đồi núi, mặt nước, những rừng cây xanh và những cụm dân cư phân hài hòa theo vùng chức năng. Ý tưởng một hồ nhân tạo được ra đời. Năm 1919, Công sứ Cunhac cho đắp một đập nước ngăn dòng chảy Cam Ly ngoài mục đích tạo con đường lưu thông qua suối và cảnh quan sinh thái, thì còn trình bày viễn kiến về một hồ chứa nước sử dụng cho đô thị tương lai khi dân số tăng lên.

Năm 1923, một đập nước nữa được xây dựng, ngăn tạo thành hai hồ lớn và nhỏ để điều tiết lượng nước cho hạ nguồn. Nhưng cũng vào năm này, một cơn lũ lớn đã làm vỡ đập gây hại cho cư dân vùng hạ nguồn Cam Ly.

Đập nước nông trại O'Neill bị xé vỡ sau trận lũ ngày 4.5.1932

ẢNH: TTLTQG II - NVN SƯU TẬP

Ven bờ hạ nguồn dòng Cam Ly vào thập niên 1920 là khu cư trú của người Việt, bao gồm người bản địa và người Kinh nhập cư làm phụ tá, làm phu ở các công trình, dự án. Lịch sử của cộng đồng bản địa này được O'Neill, một nhà quy hoạch thời kỳ đầu của Đà Lạt đã khẳng định vào năm 1919, thừa nhận rằng "một thành phố cho dân bản địa là điều sống còn trong việc cung cấp nơi ăn chốn ở cho nguồn nhân lực, nhân viên bản địa, và gia đình họ". Theo đó, "một thị trấn của người Việt" được hình thành dọc theo sông Cam Ly, ngay hạ nguồn đập chắn của hồ nước (theo Eric T.Jennings, trong cuốn *Đỉnh cao Đế quốc - Đà Lạt và sự hưng vong của Đông Dương thuộc Pháp*, Phanbook & NXB Đà Nẵng, 2022).

Việc điều tiết lưu lượng hồ nước vào thuở các bản quy hoạch còn nhiều tranh cãi, các công trình đập nước, thoát nước ban đầu còn chưa tính toán hết rủi

ro trong các tình thế vũ lượng và thủy lượng dòng chảy cực đoạn đã gián tiếp gây ra một đại họa.

Ngày 4.5.1932, sau một cơn mưa dài nặng hạt, nước từ thượng nguồn theo dòng Cam Ly đổ về khu trung tâm cộng với lượng nước từ những khu đồi dốc, đường sá và công trình đã không kịp thấm vào lòng đất cũng xé dòng đổ xuống hai hồ nước nhân tạo. Hai con đập sơ khai đã không thể ngăn nổi áp lực của một cơn lũ dữ dội, thốc tháo. Hai đập nước đã vỡ tung và cuốn phăng tất cả những mảnh vườn hoa màu, nhà cửa, cầu cống trên con đường mà nó quét qua. Hạ nguồn Cam Ly, những khu xóm người Việt cư ngụ bình yên bên những mảnh vườn xanh đã bị nhấn chìm bởi dòng nước cuốn cuộn hung hãn. 17 người thiệt mạng vào ngày hôm đó.

Sự kiện trên được P.Munier ghi chép tường tận và công bố trong hồi ức *Đà Lạt* đăng trên tờ *Indochine* (số 28, ngày

13.3.1941): "Năm 1932, hồ nhân tạo ở Đà Lạt, dưới áp lực của một trận mưa như thác của cơn bão, đã bị vỡ đập chắn. Chỉ trong vài giây, một khối nước khổng lồ đổ xuống thung lũng Cam Ly nhỏ hẹp, cuốn băng cây cối, làng mạc".

MỘT CHƯƠNG BUỒN CỦA NÔNG TRẠI O'NEILL

Hạ nguồn của suối Cam Ly, sau những ngôi làng người Việt sinh sống và chịu thiệt hại nặng nề của cơn lũ dữ, còn có một nông trại lớn nhất của thành phố vào thời điểm đó bị tàn phá - đó là trang trại O'Neill.

Trang trại O'Neill của ông bà Jean O'Neill xây dựng theo một mô hình mẫu mực và quy mô lớn. Tại đây, có 20.000 gốc cà phê arabica chất lượng hàng đầu vùng cao nguyên Lâm Viên lúc đó; có khu vực vườn rau, chanh thơm, bạch đàn và nhai bách dành cho khách tham quan (một mô hình du lịch tham quan nhà vườn "bỏ túi" có từ rất sớm!); và có nuôi bò để lấy sữa cung cấp bơ, phô mai, sữa cho thành phố. Ngoài ra, ông Ancel, cha của bà O'Neill - người trực tiếp xây dựng nông trại - còn "cơ khí hóa" cơ ngơi này theo mô hình khép kín: xử lý, khử trùng, làm lạnh, đóng chai, cọ rửa... bằng máy móc. Ông chặn dòng Cam

Ly một đập nước cao 14 m, đáy rộng 54,65 m làm trạm phát điện có hai tua bin công suất 155 sức ngựa và 260 sức ngựa. Trạm thủy điện cung cấp nguồn điện sáng cho nông trại, bơm nước lên cao để tưới tiêu và vận hành một số máy móc sản xuất.

Nhưng cơn lũ ngày 4.5.1932 đã làm vỡ đập nước nông trại O'Neill, tạo ra một cảnh hoang tàn. P.Munier thuật lại trong bài báo có tựa *Đà Lạt* (đã dẫn): "Tới đập nước của trang trại O'Neill, những khúc cây to lớn do lũ cuốn đi như những chiếc máy phá thành, khoan thủng chiếc đập. Một lúc sau cả chiếc đập bị cuốn băng. Cả nông trại ngập trong sóng nước. Sau khi toàn bộ đập bị cuốn đi, nhà máy điện bị bao phủ bởi một lớp bùn lầy cao hơn hai mét, còn nguyên cả những thân cây ngổn ngang... Nhưng chẳng bức tường nào còn nguyên vẹn. Chiếc đập, công trình đáng kể nhất và không thể thiếu của hoạt động nông trại sẽ không bao giờ được tái dựng nữa".

Trận lũ lụt năm 1932 là một điển cứu (case study), một sự cố có tính thức tỉnh với các nhà quy hoạch và kiến thiết đô thị Đà Lạt sau đó. Lịch sử về sau trong giai đoạn thành phố xây dựng và phát triển đã không còn ghi nhận

LÉON WERTH

Trà được bày mẫu trong các ấm, và tách trà có đĩa lót vừa để dùng làm nắp đậy. Khi uống, người ta khẽ gạt nhẹ nắp. Như thế trà sẽ không mất đi mùi thơm. Tôi ngồi bốn, năm loại trà và hoa trà. Nhưng khẩu vị của tôi vẫn chưa phân biệt được sự khác nhau giữa chúng.

Chúng tôi dùng bữa tối. Vì cá mập sốt cua, da vịt quay giòn, củ cải trộn giấm bông, lợn sữa quay

giòn, nắm Bắc Kinh xào lười vịt, bồ câu dồn thịt nướng, cơm rang giấm bông...

Tôi ngồi giữa hai Hoa kiều, một thanh niên và một ông lão. Người thanh niên nói tiếng Pháp. Anh ta biết cả những từ khó...

CUỘC TRÁC TÁNG TƯ SẢN ĐIỂN HÌNH

Những con hát phục vụ đồ uống cho chúng tôi. Họ mặc quần dài trắng sọc, áo dài xê tà thêu hoa văn. Họ đi hài lụa. Tóc vén ra sau, tết bím, tóc mái phủ trước trán. Họ đánh phấn thoa son. Không thể biết họ mười bốn hay hai mươi tuổi. Họ là một đẳng cấp xã hội. Họ tụ tập trong một phòng tầng trệt, dưới

Ăn chơi ở Chợ Lớn

sự điều hành của một mục tử. Họ sống cùng nhau ở mấy lán nhà trên con hẻm kế bên, nơi mà cuối ngày người ta có thể thoáng thấy họ ăn vận, trang điểm. Họ học nhạc hồi mười hai tuổi. Lên mười bốn tuổi, họ được đem bán cho một người đàn ông Trung Hoa mua trình với giá khoảng ba trăm đồng bạc. Nhưng thân phận của họ không giống như của gái mại dâm. Nói đúng hơn đời sống của họ như những diễn viên về già, hoặc nếu bạn thích, thì giống như đời sống của một vài nữ minh tinh được yêu chuộng nhất xứ ta.

Nhà hàng có nhiều phòng ngăn cách nhau bằng tấm vách nhưng không cao quá đầu người và có cửa xoay. Khắp nơi đều

thấy người Trung Hoa chơi mặt chược. Họ đập quân bài lên bàn, nhưng đúng hơn là họ hạ chúng xuống. Tiếng vang của mặt chược trên nền gỗ trộn lẫn với tiết điệu chơi của nhạc công, tiếng đàn thập lục, giọng hát của ca sĩ. Nhưng ca nương còn có nhiệm vụ bầu bạn. Vì vậy, ở các nước Trung Âu, trong các hộp đêm, rất nhiều đào hát và vũ nữ sà vào bàn khách để *mua vui* [nguyên văn tiếng Đức: Unterhaltung und Gesellschaft]. Ở đây mỗi ca kĩ quạt cho một chàng chơi mặt chược. Cô này kín đáo dựa vào vai một chàng khác. Cô nọ ngồi lên đùi một ông già mặt mày kín bưng, sắc sảo và đẹp như mặt nạ điêu khắc cổ Trung Hoa.

Một anh chàng Hoa kiều điểm nhiên nắm tay một đào hát. Anh ta không nhúc nhích một ly. Đôi mắt anh ta chẳng nhìn vào đâu cả. Anh ta dường như hoàn toàn để tâm vào cái đụng chạm này đến nỗi không ăn gì, không biết gì.

Các cô gái là trẻ con hay là hầu gái, đào hát? Tôi không biết. Họ không có tuổi. Họ trông rất đàn bà bởi dáng điệu chuẩn xác và hoàn mỹ. Nhưng sự khéo léo đó giống như búp bê hơn là trẻ con. Không thể nào so sánh họ với những đứa trẻ ở Âu châu, sống giữa đám gái điểm, hay những trẻ vị thành niên lang thang trên phố, hay những đứa con nít được các bố già bao nuôi. Những đào hát này không làm cho người ta

Cảnh Đền Lạt trong trận lụt
ngày 4.5.1932
ẢNH: TƯ LIỆU

những đợt lũ lụt kinh hoàng như vậy nữa. Việc điều tiết dòng nước của chuỗi hồ, sự tính toán mặt độ cây xanh và đất giữ nước lưu vực dòng chảy từ thượng nguồn đến hạ nguồn được tính toán. Các cuộc đấu tranh để tránh sự xâm chiếm của các dự án bê tông hóa, xây dựng lấn chiếm lưu vực hồ Dankia Suối Vàng cho đến những điểm dòng nước đi qua từ hồ Than Thở xuống tới Cam Ly diễn ra đầu thập niên 1970 của những công chức có tư duy “duy sinh thái” vừa bảo vệ sự trong sạch của nguồn nước cho cư dân sử dụng, tưới tiêu lại vừa đảm bảo những “không gian cho nước”, tránh dẫn đến các cơn lũ lớn (tham khảo thêm: *Nguồn nước sạch cho Đà Lạt*, trong cuốn *Đà Lạt, những cuộc gặp gỡ*, Nguyễn Vĩnh Nguyên, NXB Trẻ, 2021).

Thật ra tình trạng ngập nước mỗi khi có mưa lớn ở khu hạ nguồn Cam Ly cũng đã liên tục xảy ra trong thập niên 1960 - 1975, được ghi nhận qua hồi ức những cư dân lâu năm nhưng chỉ là những đợt ngập nhanh và cục bộ do một phần là nguồn rác thải chưa được xử lý tốt, không phải là những phép tính nhiều sai số trong quy hoạch và phát triển ở mức độ toàn diện có thể dẫn đến hệ lụy lâu dài. 🎧

Trong những bản *Truyện Kiều* (chữ Nôm) mà chúng tôi tham khảo, từ ghép *con đen* (猥顛) xuất hiện trong 2 câu: *Mập mờ đánh lận con đen* (câu 839) và *Mượn màu son phấn đánh lừa con đen* (câu 1414).

Nhìn chung, trong từ điển, từ ghép *con đen* có 2 nhóm giải thích khác nhau:

Nhóm 1: con người

- “Chỉ người dân đen, người khờ dại (liên hệ với con đỏ hay xích tử chỉ người dân nghèo khổ trần trụi) - (*Từ điển truyện Kiều*, NXB Văn hóa Thông tin, tr.80). Lấy ví dụ từ câu 839 và 1414 trong *Truyện Kiều*.

- “Tiếng trỏ một lớp, hạng người nào đó” (*Tự điển chữ Nôm dẫn giải* của GS-TSKH Nguyễn Quang Hồng). Dẫn chứng bằng câu 839 trong *Truyện Kiều*.

- “Dân thường không có địa

vị trong xã hội” (*Từ điển tiếng Việt* của Hoàng Phê (NXB Đà Nẵng 2003, tr.199).

- “Con thường dân” (*Từ điển Việt Nam* của Thanh Nghị, NXB Thời Thế, 1958, tr.180).

Nhóm 2: con người.

- “Con đen” chính là “con người; trông đen”. Dẫn chứng bằng câu 1414 trong *Truyện Kiều* (*Đại Nam quốc âm tự vị* của Huỳnh Tịnh Của).

Chúng tôi cho rằng cách giải thích của nhóm 1 không hợp lý, bởi vì *con đen* không nhằm nói về “dân đen, người khờ dại, dân thường không có địa vị xã hội”. Chúng tôi nghiêng về cách giải thích của nhóm 2, *con đen* chính là “con người”, ngụ ý nói rằng khách làng chơi không có cặp mắt tinh đời nên bị gái lầu xanh lừa gạt (đánh lận con đen, đánh lừa con đen).

Trong tiếng Việt, *dân đen*

mới là dân thường, chứ không phải *con đen*. *Dân đen* có nguồn gốc từ chữ *lê dân* (黎民) trong Hán ngữ, đã từng xuất hiện trong *Kinh Thư*, mục *Nghiêu điển*: “lê dân ô biến thời ung” (黎民於變時雍). Vào thời cổ đại, *lê* (黎) có nghĩa là bình đựng thức ăn hoặc bình táng dùng trong tang lễ, về sau “lê” có nghĩa là màu đen, đầu người dân cũng màu đen, nên gọi là *lê dân* (lê, hắc dã, dân thủ giai hắc, cổ viết lê dân). Cả hai từ này đều đã đi vào văn chương Việt Nam: *Lê dân gặp cảnh lâm than* (thơ cổ); *Dân đen có biết chi điều gian ngoan* (Trê Cóc).

Con đỏ thì đúng là trẻ sơ sinh (da thịt còn đỏ), có nguồn gốc từ chữ *xích tử* (赤子) trong Hán ngữ. *Kinh Thư*, mục *Khang cáo* đã từng ghi nhận từ này: “Nhược bảo xích tử, duy dân kỳ khang nghệ”

(保赤子，惟民其康乂).

Xích tử còn có nghĩa là bách tính, nhân dân. Do đó *con đỏ* còn nghĩa là dân chúng trong nước, vì theo quan niệm xưa, vua coi dân như con nhỏ, cần chăm sóc: *Một phương xích tử triều đình trong tay* (*Truyện Nhị độ mai*). Ngày nay, ở Trung Quốc, *xích tử* (赤子) còn dùng để chỉ người yêu tổ quốc, trung thành với đất nước hoặc là người trong sáng và tốt bụng.

Tại Việt Nam, khái niệm *con đen*, *con đỏ* trong những tục ngữ sau đã biến nghĩa: *Con đen đầu thì bỏ, con đỏ đầu thì nuôi* hoặc *Tham con đỏ, bỏ con đen*. *Con đen* ở đây là con lớn (đầu tóc dài đen), *con đỏ* là con mới sinh (đỏ đầu). Những câu này nói về người đàn ông phụ bạc vợ cả con chính, yêu thương vợ lẽ con thơ.

Wương Trung Hiếu

CHUYÊN ĐỜI CHUYỆN NGHỆ

Khúc nhạc làm ta vui cho du ca và chữa lành

Khúc nhạc làm ta vui là một bài hát yêu đời, giàu năng lượng - vốn là thế mạnh trong phong cách của Hứa Kim Tuyền. Trên nền giai điệu vui tươi, bài hát truyền đi thông điệp: Cùng với âm nhạc và những người bạn đồng hành, hãy buông bỏ những thứ khiến ta buồn để tận hưởng niềm vui giản đơn mỗi ngày.

“Mục đích của chương trình âm nhạc *Xuân hạ thu đông, rồi lại xuân* mùa 2 là mang âm nhạc chữa lành đến mọi nẻo đường mình đi qua, và Tuyền phát hiện ra âm nhạc cũng là thứ duy nhất có khả năng kết nối 4 host với nhau, với mình và với mọi người”, nhạc sĩ sinh năm 1995 nói về nền móng viết ca khúc này. Đây là ca khúc chủ đề của chương trình, được thể hiện bởi

4 host: Trúc Nhân, Orange, Anh Tú và chính tác giả Hứa Kim Tuyền.

Trong mùa 1, Hứa Kim Tuyền đã hoàn thành xuất sắc vai trò giám đốc âm nhạc, góp phần tạo nên sự thành công cho *Xuân hạ thu đông, rồi lại xuân*. Với hàng loạt bản hit, Hứa Kim Tuyền là một nam nhạc sĩ trẻ được “săn đón” ở thời điểm hiện tại. Ngoài khả năng sáng tác “mát tay”, Hứa Kim Tuyền còn được mọi người yêu quý bởi sự hoạt ngôn cùng tính cách vui vẻ và thú vị. Nhạc sĩ cho biết trở lại mùa 2 (phát từ 23.9 trên kênh YouTube Forest Studio), anh sẽ vừa là host, vừa sáng tác những ca khúc mới cho ca sĩ, vừa có thể chơi keyboard, melodion và những nhạc cụ khác.

Nguyễn Văn

Hứa Kim Tuyền (bìa phải) cùng các nghệ sĩ mùa 2

ẢNH: FOREST STUDIO

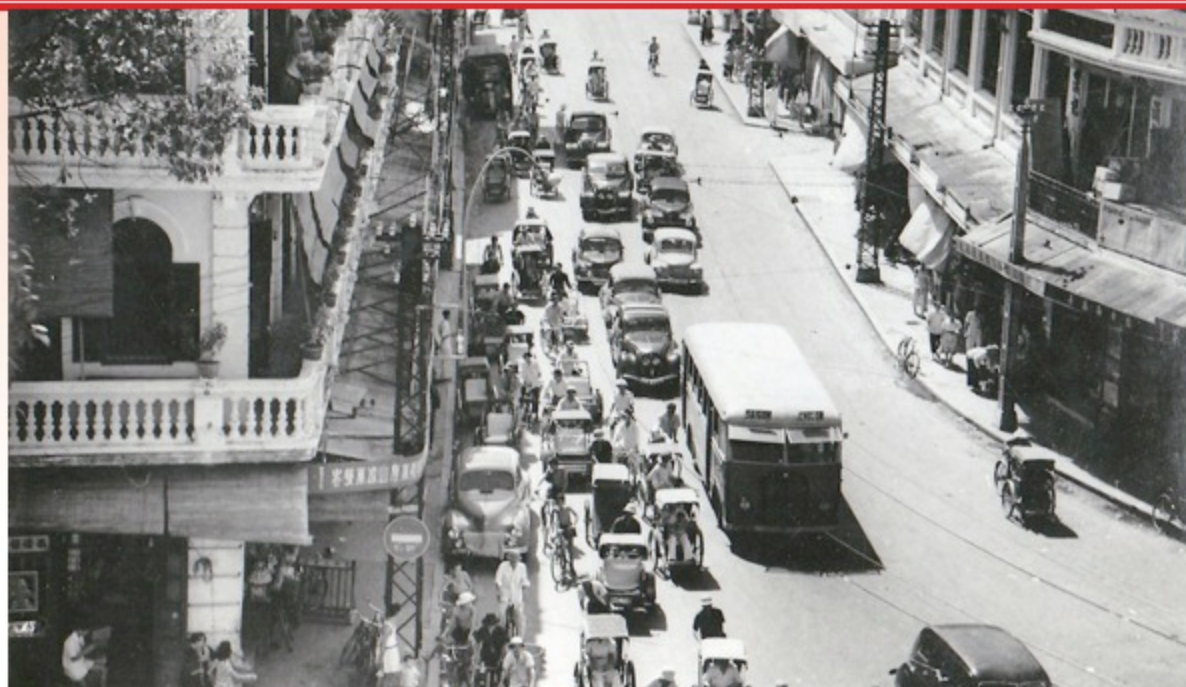
Rue de Canton - một trong những con đường xưa ở Chợ Lớn, nay là đường Triệu Quang Phục

ẢNH: THƯ VIỆN QUỐC GIA PHÁP

thương hại lẫn xấu hổ.

Tôi nhìn những người đàn ông được cô đào hát phục vụ, rót đồ uống, những người đàn ông nắm tay các cô, cho các cô ngồi lên đùi, hay khẽ vuốt ve đụng chạm. Đây là một nhà hàng đêm. Tôi nghĩ tới sự thô lậu của một chốn tương tự ở Âu châu. Sự khả ố trên những

gương mặt, sự tầm thường của những tiếng cười, sự cuồng loạn của những la hét, sự thấp hèn của cảm xúc hay sự trụy lạc của hành vi nếu, trong đám đông được phục vụ có bàn tay đàn ông nào đó tìm kiếm thân thể một người phụ nữ. Cả đàn ông và cánh phụ nữ đều là lời nhau trong một cuộc trác

Ngã tư Đồng Khánh - Tổng đốc Phương (Chợ Lớn), nay là ngã tư Trần Hưng Đạo B - Châu Văn Liêm

ẢNH: MANHAI FLICKR

táng tư sản điển hình. Nhưng “lả lơi” là thứ không thể chấp nhận. Không một lễ tiết Trung Hoa nào có thể sánh với sự bất biến, sự vĩnh cửu. Và cử chỉ nhả nhớt, chính là tiếng cười nhạo của Âu châu trước dục vọng, tiếng cười ngu dốt sẽ làm cho học thuyết Calvin [calvinisme] được ưa chuộng.

Ở đây, biểu cảm gương mặt không hề dâm dăng, mà nó bất di bất dịch như đang tập trung cao độ. Ở đây, khoái lạc không phải là thác loạn. Những đường nét trên khuôn mặt khép kín, nụ cười cũng không làm cho chúng xô lệch và ngay cả niềm vui cũng có vẻ khổ hạnh trong cái náo nhiệt duy nhất được phép, sự

náo nhiệt của đàn nhạc.

Âm nhạc ư? Nó tựa phèng la bể? Hay như thảm họa nhi? Đàn nhị với bộ phận tăng âm có hình dạng và kích thước bằng một chiếc cốc, cây tiêu cho tiếng chói gắt, chũm chọe, trống và công chiêng. Nó không lên cao. Nó cũng không dừng lại. Ngay cả thảm họa cũng không thể nào liên tu bất tận thế này. Nhưng người ta sẽ quen thật nhanh. Người ta trôi theo tiếng ồn này.

Người ta bị cuốn đi. Và lập tức nhận ra bữa ăn này có gì đó kín đáo. Nó tiếp thêm sinh lực, nó không xâm phạm tự do của ta và không tấn công ta như những câu nhạc xoắn xuýt kiểu Âu châu. (còn tiếp) 🎧

(Nguyễn Quang Diệu lược trích từ tác phẩm *Nam kỳ ngao du của nhà văn Léon Werth - Thư Nguyễn chuyển ngữ*)

MINH HOA: TUẤN ANH

NGƯỜI BẦY CHIM

ĐÀO VĂN HỢP
(Vinh Phúc)

Từ khoảng cách xa, Lâm ngồi ngắm nhía cái lồng chim sắc sỡ. Những thanh nan tre nhẵn mịn, bóng sơn nâu nhạt đan dọc ngang thật tinh tế. Người thợ thủ công phải tốn bao lâu cho một sản phẩm thế này? Trong lồng, một chú cu gáy màu xám đất ú rừ co một chân. Mắt chú chim ánh lên vẻ mơ màng xa xăm. Lâm chả biết chú ta nghĩ gì. Giá hiểu được nhau thì hay biết mấy.

Bữa nay, mưa, đội thợ đổ cống rãnh nằm ngập vật. Sau mưa là thời điểm lý tưởng các loại côn trùng bò khỏi mặt đất, lá cây, và là lúc đa số các loài chim đi ăn. Lâm buồn, mang đồ nghề bẫy chim, giết thời gian. Vùng đồi trung du bán sơn địa ngút ngát màu xanh biếc của chè, sắn, xen kẽ tán cọ

xòe ô che nắng như loại cây tạo bóng mát dưới xuôi. Ven đồi lác đác sim mua tím lịm trước nắng vàng rực rỡ. Đôi lúc yên tĩnh bỗng rộ lên tiếng gà rừng tặc te xa gần khắc khoải. Chứng tỏ đôi bạch đàn, keo tai tượng còn tồn tại những cá thể gà rừng sinh sống. Một ông người địa phương bảo, bọn thanh niên thỉnh thoảng vẫn bẫy được chúng. Bẫy rồi làm gì? Người khác hỏi. Lâm món nhậu thì túy lúy, ông ta trả lời, loại này nướng than củi thơm nức mũi, nhìn da gà bóng nhẫy vàng ruộm từa nước miếng, nói chi uống ngụm bia lạnh, xé miếng thịt trắng phau đưa lên miệng. Lâm nghe, tự nhiên thấy con người đúng là loài ăn tạp. Tập tính tham ăn của loài "homo sapiens" hẳn là

bắt nguồn từ sự cạnh tranh thực phẩm khốc liệt thời kỳ nguyên thủy. Nghĩ vậy Lâm thấy mình mâu thuẫn. Chính hắn đương làm cái việc tham lam kia, chiếc lồng treo lủng lẳng nhánh sim chờ đôi cu gáy sập bẫy. Hắn buộc chân chim mỗi trong lồng, mở điện thoại chứa file ghi âm tiếng cú cu cu, cú cu cu. Tiếng chim giả mãi miết gọi bạn, âm thanh vang vọng như thật. Còn hắn chăm chú quan sát, đầu loang loáng món tiền các tay chơi chim cảnh định giá. Dù không ham mê nhưng rồi rồi hắn có thói quen săn bắt chim trời cá nước. Phần nhiều thú tiêu khiển này giải quyết khâu mỗi nhậu.

Sự kiên trì của hắn được đền đáp. Cặp cu gáy chào liệng quanh lồng cả tiếng đồng hồ. Chúng vừa

muốn thăm người bạn, vừa dẫn đo bắt trắc bắt ngờ. Ngần ấy thời gian Lâm nín thở, hồi hộp phán đoán từng hành vi cặp chim. Nhiều lần đôi chim nhìn rất lâu người bạn thu lu một chân trong lồng. Có lẽ chúng giao tiếp, trao đổi bằng mắt. Thận trọng đến đâu hai chú chim tự do nào cưỡng lại được tiếng kêu thăm thiết phát qua chiếc loa di động. Khi con chim mỗi buông chân kia xuống thanh tre bắc ngang, một chú chim bên ngoài nhảy tót vào bên trong. Chú chim ấy ngóc cái mỏ khum khum, cú cu cu... cu, ba bốn tiếng đúng cách gọi bạn tình bên ngoài. Rõ ràng chú chim gáy giọng một. Lâm hơi hơi nóng ruột. Hắn chờ đợi chú chim bên ngoài vào nốt. Con chim cứ lắc lắc dùng dằng

luyện tiếc bầu trời tự do. Lòng kiên nhẫn với dần, hắn lau bàn tay nhớp nháp mồ hôi xuống chiếc quần bò sờn rách, bạc phếch vì nắng gió thời gian. Chiếc quần mà cánh làm cùng nhìn thấy những sợi vải lua tua ống quần đều cười mím như kiểu họ này ra ý tưởng hay ho nào đấy. Một lần, một tay nhắm tính công trình hai năm, trừ ngày nghỉ lễ tết, bình quân làm việc khoảng hai mươi tháng, tối thiểu tháng thu nhập khoảng bảy triệu, thế thì "chiếc quần" kiếm trăm bốn mươi triệu chứ không ít. Tay này nói cười hờ hớ. Lâm liếm môi im lặng.

Cảm giác bàn tay khô ráo, Lâm nhẹ nhàng cầm sợi cước. Sợi dây trắng sữa, nhỏ lấp lóa vờn vờn từng nhịp gió thổi. Khẽ miết hai ngón

Gia hạn nhận bài dự thi SÔNG ĐẸP lần II đến hết ngày 30.9.2022

Được phát động từ ngày 26.3.2022, cuộc thi viết *Sông đẹp* lần II do Báo *Thanh Niên* tổ chức, với sự đồng hành của Tôn Đông Á và One IBC, đã nhận được ngày càng nhiều bài dự thi chất lượng. Thời gian qua, nhiều câu chuyện người tốt việc tốt, những gương mặt truyền cảm hứng, những nghĩa cử vì cộng đồng đã được lan tỏa trên các kênh Báo *Thanh Niên*. Nhằm đáp ứng yêu cầu của bạn đọc, BTC quyết định gia hạn nhận bài dự thi đến hết ngày 30.9.2022.

Cuộc thi tiếp tục là dịp để người Việt trong và ngoài nước gửi gắm, chia sẻ, lan tỏa những câu chuyện nhân văn, tinh thần sống đẹp - quên mình, tình nguyện, xung phong, những nghĩa cử "thương người như thể thương thân", góp phần truyền dẫn thêm những năng lượng tích cực để cùng nhau xây dựng cuộc sống ngày càng tốt đẹp hơn. Đặc biệt, lần này có thêm một thể loại dự thi là truyện ngắn.

Đối tượng dự thi: Công dân Việt Nam và người nước ngoài đang sinh sống tại Việt Nam (không giới hạn độ tuổi) đều có thể tham dự gửi bài viết. CBCNV, cộng tác viên Báo *Thanh Niên* và đơn vị tài trợ được tham gia hưởng ứng và nhận nhuận bút theo quy định nhưng không được xét giải.

Thể loại:

- Ký sự, phóng sự, ghi chép
- Truyện ngắn

Nội dung bài viết dự thi:

- Với thể loại *Ký sự, phóng sự, ghi chép*: Câu chuyện phản ánh trong bài dự thi phải là người thật, việc thật. Bài viết thể hiện nội dung về một nhân vật/tập thể đã có những hành động đẹp, thiết thực giúp đỡ cá nhân/cộng đồng, lan tỏa những câu chuyện ấm

áp, nhân văn, tinh thần sống lạc quan, tích cực.

- Với thể loại *truyện ngắn*: Được sáng tác từ câu chuyện, nhân vật, sự việc, nghĩa cử... có thật hoặc hư cấu; nội dung lan tỏa cảm hứng sống đẹp.

Quy cách bài viết dự thi:

- Bài viết dự thi được viết bằng tiếng Việt (hoặc tiếng Anh đối với người nước ngoài, ban tổ chức đảm nhận việc chuyển ngữ) dưới 1.600 chữ với phóng sự/ký sự/ghi chép và dưới 2.000 chữ với truyện ngắn;

- Bài viết dự thi thể loại ký sự, phóng sự, ghi chép bắt buộc phải có hình ảnh hoặc video nhân vật kèm theo; với thể loại truyện ngắn khuyến khích gửi kèm hình minh họa, chú thích rõ nguồn;

- Bài viết dự thi (bao gồm cả hình ảnh/video, hình minh họa) là sáng tác chưa tham gia bất kỳ cuộc thi nào, chưa được in vào tập sách riêng của tác giả và các tuyển tập chung cho đến khi cuộc thi kết thúc;

- Sử dụng ngôn ngữ trong sáng, phù hợp với thuần phong, mỹ tục và không vi phạm những quy định của pháp luật Việt Nam;

- Bài viết có thể đánh máy, in trên giấy hoặc viết tay rõ ràng trên khổ giấy A4;

- Bài viết gửi về phải ghi rõ họ tên tác giả, bút danh (nếu có), năm sinh, nghề nghiệp, giới tính, địa chỉ liên hệ hoặc email, số điện thoại;

- Mỗi tác giả có thể gửi nhiều bài viết, ở cả 2 thể loại nhưng phải thống nhất chỉ họ tên hoặc bút danh.

Hình thức gửi bài dự thi: Gửi qua địa chỉ email chương trình:

songdep2022@thanhnien.vn hoặc bằng thư qua đường bưu điện về Tòa soạn Báo *Thanh Niên*: 268 - 270 Nguyễn Đình Chiểu, PV0 Thị Sáu, Q.3, TP.HCM (ngoài bì thư ghi rõ: Bài viết tham dự cuộc thi viết **SÔNG ĐẸP 2022**); thời hạn: đến hết ngày 30.9.2022.

Giải thưởng:

*** Với thể loại: Ký sự, phóng sự, ghi chép**

- Giải thưởng dành cho tác giả có bài viết dự thi:

01 giải nhất: Trị giá **30.000.000** đồng.

02 giải nhì: Mỗi giải trị giá **15.000.000** đồng.

03 giải ba: Mỗi giải trị giá **10.000.000** đồng.

05 giải khuyến khích: Mỗi giải trị giá **3.000.000** đồng.

01 giải bài viết được bạn đọc yêu thích (bao gồm lượt xem và lượt like trên *Thanh Niên Online*): Trị giá **5.000.000** đồng

01 giải bài viết truyền cảm hứng *Sông đẹp* (có thể không dành riêng nhân vật nào): Trị giá **5.000.000** đồng

- 05 nhân vật được vinh danh do ban tổ chức và bạn đọc bình chọn: **30.000.000** đồng/trường hợp.

*** Với thể loại: Truyện ngắn**

01 giải nhất: Trị giá **30.000.000** đồng.

01 giải nhì: Trị giá **20.000.000** đồng.

02 giải ba: Mỗi giải trị giá **10.000.000** đồng.

04 giải khuyến khích: Mỗi giải trị giá **5.000.000** đồng.

TÔN ĐÔNG Á

ONE IBC®

THƯƠNG HIỆU ĐỒNG HÀNH

tay giữ chặt đầu dây, sợi cước của ngón trở đầu đầu. Hần giắt mạnh, sợi dây căng đét, tiếng “bặc” khô khốc, cửa lồng đóng kín. Bây giờ lồng có hai con chim. Chú chim mới cuống quýt tìm đường thoát, nhưng mọi chuyện đã muộn. Chú chim bên ngoài kịp thắng thốt cục cu cu...cu...u u. Âm “u u” theo đôi cánh vù vù lên cao. Lâm đứng nhìn, ngẩn ngơ tiếc mãi cho tới khi chú chim khuất dạng. Không phải dân chuyên nghiệp nhưng nghe qua Lâm thừa biết cặp chim sở hữu giọng một, vì sau “cúc cu cu” là tiếng “cu” vui tai. Đây là hân học lôm ông hàng xóm. Ông còn phán rằng, quý nhất là giọng ba. Dân săn chim chuyên nghiệp phát hiện ra chú chim giọng ba thì họ tìm mọi cách bắt. Mà chúng thường sống nơi rừng sâu núi cao. Thời gian, công sức, tiền bạc vô nghĩa. Có thể vì thế mới nói “gác cu” là một trong bốn cái ngu người đời: làm mai, nhận nợ, gác cu, cầm châu... Hôn hờ hân xách chiến lợi phẩm về phía căn lán công trường.

Bên trong lán nhộn nhịp người nấu ăn, nhặt rau, vài ba gã đánh bài đợi cơm chín. Một gã tia mắt con chim mới. Gã ta trở mắt ngắm chú chim. Lâm báo anh chủ em về. Anh chủ báo không ở ăn cơm à? Lâm báo thôi. Gã kia oang oang cơm cháo gì nữa, thằng ôn vật đớp vài triệu bạc đây. Mọi người xúm xít bình phẩm con chim trước khi Lâm nổ máy phi vun vút.

Mất ba mươi phút Lâm về đến nhà. Ông hàng xóm thoáng thấy Lâm với cái lồng liên vọt sang. Ông ta mê mãi nhìn con chim. Bất chợt chú chim cất tiếng gáy vang, cúc cu cu... cu. Xuyết xoa ông bình: “Gáy đảo giọng liên tục là chim đực. Được cái ưu nữa là “nhì liên giáp”. Rồi ông ta giải thích: “Chim có sáu tướng quý: nhất huỳnh kiên, nhì liên giáp, tam quá khỏe, tứ chân khô, ngũ liên hoàn, lục

cườm rưng. Con anh bây thuộc tướng quý thứ hai. Tức là hình dáng chim giống cái bắp chuối, hai đầu nhỏ, giữa phình ra, trông rắn chắc, gọn chặt”. Hân khen ông sành chim. Lời khen xem như không lọt vô tai ông. Mọi giác quan ông hướng trọn phía chú chim. Lát sau, ông nói nhỏ, giọng pha chút tâm sự: “Anh Lâm này, anh không mê thú chơi chim, vậy chi bằng bán lấy tiền. Nếu bán, tôi đồng ý mua, giá sẽ là ba triệu”. Lâm bối rối bởi hân chưa nắm được giá, nên ậm ừ nước đôi: “Dạ, thư thư cháu nuôi một tuần đã”. “Đây là tôi rào trước, thuận bán ới tôi một câu. Ba triệu bằng công anh mười ngày đổ bê tông bực mặt. Trúng mảnh nửa buổi nghỉ thư giãn chín hôm khỏe re, tôi khuyên thật, anh sấm đồ nghề hân hơi mà làm”.

Lâm tỉnh dậy khi trời xế chiều. Hân liếc chiếc cốc đựng nắm thóc gạo. Vẫn nguyên. Chứng tỏ chú chim chưa chịu ăn. Hay nó thích các loại hạt đỗ? Hân nghiêng tay mỗi loại một nhúm, đỗ tương, đỗ đen, đỗ đỏ, bỏ vào cốc. Hàng giờ trôi qua, chú chim hết ngó đất trời lại buồn bã rìa lồng. Tuồng như chú chim không bận tâm chuyện ăn uống. Lâm chán, quay qua lướt điện thoại. Chợt hân nhớ anh Điều nhờ cầm tiền công. Anh dặn kỹ đưa vợ anh ngay, sợ chị tung tiền tiêu. Hân luẩn quẩn tiếp hàng xóm nên quên.

Anh Điều người xóm bên, cuối tháng tổng kết luôn nhiều công nhất, hỏi thì anh báo mấy cái tàu há mồm năm nhà. Hân mở cốp xe lấy tiền, thông thả bách bộ dẹo chân. Nhà anh qua cầu sông. Trời chiều, nắng tắt, mấy đứa trẻ co con tôm nước vỡ ra, bọt tung trắng xóa, tiếng cười đùa tan loãng lan xa cùng sóng nước.

Dưới nền gạch cũ kỹ, loang lổ vết chân trẻ con, cơm tối dọn sẵn. Trên cái mâm lồi lõm sứ

góc tuềnh toàng đĩa rau muống luộc dối đo đồ, bát nước mắm không gia vị, đĩa đậu lèo tèo vài miếng rán nhộm nhoạm nửa vàng nửa trắng. Đũa bát vương vãi mỗi nơi mỗi thứ. Vợ anh Điều đang mặc áo quần cho hai đứa bé, đứa lớn nhếch nhác bên mâm. Đũa lớn tám ba tuổi, hai đứa sau sinh đôi hơn tuổi. Lâm đành hăng: “Anh Điều gửi tiền công tháng vừa rồi”. Chị ta chẳng quan tâm được ngân nào, lí nhí: “Chị cảm ơn”. Hân toan chào, tự dưng hỏi câu khá vô duyên: “Ăn uống sơ sài thế?”. Chị thanh minh: “Thì chú tính, mỗi anh là lao động chính. Chị trông ba đứa nhỏ đến bờ hơi tai, cố làm cái đáng vài sào ruộng đủ lúa ăn. Mọi chi tiêu trông chờ hết tiền công anh. Tháng nào cổ bàn cười cheo nhiều, công ít không đủ tiêu ấy”. Giờ hân hiểu lý do anh Điều hùng hục cày. Hân bước nhanh ra đường.

Nửa đêm khó ngủ, hân tò mò ghé chú chim. Nó chưa ăn gì. Mới gần một ngày mà nom nó rệu rã lắm, bộ lông đã xác xơ, ánh mắt chùng xuống lơ lơ. Bất giác Lâm mừng tượng, chắc nó nhớ vợ thương con, biết đâu nó chẳng nặng gánh như anh Điều. Tự vấn thông suốt, tuy thâm tâm tiếc ba triệu, hân vẫn quả quyết dắt xe, đem chú chim ngược con đường buổi sáng.

Đêm, sương giăng giăng. Trăng nhô cao chênh chếch rọi ánh sáng thăm thẳm. Bụi sim, nương chè, luống lạc chỉ còn là một dấu vết mờ mờ. Hân mở lồng, nhủ thầm: “Tự do muôn năm, về mà nuôi con”. Chú chim loạng choạng một lúc rồi vỗ cánh vút không trung. Giữa không gian mênh mang ấy, hân ngộ ra một điều, dường như khi con người chìm sâu vào giấc ngủ, thì thế giới tự nhiên mới sinh động. Tiếng giun ế ri ri, tiếng gió ru những tán lá xôn xao, hòa thanh âm cuộc cuộc cuộc gọi đêm bình yên lạ lẫm. ♪

NHỮNG VÌ SAO TRONG MẮT MẸ

Dẫu đi đến cuối cuộc hành trình con vẫn chưa đi hết những vì sao trong mắt mẹ

Những vì sao cô đơn gom về âu lo nhận về giông bão...
những vì sao buồn như đốm lửa đêm đông

Mỗi sớm mai quanh đây yêu thương dệt sợi nắng hồng dệt giấc mơ con
cánh bướm khát vọng vượt bao thác ghềnh xoay sâu
mưa tấp...
để lúc đêm về lắng vọng bình yên

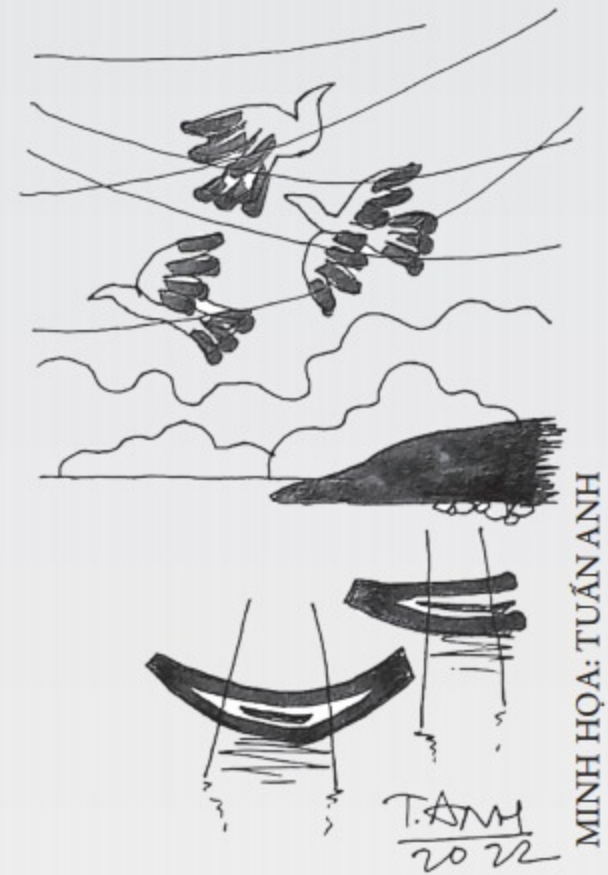
Đi qua chuỗi ngày trần trụi muộn phiền...
ngoảnh lại mới hay mình còn nồng nổi
những phút gục đầu những lần bối rối...
chỉ vì sao
lặng lẽ khóc cùng con

Sương gió mải...
trên mái tóc nhạt màu nay thả xuống đời con
những chùm sóng trắng

Dẫu đi đến cuối hành trình con biết chẳng bao giờ con đi hết những vì sao trong mắt mẹ mẹ ơi...

NGUYỄN ĐỨC PHÚ THỌ

MINH HỌA: TUẤN ANH

GIÃ TỪ MÙA HẠ

Như sống lại nơi ngọn đồi quá khứ
và hôm nay
ký ức miền gió chiều xao động

thức dậy từ buổi mai
gọi mời loài chim nọ
tia tốt những chiếc lông bé nhỏ rời bay

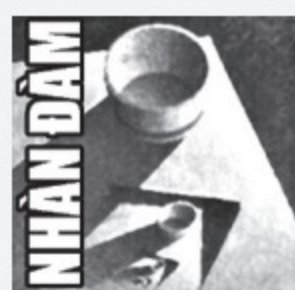
biển hồ nghi - dấu chân ngày sóng
và đập
vết chân ướt đầm
mơ màng
và ăm...

thời gian nắng thấp
ký ức ngã nghiêng
trên mắt lá vàng

Khi tất cả lặng im
nơi những ngọn đồi
sâu khỏa mắt
vết cánh chim bay mới

mùa hạ
đôi xưa
về chân trời không tuổi

thả về xanh
bầy chim nhỏ
tập bay

CÂY TRÀ BÊN BỜ BIỂN

HẠ MINH

Có một loài cây bên bờ biển, sống mạnh mẽ trong cát trắng, không duyên dáng như dừa, không rực rỡ như phượng vĩ, không sum xuê xanh rờn mùa hạ, thấp lùn đỏ mùa thu như bàng. Cây nhỏ cây to dáng thân gỗ cứng cỏi, công queo, lá thô, xum xít rậm rì, trông như những cây bonsai, lạ mắt nhưng chẳng làm bạn muốn điệu dàng tựa vào nó để mà selfie hay “diễn” những kiểu ảnh tung tẩy sành điệu. Mà nếu bạn có nhã ý ấy, thì thế nào cũng thất vọng, vì khi đứng cạnh cây ấy, đảm bảo bạn khó có bức ảnh đẹp. Bởi lá cây um tùm dễ làm ảnh thiếu ánh sáng, bởi cây không giúp bạn tạo dáng khi chính nó cũng giản dị chân chất như một ngư dân quanh năm suốt tháng chỉ làm bạn với gió cát, sóng cả, những chuyến

khơi vát và nhọc nhằn. Và bởi, đã có bóng dừa là lời cho bạn tựa vào, ôm lấy; đã có phi lao với những chùm lá kim dễ khiến bức ảnh của bạn đứng chất là vùng biển xanh cát trắng; đã có bàng, phượng vĩ, bằng lăng cho bạn hướng ống kính lên trời nếu muốn tìm một cảnh mùa hạ du lịch tung tăng. Các loài hoa ở vùng biển màu sắc thường đậm tươi rực rỡ hơn, bầu trời ở biển xanh hơn và bạn cũng chẳng cần tìm thêm một góc chụp khó mà đẹp long lanh, tươi sáng.

Loài cây ấy, thoạt đầu bạn ngỡ như cây dại. Rồi bạn để ý đến dáng vẻ lạ lùng của nó. Và chú ý hơn đến bóng mát nó tỏa ra từ tán lá dày, nhất là khi ánh nắng trưa gay gắt khiến những cây dù bên biển trở nên mỏng manh, cát bắt đầu cháy rất dưới

chân bạn. Bóng mát. Cây cho bạn thứ duy nhất bạn cần.

Đó là cây tra.

Những hàng cây tra dày đặc trên đường ven biển Nha Trang, hay đơn lẻ dọc những con đường Bình Định, Phan Thiết... Thực ra những hàng cây ấy đã trở nên quen thuộc với người dân vùng biển, nhưng với một du khách như bạn, nó là một thứ cây lạ. Có người tự gọi là cây bàng biển, vì lá nó giống lá bàng, dù nhỏ hơn và tròn hơn. Có người gọi là cây nho biển theo người dân địa phương, vì nó có trái từng chùm như chùm nho và nghe nói trẻ con có thể hái ăn được.

Tôi biết tên những cây tra khá muộn, khi có người bạn ra Trường Sa kể cho tôi về những cây tra cổ thụ được trồng để giữ

đất biển. Cây có nguồn gốc từ Trung Mỹ, và đến Việt Nam từ đầu thế kỷ 20, nhưng không nhiều. Những cây tra lạ mắt với người từ Bắc vào, từ Nam ra, nhưng chỉ để lưu trong tâm trí, ít ai chụp ảnh nghệ thuật được với tra. Tôi cùng người bạn đã thử đưa tra “lên hình”, nhưng vẻ đẹp của cây có lẽ chỉ nên ngắm ngay nơi biển xanh cát trắng ấy. Gộc gạc, cô đơn, uốn vặn... một mình. Những cây tra ở đó, biết chịu khắc nghiệt chỉ để dành cho bạn chút bóng mát khi bạn cần, một nơi dừng chân thư giãn trong trưa nắng gắt. Và dáng hình của nó cho bạn những suy tư về màu xanh lá cây trên cát bỏng. Ngoài xa kia những con sóng khi dịu êm khi dồn dập không người vỗ bờ...

Chỉ thế thôi, những cây tra biển. ♪

Vũ Phương Thanh
xúc động khi
hoàn thành
chặng đua
với vị trí
đầu bảng nữ
ẢNH: NVCC

NHÀ VÔ ĐỊCH SIÊU CỰ LY TRIATHLON VŨ PHƯƠNG THANH

KHÔNG GÌ LÀ KHÔNG THỂ?

GIA THANH
(thực hiện)

đã có thêm sức mạnh để tiếp tục
chinh phục thử thách.

Vũ Phương Thanh (32 tuổi, ngụ TP.HCM) là nữ vận động viên VN đầu tiên vô địch tại giải siêu cự ly 3 môn phối hợp (triathlon, gồm: bơi, đạp xe, chạy bộ) SwissUltra 2022 vừa diễn ra tại Thụy Sĩ. Thanh Niên đã trò chuyện cùng Phương Thanh sau hành trình kỳ diệu chinh phục tổng cự ly 2.260 km của mình.

MUỐN LÀM THÌ PHẢI TÌM RA CÁCH

Chào Phương Thanh, cảm xúc của chị sau khi giành được chức vô địch thế giới triathlon?

Có thể nói đây là một trong những cuộc đua đáng nhớ đối với tôi, vì được có mặt tại đây là niềm vui và vinh dự của riêng tôi. Chặng đua có rất nhiều thử thách và bản thân tôi đã từng có khoảng thời gian khó khăn, tưởng chừng từ bỏ. Nhưng khi nhận được sự ủng hộ của tất cả mọi người, tôi

SwissUltra vốn là giải siêu cự ly 3 môn khắc nghiệt nhất thế giới, chị đã chinh phục nó như thế nào?

Điều quan trọng là bạn đừng để khoảng cách của triathlon khiến mình sợ hãi. Những điều khó khăn nên được coi là khó khăn chứ không phải hơn thế. Tôi có kế hoạch rõ ràng, với 38 km bơi lội, tôi đặt ra là hoàn thành nó trong khoảng 21 - 24 tiếng và kết quả là 23 tiếng. Trong 3 môn, đạp xe không phải thể mạnh của tôi. Tôi đặt mục tiêu 270 km/ngày (tức 30 vòng của 9 km). Như vậy, tôi sẽ mất 6,67 ngày để chạy hết 1.800 km. Tuy nhiên, thời tiết Thụy Sĩ mưa lớn kéo dài khiến tôi không thể đạp đúng kế hoạch, mất tổng cộng 7,5 ngày cho xe đạp.

Chuyển qua chinh phục 422 km chạy bộ, kế hoạch ban đầu tôi sẽ chạy 85 - 105 km/ngày. Thực tế, tôi chỉ chạy được 85 km, xấp xỉ gấp đôi cự ly marathon/

Điều quan trọng với tôi không phải là có được danh hiệu hay được mọi người nhớ mặt, nhớ tên. Nếu có, tôi hy vọng mọi người có thể nhớ đến mình với những thông điệp và hành động truyền cảm hứng: Không bao giờ là quá muộn để thử, để bứt phá khỏi vòng an toàn và khám phá những điều mới mẻ.

ngày. Thời gian thi đấu trung bình một ngày của tôi rơi vào khoảng 18 - 20 giờ.

Các con số, cự ly chị vừa kể, ai nghe cũng có thể thấy "choáng". Có phải chị đặt bản thân vào nguy hiểm khi tham gia cuộc đua này?

Giải này rất khó nhưng không đồng nghĩa với nguy hiểm tới tính mạng. Mỗi vận động viên (VĐV) tham gia đều phải chứng minh được việc tập luyện và thi đấu của mình trước đây, cũng như tình trạng sức khỏe hiện tại. Bên cạnh đó, VĐV phải hiểu rõ chính mình, giới hạn nào có thể phá vỡ, giới hạn nào không.

Bản thân cuộc đua là một thử thách, nhưng đó chỉ là một nửa

của rào cản. Rào cản lớn nhất nằm ở chính chúng ta. Bạn có sẵn sàng ưu tiên tập luyện, dành tất cả những ngày nghỉ của mình cho cuộc đua này? Bạn có sẵn sàng thông báo với bạn bè, gia đình và đồng nghiệp của bạn rằng điều này quan trọng đối với bạn và cần sự thông cảm cũng như ủng hộ từ họ? Nếu muốn, bạn sẽ phải tìm cách.

Chị đã sắp xếp cuộc sống và công việc, kế hoạch luyện tập ra sao?

Trong cuộc sống, không phải chúng ta có tất cả cùng một lúc. Đó là lý do mình cần có sự ưu tiên. Từ tháng 11.2021, công việc và luyện tập là hai mảng tôi ưu tiên nhất. Một tuần tôi tập luyện 17 tiếng, thường tập vào sáng sớm để sau đó đi làm, thỉnh thoảng tập buổi tối. Nhìn lịch tập của tôi thật sự không phải quá khác biệt, so với VĐV chuyên nghiệp thì nó rất nhỏ bé.

Ở giải đấu, tôi thấy có nhiều VĐV là các bậc phụ huynh, những người làm việc toàn thời gian. Nếu họ muốn chinh phục thử thách thì sẽ sắp xếp được thời gian và mức độ ưu tiên cho nó. Bất cứ ai nghĩ rằng mình có thể làm được điều đó thì nó luôn đúng. Nhưng nếu bạn gắn cho mục tiêu những lý do (tiền đầu mua vé, ăn ở khách sạn...) thì tốt hơn bạn không nên nghĩ về nó. Muốn làm thì bạn phải tìm ra cách, và phụ thuộc hoàn toàn việc bạn sẵn sàng theo đuổi điều đó hay không.

**KHÁT KHAO ĐEM
ĐẤU ẮN VN RA THẾ GIỚI
Thể thao có ý nghĩa gì với chị?**

Thú thật tôi không phải là người có năng khiếu thể thao. Tôi không nghĩ bản thân là người mạnh hay có năng khiếu. Nó tình cờ đến và trở thành một phần của cuộc sống vì tôi có mong muốn, có tò mò, có khát khao chinh phục thử thách mới lạ.

Thể thao nói chung, những giải đấu khắc nghiệt nói riêng đem đến cho tôi những trải nghiệm. Mỗi thử thách khó khăn sẽ cho chúng ta nhiều bài học giá trị cho cuộc sống. Nó sẽ không chỉ gói gọn trong lĩnh vực thể thao, mà tôi nghĩ những bài học này sẽ truyền tải đến cộng đồng những thông điệp tích cực, để họ tìm ra thách thức của riêng bản thân. Tôi hy vọng qua những trải nghiệm này có thể động viên và khích lệ mọi người để họ cảm thấy thực sự không điều gì là không thể.

Khi chinh phục một thử thách mới, chị có suy nghĩ như thế nào?

Mỗi khi chinh phục một thử thách mới, tôi có cơ hội bứt phá giới hạn của bản thân, bước lên tầm cao mới, một yếu tố cần thiết trong cuộc sống. Khi sống, tôi luôn nỗ lực, phấn đấu để tiến lên. Thực ra, chỉ năm 2016 là tôi hoàn toàn tập trung cho cuộc đua chinh phục 4 hoang mạc. Từ năm 2017, tôi trở lại với công việc và đặt ra mục tiêu tiếp tục chinh phục những giải chạy khó, có nhiều thách thức để đem được huy chương VN ra thế giới. Đó không phải là 100% cuộc sống của tôi. Nó chỉ là những trải nghiệm để mình rút ra bài học cho cuộc sống, hiểu được bản thân và nhìn thấy rằng những quyết định đưa ra trong lúc bản thân sắp gục ngã, bế tắc quan trọng và ý nghĩa như thế nào.

Khi tôi thực hiện những điều khó và quay lại cuộc sống bình thường, rõ ràng những việc tưởng chừng như rất khó trước đây đã không còn khó nữa. Nó cho mình cơ hội rèn luyện những kỹ năng và đức tính tốt khi không có hỗ trợ. Mỗi lần

Vũ Phương Thanh, sinh năm 1990 tại Hà Nội; hiện sinh sống tại TP.HCM.

Tại giải ba môn phối hợp SwissUltra 2022 diễn ra ở Thụy Sĩ mới đây, Vũ Phương Thanh vô địch nhóm nữ với thành tích 328 giờ 27 phút 55 giây. Đây là giải đấu quan trọng nhất trong hệ thống của Hiệp hội Ultra Triathlon quốc tế (IUTA). Chiến thắng của Vũ Phương Thanh tương đương với chức vô địch thế giới của bộ môn này theo quy định của IUTA.

SwissUltra được tổ chức tại Buchs, Thụy Sĩ trong khoảng 14 ngày với 3 môn thi đấu: bơi (38 km), đạp xe (1.800 km), chạy bộ (422 km), tổng cự ly này gấp 10 lần cự ly triathlon bình thường. Năm nay, SwissUltra đón 23 VĐV với 19 nam và 4 nữ tham gia thi đấu.

Khác với các giải đấu triathlon được tổ chức trải dài, SwissUltra được tổ chức ở khuôn viên nhỏ. Các VĐV bơi 38 km trong bể với chiều dài 50 m, đạp xe ở vòng đua với chiều dài 9 km quanh sông Rhine, và chạy 352 lần

quãng đường dài 1,2 km. Điều này nhằm đảm bảo an toàn cho VĐV cũng như thuận tiện cho công tác tổ chức.

Các VĐV chỉ được chọn một trong hai chế độ thi đấu. Chế độ thứ nhất là Continuous, có nghĩa các VĐV phải hoàn tất mỗi nội dung mà không gián đoạn. Phần thi bắt đầu từ 18 giờ ngày 14.8 và thời gian tối đa hoàn tất cuộc đua là 345 giờ 36 phút.

Chế độ thứ hai là Once per Day, các VĐV hoàn thành cự ly tiêu chuẩn của triathlon (bơi 3,8 km, đạp xe 180 km, chạy 42,2 km) trong một ngày thi đấu, liên tục trong 10 ngày. Ở chế độ này, phần thi bắt đầu từ 7 giờ sáng, kết thúc muộn nhất lúc 3 giờ sáng hôm sau. Thời gian tối đa để hoàn tất cự ly triathlon là 20 tiếng.

VĐV Vũ Phương Thanh lựa chọn chế độ Continuous. Trong số 4 nữ VĐV thi đấu ở chế độ này, có 2 VĐV không hoàn thành cự ly. Người về sau Phương Thanh chính là VĐV Nadine Zacharias, người Pháp, 60 tuổi.

Chức vô địch thế giới 3 môn phối hợp của Phương Thanh là minh chứng cho thông điệp "Không gì là không thể" mà cô muốn lan tỏa đến cộng đồng

Phương Thanh
đã mất 7,5 ngày
để hoàn thành cự ly
1.800 km đạp xe

THÀNH TÍCH

- Năm 2016: Người châu Á đầu tiên chạy 1.000 km ngang qua 4 sa mạc khắc nghiệt nhất thế giới: Atacama (Chile), Gobi (Trung Quốc), Namib (Namibia) và Antracita (Nam Cực).
- Hoàn thành các giải chạy siêu bền đa chặng qua 7 lục địa: châu Á, châu Âu, Bắc Mỹ, Nam Mỹ, Úc, châu Phi và châu Nam Cực.

như thế, một phiên bản tốt nhất của tôi ra đời. Đó chỉ là phiên bản tốt nhất ngay thời điểm ấy. Mỗi năm phiên bản tốt nhất của tôi đều có sự thay đổi, dần dần tôi sẽ phá bỏ những rào cản do chính mình đặt ra.

ĐỂ CHINH PHỤC GIẤC MƠ, KHÔNG BAO GIỜ LÀ QUÁ MUỘN HAY QUÁ GIÀ

Chị là người đã và đang truyền cảm hứng cho nhiều người trẻ VN, nhất là nữ giới. Vậy ai là người đã truyền cảm hứng cho chị?

Khi tham gia các giải đua, tôi luôn cảm thấy rất vui vì biết sẽ gặp được rất nhiều người truyền cảm hứng cho mình. Trong giải này, những người phụ nữ tham gia khác đã cho tôi nhiều cảm xúc và suy nghĩ mới mẻ. Một nữ VĐV người Đức độ tuổi 50 nhưng có khả năng đạp xe rất tốt, thậm chí còn hơn cả đàn ông. Cô Nadine Zacharias

(người Pháp) dù đã hơn 60 tuổi và từng là bệnh nhân ung thư vú cũng chinh phục được đường đua khắc nghiệt. Cô trở thành người đầu tiên thuộc nhóm trên 60 tuổi hoàn thành giải siêu cự ly 3 môn phối hợp. Ý chí, bản lĩnh và sự kiên cường của cô là những gì tôi đã tận mắt chứng kiến. Đối với người mới trên 30 tuổi, tôi rất khâm phục. Những VĐV nam khác cũng rất cừ khôi và tuyệt vời. Họ là nhân chứng sống cho thông điệp không gì là không thể và tuổi tác chỉ là con số mà thôi. Không ai là quá muộn hay quá già để chinh phục giấc mơ của mình.

Ở tuổi của chị, vẫn có rất nhiều phụ nữ hướng đến việc lui về hậu phương, xây dựng và chăm sóc gia đình. Chị thì thế nào?

Ai cũng sẽ có lựa chọn mà ở đó, họ thấy ý nghĩa và niềm vui của cuộc sống. Tôi vẫn

mong muốn, ưu tiên những trải nghiệm mới mẻ để bứt phá bản thân ngày một xa hơn, để đưa dấu ấn của VN ngày một xa hơn. Và chia sẻ lại những trải nghiệm đó để khuyến khích, động viên mọi người cũng có những bứt phá, khát vọng của mình và quyết tâm theo đuổi.

Tôi nghĩ rằng, ai cũng có thể lựa chọn bứt phá giới hạn của chính mình. Mỗi ngày một chút, mỗi năm một chút. Từ những trải nghiệm của tôi ở cuộc đua này, tôi khẳng định tuổi tác chỉ là một con số mà thôi. Có rất nhiều người U.40, thậm chí trên 60 cũng chinh phục những cự ly cực kỳ khủng khiếp. Giấc mơ, hoài bão không bị giới hạn bởi hoàn cảnh, tuổi tác hay giới tính.

Điều quan trọng ở đây là nữ quyền không có nghĩa là không được lùi về phía sau, đóng vai trò hậu phương, chăm sóc gia đình. Nữ quyền ở đây là có quyền đưa ra lựa chọn cho cuộc sống của mình và được mọi người ủng hộ, hỗ trợ.

MỘT CẢM GIÁC THẬT TỰ HÀO

ẢNH: NVCC

Chặng đường của chị Thanh thật nhiều cảm xúc, tôi khâm phục ý chí mạnh mẽ của chị. Trong thể thao đường dài, chặng đường để đi đến vạch xuất phát mới là chặng đường thử thách nhất với tháng ngày tập luyện, mồ hôi, nước mắt, đôi khi có cả máu. Tôi nghĩ chị Thanh phải trải qua đủ cả. Một kết quả thật tuyệt vời, phần thưởng xứng đáng sau những tháng năm nỗ lực không ngừng nghỉ. Cảm ơn chị Thanh đã giúp ghi thêm dấu ấn của VN chúng ta trên bản đồ thế giới, một cảm giác thật tự hào khi nghe VN được xướng danh.

Lâm Túc Ngân (nữ VĐV triathlon, TP.HCM)

NGƯỜI GAN LÌ, LUÔN LẬT NGƯỢC THẾ CỜ

Với tôi, chị Thanh là một người "bất thường" và thú vị. Trong bất kỳ vấn đề nào, chị Thanh luôn kiên nhẫn đi tìm câu trả lời đến cuối cùng. Đó cũng là lý do tôi không bất ngờ trước thành tích lần này của chị. Cho dù là nếu có hạn chế về thể lực thì bằng một cách phi thường nào đó, bằng ý chí gan lì của mình, chị ấy sẽ lật ngược thế cờ. Để nhận xét về chị Thanh, chỉ một từ thôi: "lì".

ẢNH: NVCC

Phạm Thị Thùy Liên (blogger thể thao, TP.HCM)

TINH THẦN CỨNG HƠN THÉP

ẢNH: NVCC

Một điều thú vị là Thanh thường ghé cửa hàng của tôi để chọn giày, phụ kiện trước giờ bay chỉ vài tiếng đồng hồ. Tôi hiểu rằng Thanh gần như không có nhiều thời gian cho việc đi mua sắm hoặc những nhu cầu khác trong cuộc sống hằng ngày gần như ở mức tối giản. Tôi yêu mến Thanh ở điều giản dị này. Đằng sau sự giản dị đó là một tinh thần cứng hơn thép và nghị lực phi thường.

Lê Thanh Bình (VĐV marathon, chủ cửa hàng thời trang và phụ kiện thể thao tại TP.HCM)

Nếu được lựa chọn một danh hiệu cho mình, chị muốn được mọi người nhớ đến thế nào?

Điều quan trọng với tôi không phải là có được danh hiệu hay được mọi người nhớ mặt, nhớ tên. Nếu có, tôi hy vọng mọi người có thể nhớ đến mình với những thông điệp và hành động truyền cảm hứng: Không bao giờ là quá muộn để thử, để bứt phá khỏi vòng an toàn và khám phá những điều mới mẻ. Tất nhiên, không phải tôi khuyến khích mọi người đi chạy sa mạc hay tham gia các cự ly khủng khiếp. Cuộc sống có những lựa chọn đưa ra sẽ giúp bản thân tiếp cận với phiên bản tốt nhất của chính mình. Làm một điều gì đó mới lạ hơn, theo đuổi một sở thích sâu sắc hơn

hay dần dần nuôi dưỡng thách thức và tìm cách chinh phục nó. Điều đó sẽ đưa mọi người đến những chân trời mới và làm cuộc sống thú vị hơn.

Tôi luôn tự hỏi mình sẽ trở thành phiên bản tốt nhất của mình trong năm nay như thế nào. Khi làm được những điều nho nhỏ đó, tôi cảm thấy rất vui và hào hứng. Phương châm của tôi là mỗi năm đều thúc đẩy bản thân lên tầm cao mới, tiến xa hơn với một cuộc đua thách thức và mới lạ hơn để trở thành phiên bản tốt nhất của chính mình, phiên bản số 1 của chính mình.

Do đó, SwissUltra 2022 không phải là giải đua cuối cùng của tôi!

Xin cảm ơn chị về cuộc trò chuyện này! <3>

Vũ Phương Thanh và Nadine Zacharias (60 tuổi) là 2 nữ VĐV triathlon hoàn thành nội dung thi đấu Continuous

Nụ cười tỏa sáng và năng lượng của Phương Thanh tại đường chạy bộ 422 km

Chàng trai huấn luyện chó thu về 350 triệu đồng/tháng

THƯƠNG HẢI

Rời châu Âu hoa lệ sau gần 10 năm gần bó, chàng trai này quyết định trở về quê hương lập nghiệp với công việc huấn luyện chó nghiệp vụ.

Với những thành công hiện tại, anh Lê Văn Thuận (32 tuổi, ngụ tại H.Ea Kar, tỉnh Đắk Lắk) hài lòng trước quyết định khởi nghiệp đầy táo bạo của mình.

QUYẾT ĐỊNH MAO HIỂM

Gia đình Thuận vốn thuần nghề nông tại H.Ninh Hòa (Khánh Hòa), dù cuộc sống không mấy dư dả nhưng anh vẫn không từ bỏ con đường học vấn. Năm 2010, khi đang theo học tại Trường ĐH Nha Trang, Thuận đã nhận được học bổng toàn phần của ĐH Kỹ thuật Liberec (Cộng hòa Séc) và anh đã sang trời Tây để du học.

Sau gần 10 năm học tập và làm việc, những tưởng Thuận sẽ bắt đầu một cuộc sống ổn định tại Séc, nhưng chàng trai này lại quyết định trở về Việt Nam lập nghiệp.

“Tôi thấy môi trường này có nhiều áp lực, mỗi ngày thức dậy thì chỉ có đi làm, suốt khoảng thời gian dài cuộc sống tẻ nhạt đó cứ lặp đi lặp lại. Và tôi cảm thấy lạc lõng khi phải xa gia đình, nên muốn về Việt Nam để làm điều tôi thích”, Văn Thuận chia sẻ.

Với suy nghĩ đó, cuối năm 2018, anh Thuận trở về Việt Nam. Ngày anh trở về đã vấp phải sự ngăn cản, phản đối từ gia đình và những người xung quanh vì đã đại dốt từ bỏ một môi trường quá tốt để phát triển mà về Việt Nam làm lại từ

Ngôi nhà trên đồi chính là thành quả anh đạt được sau 5 năm cố gắng

“Ai cũng nghĩ đây là một công việc khá xa xỉ và ở Việt Nam sẽ không ai có nhu cầu. Nhưng tôi tìm hiểu thì biết có rất nhiều người thích cho chó đi học nghiệp vụ để có thể giúp giữ nhà, bảo vệ chủ nhân..., và huấn luyện chó còn là một môn thể thao.”

—LÊ VĂN THUẬN - ngụ tại H.Ea Kar, tỉnh Đắk Lắk

đầu. Điều này khiến cho Thuận gặp áp lực rất nhiều.

“Lúc đầu nghe mọi người nói vậy thì bản thân tôi cũng đã có sự lung lay. Nhưng lúc đấy tôi đã quyết tâm với việc khởi nghiệp của mình rồi, đã xác định được hướng đi thì tôi phải có trách nhiệm với nó”, anh khẳng định.

Với hành trang trở về là chú chó thuộc dòng Malinois của Séc, anh Thuận quyết tâm khởi nghiệp bằng công việc huấn

luyện chó nghiệp vụ. Anh cho biết từ bé đã rất thích chó và khi còn ở Séc anh đã có cơ hội tiếp xúc với công việc này. Vì thấy đây là công việc đem lại sự phát triển rất lớn nên anh đã quyết tâm về Việt Nam để khởi nghiệp.

Anh Thuận cho hay: “Ai cũng nghĩ đây là một công việc khá xa xỉ và ở Việt Nam sẽ không ai có nhu cầu. Nhưng tôi tìm hiểu thì biết có rất nhiều người thích

cho chó đi học nghiệp vụ để có thể giúp giữ nhà, bảo vệ chủ nhân..., và huấn luyện chó còn là một môn thể thao”.

Do không thích cuộc sống bon chen ở thành phố, anh Thuận bắt đầu hành trình khởi nghiệp của mình tại Đắk Lắk, vì đây là nơi có không khí yên bình, mát mẻ phù hợp với công việc. Đến nay, anh đã gần bó với công việc này được 5 năm.

Chị Lê Thị Thu Thắm (31 tuổi), vợ anh Thuận, chia sẻ: “Anh Thuận hiền, chịu khó và rất quan tâm đến gia đình. Tôi hiểu anh không thích môi trường gò bó nên cũng đồng lòng cùng anh khởi nghiệp”.

XÁC ĐỊNH LÀM THÌ PHẢI LÀM TỐI CÙNG

Thời gian ban đầu anh Thuận gặp rất nhiều khó khăn, dù đã làm việc để tích góp nhưng còn

phải gửi về cho gia đình nên kinh phí khởi nghiệp lúc đó của anh chỉ tầm 800 triệu đồng và mảnh đất anh mua đã “ngón” hết phân nửa tiền.

“Hồi đó, tôi chưa quen việc mà lại lập một trang trại lớn với 3 ha thì quá sức với mình, nên 2 năm đầu khởi nghiệp hầu như tôi không có thu nhập. Lúc đấy, đất còn bỏ hoang nên tôi cùng vợ tự xây dựng từ đầu, mà làm trang trại thì khuôn viên phải xa dân cư nên chỗ tôi ở nhà cửa rất thưa thớt. Cũng may có chó làm bạn, bảo vệ cho mình”, anh Thuận kể.

Anh chia sẻ thêm làm nghề này nếu chỉ nhằm đến làm kinh tế thì rất khó, bản thân phải có tình yêu động vật, phải thương chó thì mới làm được. Ban đầu chưa có kinh nghiệm nên anh đã thất bại rất nhiều vì huấn luyện chưa ổn hoặc chăm sóc

Thiết bị chống xâm hại tình dục bảo vệ nữ giới của hai học sinh được đánh giá cao

ẢNH: DUY TÂN

Học sinh sáng chế thiết bị chống xâm hại

Hai học sinh Trần Như Huỳnh (lớp 11A) và Nguyễn Thị Trúc Mai (lớp 10C9), cùng học Trường THPT Phan Văn Trị, H.Phong Điền, TP.Cần Thơ, đã sáng chế thiết bị SEGI góp phần bảo vệ phụ nữ và trẻ em khỏi nạn xâm hại tình dục.

Đây là sản phẩm hỗ trợ bảo vệ nữ giới, trẻ em chống xâm hại và bắt cóc dựa trên sự tích hợp giữa phần cứng là vi điều khiển, cảm biến và thiết kế

thi công phần mềm Segi V1.0. Máy được thiết kế với tính năng nổi bật, khi người xâm hại tác động làm cong thiết bị hoặc mở chốt của thiết bị thì ngay lập tức thiết bị sẽ gửi định vị về số điện thoại của người thân. Nhờ đó phát hiện kịp thời các hành vi xâm hại nạn nhân.

Thiết bị có các tính năng chính như: lưu số điện thoại để gọi điện cầu cứu, tích hợp thiết bị định vị, nhận biết khi

người sử dụng té ngã, tự động nhận thấy người sử dụng gặp nguy hiểm hay có nguy cơ bị xâm hại...

“SEGI có trang bị nút cầu cứu khẩn cấp SOS, chỉ cần ấn khi gặp nguy hiểm. Trường hợp xảy ra tình huống bất ngờ, thiết bị sẽ nhận biết và báo ngay về cho người thân. Cảm biến góc nghiêng phát hiện té ngã và hệ thống báo động giả khi gặp tai nạn trong 3 giây đầu, các góc

Anh Thuận và niềm đam mê của mình
ANH: NVCC

sạch sẽ, tôi rất hài lòng. Lúc nhận thú cưng về thì thấy sức khỏe tốt và nghe lời hơn”. Ngoài khách hàng trong nước, anh

Thuận còn tiếp cận được với người yêu thú cưng ở Thái Lan, Campuchia, Lào...

Với công việc nhân giống, huấn luyện chó cưng tinh khôn và phát triển mô hình sinh thái tại trại huấn luyện của mình, mỗi tháng anh Thuận thu về khoảng 300 - 350 triệu đồng. Hiện tại, anh Thuận cảm thấy sự mạo hiểm ban đầu của mình là hoàn toàn xứng đáng và anh còn nhận hướng dẫn phát triển công việc cho những bạn trẻ có niềm đam mê giống mình.

Khi nói về thời điểm thích hợp để khởi nghiệp, anh Thuận cho hay: “Thời điểm khởi nghiệp tùy theo định hướng của mỗi người, đặc biệt phải chín chắn trong suy nghĩ như đã xác định làm thì phải làm đến nơi đến chốn, không “cưỡi ngựa xem hoa” hay “đứng núi này trông núi nọ”. Nếu không vững tâm thì rất khó quay lại, vì thời gian mình đang chật vật thì người ta đã thành công hết rồi”.

chó còn nhiều vấn đề. Buổi sáng anh làm vườn, còn buổi chiều thì huấn luyện và mọi thứ anh đều phải tự học.

Sau 5 năm cố gắng, anh Thuận đã đạt được thành công. Trong trang trại rộng 1,2 ha, mỗi tháng anh nhận huấn luyện từ 12 - 15 chú chó, ngoài dòng chó chính Malinois còn có chó chăn cừu, Golden, Alaska... Bên cạnh huấn luyện và nhân giống chó, anh Thuận còn phát triển mô hình sinh thái tại trại huấn luyện của mình với hồ bơi, vườn cây và các bãi cỏ rộng rãi cho khách đến gửi thú cưng có thể tham quan.

Tìm đến trang trại của anh Thuận với mục đích huấn luyện thú cưng tinh khôn hơn, chị Lê Thúy Kiều (49 tuổi, ngụ tại H.Krông Pắc, Đắk Lắk) chia sẻ: “Khi đến trang trại của Thuận thì tôi thấy khách hàng gửi chó rất nhiều. Trại rất rộng rãi và

Chuyện của hai cô gái không đầu hàng số phận

Hai bé gái song sinh, chào đời khi mới 7 tháng trong bụng mẹ, trải qua nhiều phen thập tử nhất sinh đã vươn lên mạnh mẽ nhờ tình yêu thương và sự hy sinh không thể đong đếm của cha và mẹ.

Đó là Nguyễn Kim Yến Nhi và Nguyễn Kim Yến Vy (21 tuổi) trú trong con hẻm nhỏ đường Phạm Thế Hiển, P.7, Q.8, TP.HCM. Chào đời với cân nặng hơn 1 kg, nằm trong lồng kính 1 tháng và ở Bệnh viện Nhi đồng cả năm trời, chân tay không bình thường như bao em bé khác nhưng trí tuệ và ý chí sống của các em khiến bất cứ ai gặp cũng phải nể phục.

NHỮNG NĂM THÁNG KHÓ KHĂN NHẤT

Hồi tưởng lại những năm tháng khó khăn nhất, bà Kim Thị Yến Oanh (45 tuổi), mẹ của Nhi và Vy, kể: “Nghe bác sĩ chẩn đoán có thai đôi, tôi tụt luôn xuống giường hồi lại “bác sĩ có nhầm không, tôi cũng mang thai đôi được à?”. Niềm vui chưa trọn, bà Oanh nghe bác sĩ nói là cả hai thai nhi đều không khỏe, tim thai yếu. Thai được 3 tháng, người mẹ bị dọa sảy thai. Tới 5 tháng, tình hình còn tệ hơn nữa, bác sĩ cảnh báo những trường hợp xấu nhất nhưng vợ chồng bà Oanh kiên quyết xin bác sĩ tìm mọi cách để giữ con. Thai được 7 tháng, chị trở dạ. Ngày 22.9.2001, cả hai em bé đầy đủ tay chân, tròn trịa ra đời. Vậy nhưng, những chuỗi ngày gian nan, cơ cực trên hành trình nuôi nấng các con mới bắt đầu.

Sinh thiếu tháng, Vy nặng 1,4 kg còn Nhi chỉ 1,2 kg, cả hai phải nuôi trong lồng kính. “Hai đứa quá yếu ớt không bú sữa được, bị sụt mất mấy trăm gram. Riêng Nhi ngày ấy có lúc một ngày con chết đi sống lại biết bao nhiêu lần khi cứ bơm sữa vào người là con tím tái, ngừng thở, bác sĩ phải cấp cứu. Tôi khờ cạn hai mắt, không còn nước mắt để khóc cho hai con”, bà Oanh nghẹn ngào.

LỚN LÊN TRÊN ĐÔI VAI MẸ CHA

Hơn 2 tuổi, Nhi và Vy được gửi ở Trung tâm phục hồi chức năng và trợ giúp trẻ khuyết tật 38 Tú Xương để bà Oanh đi làm, kiếm tiền nuôi các con. Từ năm các con 3 tuổi tới 6 tuổi,

Nhi (phải) và em gái Vy với nụ cười rạng rỡ ANH: THÚY HẰNG

bà Oanh nghỉ hết mọi công việc, còn chồng vẫn đi chạy xe ôm, ba mẹ con cùng ăn ở, tập luyện trong cơ sở phục hồi chức năng trẻ bại não của bác sĩ Nguyễn Ngọc Điều ở Vĩnh Long. Bà Oanh nói các con là cả cuộc đời, tiền có thể kiếm lại, nhưng sức khỏe cho con thì không thể chữa chừa.

Một ngày mùa hè, hai vợ chồng bà Oanh và bé Nhi đứng trước cổng Trường tiểu học Phan Đăng Lưu, đường Phạm Thế Hiển, Q.8 để xin vào học. Thấy hiệu trưởng băn khoăn về sự tự chủ trong đi lại và vệ sinh cá nhân của Nhi. Bỗng Nhi nói với ba: “thả con xuống, con sẽ tự đi xin”.

Cô bé 6 tuổi, nhỏ như một con mèo, cứ thế tự lết từng bước vào phòng thấy hiệu trưởng trong sự kinh ngạc của mọi người. “Thấy nhìn em rồi đó, em khuyết tật như thế này, bây giờ mà em còn không được đi học nữa thì làm sao em có thể trả hiếu cho cha mẹ”, cô bé Nhi nói từng tiếng rành rọt. Thấy giáo gật đầu, mỉm cười “nếu một năm em không theo được các bạn thì chia tay”.

Bàn tay yếu ớt của bé gái ban đầu viết từng chữ khó khăn, nhưng chỉ sau nửa năm chăm chỉ tập luyện, Nhi học không kém gì các bạn trong lớp và luôn là học sinh giỏi suốt tiểu học. Dù bị té ngã cầu thang như cơm bữa, nhưng em không đầu hàng. Nhi được đi học trước, 1 năm sau, em gái Vy cũng được vào học, khiến các thầy cô đều nể phục nghị lực của hai chị em.

Hai chị em đến trường là sự nỗ lực, hy sinh không thể đong đếm của cả cha và mẹ. Đã nghỉ hưu 7 năm nay nhưng cô Võ Kim Hồng, cựu giáo viên Trường tiểu học Phan Đăng Lưu, chủ nhiệm lớp 1 của Nhi và Vy, vẫn không thể nào quên hình ảnh xúc động ở cổng trường mỗi ngày.

Các con yên vị trong lớp học, vợ đi tới chỗ làm, còn ông Nhi cứ ngồi suốt ở trước phòng bảo vệ. Cô giáo kêu một tiếng “anh cho bé đi vệ sinh”, là người cha lại lật đặt chạy mấy tầng cầu thang, ẵm các con vào ngồi ở cổng trường, chờ con tan học. Chiều tối, bà Oanh đi làm về trông coi các con, ông Nhi lại đi chạy xe ôm, 11 giờ đêm mới trở về.

THUA THIẾT VỀ CƠ THỂ NHƯNG TRÍ TUỆ THÌ KHÔNG HỀ KÉM CẠNH

Ở tuổi 21, Nhi đang là sinh viên năm 3 Khoa Tiếng Anh, Trường ĐH Kinh tế - Tài chính TP.HCM (UEF). Anh Bùi Quang Đông, Trưởng phòng Công tác sinh viên UEF, cho biết Nhi có thành tích học tập giỏi, tuy có chút hạn chế về sức khỏe nhưng bạn rất tích cực tham gia các hoạt động phong trào, đặc biệt là các cuộc thi về học thuật.

Cô gái vóc dáng nhỏ bé như một học sinh lớp 5, bước đi khó khăn nhưng năng lực và sự tỏa sáng khiến nhiều người ngưỡng mộ. Cô gái cũng là thành viên nòng cốt của Câu lạc bộ Dịch thuật, trưởng các nhóm tự học tiếng Anh tại khoa.

Còn Vy, sau khi học xong tiểu học, vì sức khỏe yếu hơn nên ở nhà, và đang tự học tiếng Anh và tiếng Trung qua internet. Hai chị em song sinh tâm sự: “Em muốn cho mọi người thấy rằng dù bản thân chúng em có thua thiệt một chút về cơ thể, còn trí tuệ, kiến thức, tư duy thì không hề kém cạnh. Chúng em muốn tự tạo cho mình những giá trị riêng”.

Vy cho biết đã nói với cha mẹ đưa Vy đi đăng ký hiến tạng, để khi không còn nữa, vẫn có thể cứu thêm một hoặc nhiều cuộc đời. Còn Nhi cho hay sẽ đăng ký hiến xác cho y học.

Thúy Hằng

tình dục ở nữ giới

cảm biến không thay đổi thì thiết bị sẽ gửi cảnh báo về gia đình”, Như Quỳnh cho biết.

Thiết bị còn được trang bị hàng rào ảo, thông báo và gửi định vị về ngay cho gia đình khi trẻ em rời khỏi vùng bán kính an toàn. Ngăn chặn các tình huống xấu ngay từ ban đầu, phát hiện sớm hạn chế nguy hiểm.

Sắp tới, hai em sẽ tiếp tục cải tiến và có dự định thương mại

hóa sản phẩm.

Ông Nguyễn Phúc Thịnh, giáo viên Trường THPT Phan Văn Trị, đánh giá đề tài nghiên cứu của Như Huỳnh và Trúc Mai đã góp phần bảo vệ phụ nữ và trẻ em tránh được các vụ việc xâm hại tình dục. Với những tính năng nổi bật, thiết bị SEGI nêu trên đã đoạt giải nhì Cuộc thi Tin học trẻ toàn quốc năm 2022.

Duy Tân

Tìm thấy mối liên quan giữa vitamin B12 và ung thư

Theo Trung tâm Dinh dưỡng lâm sàng - Bệnh viện K T.Ư (Hà Nội), vitamin B12 là loại vitamin tan trong nước mà cơ thể cần với lượng nhỏ để duy trì hoạt động.

Trong cơ thể người, vitamin B12 cần thiết cho quá trình hình thành tế bào hồng cầu, chuyển hóa tế bào, chức năng thần kinh và sản xuất ADN. Mỗi ngày cơ thể của người trưởng thành cần 2 - 2,4 microgram vitamin B12. Vitamin B12 có trong các loại thực phẩm có nguồn gốc từ động vật như thịt, cá, trứng, sữa (ảnh)... Thiếu vitamin B12 thường gặp ở những người ăn chay, giảm tiết axit dạ dày, viêm teo dạ dày miễn dịch, phẫu thuật cắt dạ dày hoặc nối vị tràng, viêm ruột, rối loạn mật - tụy...

Hậu quả của thiếu vitamin B12 có thể dẫn tới thiếu máu hồng cầu to, đau lưỡi, chán ăn, đầy hơi, táo bón, và đặc biệt là tổn thương thần kinh gây giảm cảm giác và phản xạ các chi, mất điều hòa, giảm hoặc mất trí nhớ, hoang tưởng. Vitamin B12 tan trong nước và được đào thải chủ yếu qua nước tiểu. Thừa vitamin B12 không gây độc tính cho cơ thể.

Tuy nhiên, những năm gần đây, có một số nghiên cứu đã

quan sát thấy mối liên quan giữa ung thư và vitamin B12 khiến nhiều người còn băn khoăn về việc sử dụng vitamin này.

Cụ thể, nồng độ vitamin B12 ở trong máu có liên quan đến nguy cơ phát triển một số loại ung thư.

Trong đó, nghiên cứu trên hơn 5.364 bệnh nhân ung thư phổi và 5.364 bệnh nhân đối chứng cho thấy nồng độ vitamin B12 cao trong máu có nguy cơ ung thư phổi cao gấp 1,15 lần. Trong khi đó, nồng độ vitamin B12 trong máu thấp lại có thể làm tăng nguy cơ một số loại ung thư như: ung thư cổ tử cung, ung thư dạ dày, ung thư đại trực tràng.

Tuy nhiên, việc bổ sung vitamin B12 quá mức để phòng nguy cơ ung thư lại không được khuyến khích do nó cũng có thể làm tăng nguy cơ một số ung thư. Phân tích kết quả trên những đối tượng bổ sung vitamin B12 lâu dài với liều lượng lớn (trên 55 microgram/ngày) sẽ làm tăng

ẢNH: SHUTTERSTOCK

nguy cơ ung thư phổi gấp 2 lần ở nam giới, đặc biệt ở nam giới hút thuốc thì nguy cơ tăng cao hơn nữa nếu bổ sung trên 10 năm.

Trên thực tế lâm sàng, vitamin B12 vẫn được bác sĩ chỉ định bổ sung ở những người bị thiếu hụt dựa trên các xét nghiệm. Một số phác đồ điều trị ung thư phổi còn bổ sung vitamin B12 cùng một số chất khác để giảm thiểu độc tính với tế bào máu (như hạ bạch cầu, tiểu cầu) trong quá trình điều trị.

Như vậy, vitamin B12 rất cần thiết với cơ thể và nên được cung cấp với liều lượng phù hợp, ưu tiên từ thực phẩm, không nên bổ sung với liều lượng lớn với thời gian kéo dài, và khi bổ sung vitamin thì nên có hướng dẫn của bác sĩ.

Liên Châu

Khám và tư vấn miễn phí bệnh lý ung thư dạ dày

PGS-TS Phạm Hoàng Hà, Trưởng khoa Phẫu thuật Tiêu hóa, Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức (Hà Nội), cho biết ung thư dạ dày là một trong những bệnh lý ác tính phổ biến, dễ di căn. Nhận biết dấu hiệu của bệnh ung thư dạ dày và tầm soát sức khỏe định kỳ sẽ giúp phát hiện bệnh ngay từ giai đoạn sớm, từ đó có phác đồ điều trị hiệu quả. Điều trị ung thư dạ dày là điều trị đa mô thức, trong đó phẫu thuật đóng vai trò chủ đạo. Lựa chọn phương pháp điều trị phụ thuộc vào giai đoạn bệnh cũng như thể trạng của bệnh nhân.

Nhằm tư vấn người dân nhận

biết triệu chứng sớm và điều trị ung thư dạ dày, Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức tổ chức chương trình khám, tư vấn miễn phí ung thư dạ dày với sự tham gia của các chuyên gia hàng đầu về lĩnh vực tiêu hóa. Dịp này, các trường hợp khám, tư vấn được siêu âm ổ bụng miễn phí. Đặc biệt, chương trình miễn phí nội soi dạ dày không sinh thiết (có gây mê) cho 15 người đầu tiên đến đăng ký.

Địa điểm: Phòng khám số 8, tầng 2, nhà C2, khu Khám bệnh theo yêu cầu, Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức. Thời gian: từ 7 giờ 30 - 12 giờ; 13 giờ 30 - 16 giờ 30, ngày 24.9.2022.

Nam Sơn

KẾT QUẢ XỔ SỐ KIẾN THIẾT NGÀY 3.9.2022			
TÊN GIẢI	TP.HCM	Long An	Đà Nẵng
Giải tám	93	26	66
Giải bảy	614	529	936
Giải sáu	9667-2625-3725	4458-4429-3073	1635-2963-8772
Giải năm	3941	9642	2595
Giải tư	78446-70415-31101-11014-29811-10623-03479	57013-14511-55541-71350-93487-72147-73099	95577-88987-83485-22325-34400-40626-34096
Giải ba	88689-78109	06370-32144	96909-45109
Giải nhì	00823	88487	79371
Giải nhất	28248	13230	44190
Đặc biệt	320869	698715	908388

(Nguồn: kqxsvn.vn, Công ty XSKT Đà Nẵng)

Thông tin cần biết

NHÀ ĐẤT

NHÀ CHO THUÊ

Chính chủ cho thuê nhà 4T (4,5mx17m), có thang máy. HXH, nguyên căn góc 2MT, giá 50 triệu (TL). ĐC: 58/1 Đồng Nai, P.15, Q.10. LH: 0908.044608, Quyên.

BÁN - SANG NHƯỢNG

TP.HỒ CHÍ MINH

QUẬN 1

Bán nhà đường **Sương Nguyệt Ánh**, P.Bến Thành, Q.1. DT 4,4mx32m, 2 mặt tiền, vị trí trung tâm giao thông thuận lợi, khu vực sang trọng. Nhà: 1 trệt 3 lầu, giá bán 130 tỉ. LH: A.Trung - 0913.710122.

Nhà bán MT: **78 Tôn Thất Đạm - Q.1**, DT: 4mx16m, 1 hầm + 6 tầng, XD hết đất: 48 tỉ; 300 Nguyễn Chí Thanh - Q.10, DT: 4,5mx25m, 3 lầu, sang tay, 35 tỉ. LH: 0908.929899.

QUẬN 5

Bán **dãy trọ 125m² (5mx25m)**, 1 lầu gồm 9 phòng và 1 ki ốt đang cho thuê 11 triệu/tháng. Gần cụm khu công nghiệp nhẹ, dân cư đông đúc. Chợ và siêu thị bách hóa cách đó 500m. Giá bán 2,2 tỉ (còn thương lượng). Gọi cho tôi: 0934.079608, cô Nhung.

QUẬN 7

Bán nhà **Q.7**: Ngang 3,5mx9m, đúc 2 lầu, 3PN, giá 1,67 tỉ, sổ hồng đường 9m xe hơi tới nhà. Cách trung tâm TP 6km, gần trường học Tôn Đức Thắng. Cách Phú Mỹ Hưng 2km, khu dân cư ổn định, cơ hội cho người mua ở và thiện chí mua thật. Chính chủ: 0909.437172 - 0918.214971.

QUẬN 10

Cần **tiền sang nhanh 9mx18m** (162m² thổ cư). Đường 3/2, quận 10. Đối diện nhà hát Hoà Bình, có sổ riêng sang tên ngay. Giá 7,9 tỉ. LH: 0914.730195.

QUẬN PHÚ NHUẬN

Bàn nhà **Nguyễn Kiệm, P.3, Q.Phú Nhuận**. DT 4mx-12,8m, hầm thông, hầm xe hơi 4m (1 trệt, 1 lửng, 1 lầu). Giá: 2 tỉ 50 triệu (bao phí sang tên). LH: 0932.197835, Kim Tiến.

Chính chủ cần bán nhà Huỳnh Văn Bánh, P.13, Q.PN. DT: 50m². Nhà: 1 trệt, 1 lầu, ST, hầm xe hơi 5m. Giá 2,8 tỉ (thương lượng). LH: 0909.251457 hoặc 0932.643617.

Kết vốn sang lô đất: MT đường Hồ Văn Huê, Q.Phú Nhuận. Giá 6,79 tỉ/85m², sổ sẵn, ngay khu vực kinh doanh sầm uất. LH: 0937.212793.

QUẬN TÂN BÌNH
Sang gấp lô đất diện tích 160m², thích hợp xây biệt thự. Đường Cộng Hòa, phường 13, Tân Bình. Cách sân bay 10 phút. Giá 3,75 tỉ. LH: 0906.942863, Duy.

Bán nhà 86/99/26 Âu Cơ, P.9, Tân Bình. Hẻm 4m, hông nhà thờ Thiên Phước, đuôi nhà thờ vô 80m tới nhà. DT: 7,2mx15,3m, xây thành 2 căn riêng biệt. 1 căn ở, 1 căn cho thuê. Xây 1 trệt + 2 lầu đúc BTCT 3 tấm kiên cố, cao cấp, mới, đẹp. SH hoàn công mới chính chủ. Giá 11,9 tỉ. LH: 0909.891245.

Bán nhà hẻm Lạc Long Quân, Q.Tân Bình, DT: 49m², giấy tờ đầy đủ. Giá tốt đầu tư 2,6 tỉ. LH: 0932.679607, Phương.

QUẬN BÌNH THẠNH
Cần bán gấp nhà Võ Duy Ninh, P.22, Q.Bình Thạnh. DT 51m² (1 trệt, 1 lầu). Giá 2,3 tỷ, TL cho khách thiện chí. Xem nhà LH: 0935.376660, Mây.

Chính chủ sang gấp lô đất 90m² đường Bùi Đình Túy, Q.Bình Thạnh. Gần chợ, trường học. Thích hợp kinh doanh, buôn bán. SR, giá 4,1 tỉ. LH: 0903.891702, Tuệ Nghi.

Nhà chính chủ cần bán: hẻm 1 sẹc Đinh Tiên Hoàng, P.1, Q.Bình Thạnh. DT 35m², 1T + 1L, giá 2 tỉ 50 triệu. Đối diện BV Bình Thạnh, đang cho thuê. LH: bé Phúc - 0938.002520.

QUẬN GÒ VẤP
Sang lô đất 140m², ngang 6m: đường Phạm Ngũ Lão, phường 4, Q.Gò Vấp (gần quán Xiên Khè). Thích hợp cho xây căn hộ cho thuê, giá 5,39 tỉ. LH: 0961.923032.

Bán nhà Trần Bá Giao, P.5, Q.Gò Vấp. DT: 47m², hầm xe hơi, nhà cấp 4, sau lưng Emart. Giá tốt đầu tư: 2,25 tỉ. LH: 0909.563450, Linh.

Chính chủ cần bán nhà Lê Quang Định, P.1, Q.Gò Vấp: DT 60m², hầm ô tô 4,2m. Nhà: 1 trệt, 2 lầu, 1 sân thượng. Giá 3,35 tỉ (TL), bao phí sang tên. LH: 0902.861294, Tài.

QUẬN BÌNH TÂN
Bán nhà 23/52 Khiếu Năng Tĩnh, P.Tân Tạo A, Q.Bình Tân. Diện tích 170m², cách đường số 7: 30m, sổ hồng chính chủ, giá bán: 14,5 tỉ đồng. Liên hệ ngay: 0901.760294.

QUẬN TÂN PHÚ
Sang gấp lô đất MT đường Hòa Bình, Hiệp Tân, Q.Tân Phú. Gần chợ, trường học, giá 7,9 tỉ/420m², sổ sẵn LH: 0931.176595 gặp Thành.

HUYỆN BÌNH CHÁNH
Gia đình cần sang gấp lô đất thổ cư Bình Chánh. DT 95,7m², gần siêu thị Co.opmart. Mặt tiền đường 12m, cách Ủy ban 1km. Có sổ hồng. Giá 1,46 tỉ. Gọi đi xem: 0977.365766 hoặc 0934.079608.

TP.THỦ ĐỨC
Sang 2 lô đất Thạnh Mỹ Lợi (quận 2 cũ). Đường Trương Văn Bang, diện tích 108m², giá 1,85 tỉ. Gần UBND thành phố Thủ Đức. LH: 0908.039213, Anh Long.

BÌNH DƯƠNG
Sang đất vườn 1.000m². Gần chợ lớn, dân cư hiện hữu, giá 640 triệu. Đường QL13 - Bình Dương, sổ riêng. Liên hệ: 0985.021753 gặp Thư.

Cần hộ đầu tư, an cư tặng nội thất cao cấp trung tâm Thuận An. Thanh toán 166 triệu (15%) đến khi nhận nhà Q.3/2023, chiết khấu cao LH: 0919.139238.

BÌNH ĐỊNH
Chỉ từ 1,x tỉ làm chủ căn shophouse 5 tầng tại Merry land Quy Nhơn. CK 7-18% khi ký HĐ. Cam kết lợi nhuận 24%. Hỗ trợ NH 70%. Hotline: 0901.383993.

KHÁNH HÒA
Sang đất nền: lô 40, đường Xuân Thủy, KĐT Vĩnh Hòa, TP.Nha Trang. DT: 300m², hướng TB, giá: 58 triệu đồng/m². Gần bến du thuyền, đối diện TTTM, có sổ hồng. Liên hệ: Công ty BĐS Khatoco - số 13B Hoàng Hoa Thám, TP.Nha Trang, Khánh Hòa. ĐT: 0258.3524859 - 0989.078292 (Mr Quý).

RAO VẬT

DỊCH VỤ

VỆ SINH

THÔNG CỐNG

GT>400.000đ

VỆ SINH ĐÔ THỊ: Rút hầm cầu, thông cầu cống nghẹt, bồn rửa chén, WC hộ gia đình, công ty bằng máy móc hiện đại. Giải quyết nhanh (45 phút). Giá từ 400.000 đồng... Đào hầm, đặt đường cống. Hóa đơn tài chính. LH: chú Sáu đội trưởng 0964.140465.

THÔNG BÁO - BỐ CÁO

THÔNG BÁO

TÒA ÁN NHÂN DÂN THỊ XÃ NINH HÒA thông báo cho bà Đoàn Thị Bích Vân, sinh năm 1983; nơi cư trú: thôn Tân Hưng, xã Ninh Hưng, thị xã Ninh Hòa, tỉnh Khánh Hòa, là bị đơn trong vụ án hôn nhân và gia đình về việc “Ly hôn” với nguyên đơn là ông Phùng Minh Tân. Mời bà Đoàn Thị Bích Vân đến trụ sở Tòa án nhân dân thị xã Ninh Hòa, địa chỉ: TDP 17, phường Ninh Hiệp, thị xã Ninh Hòa, tỉnh Khánh Hòa để giải quyết vụ án. Hết thời hạn 01 tháng kể từ ngày đăng tin, nếu bà không có mặt tại trụ sở Tòa án hoặc không có văn bản gửi về Tòa án nhân dân thị xã Ninh Hòa thì Tòa án sẽ giải quyết vụ án theo quy định của pháp luật.

ỦY BAN NHÂN DÂN XÃ PHƯỚC HIỆP CÓ THÔNG BÁO SỐ 1840/TB-UBND ngày 30.8.2022 về việc thanh lý hợp đồng thuê đất hết hạn, bàn giao lại đất và tạm thu số tiền thuê đất tạm tính từ thời điểm hết hạn hợp đồng đến nay đối với ông Nguyễn Văn Đường (Địa chỉ theo hợp đồng: 76/3A Xuân Thới Đông, xã Tân Xuân, huyện Hóc Môn, TP.HCM) và ông Nguyễn Thanh Nhân (Địa chỉ theo hợp đồng: 64 Huỳnh Mẫn Đạt, phường 19, quận Bình Thạnh) để cùng làm việc về việc thanh lý hợp đồng thuê đất tại khu đất thuộc ấp Mũi Cồn Tiều, xã Phước Hiệp, huyện Củ Chi, TP.HCM. Nay để nghị ông bà có tên nêu trên liên hệ với UBND xã Phước Hiệp để cùng làm việc về việc thanh lý hợp đồng, nếu sau 15 ngày kể từ ngày đăng báo ông không liên hệ để thanh lý hợp đồng thì UBND xã Phước Hiệp sẽ đơn phương thực hiện thanh lý hợp đồng và thu hồi đất theo quy định, mọi thắc mắc về sau sẽ không được giải quyết.

A Làng Như trước lối vào homestay của mình ở Tà Lang, Giàn Bí
ẢNH: QUANG VIÊN

COI ĐỒNG BÀO CƠ TU làm du lịch

QUANG VIÊN

Về xã Hòa Bắc thuộc TP.Đà Nẵng, gặp bà Dương Thị Mỹ Lệ, Chủ tịch Ủy ban MTTQ VN xã, bà bảo chúng tôi: “Nhà báo lên đây nên ghé Tà Lang, Giàn Bí coi đồng bào Cơ Tu làm du lịch”.

Nghe có vẻ hấp dẫn, lại được bà Lệ nhiệt tình dẫn đường nên tôi háo hức “đi coi” đồng bào Cơ Tu làm du lịch như thế nào. Tính từ trung tâm TP.Đà Nẵng, Tà Lang, Giàn Bí chỉ cách chừng 35 km, nhưng với nhiều người hai địa danh này nghe lạ hoắc.

“MÌNH LÀM ĐƯỢC MÀ”

Tà Lang, Giàn Bí nằm bên bờ của hai nhánh sông Bắc, sông Nam, gần thượng nguồn sông Cu Đê. Tại đây có gần 300 hộ dân với khoảng 1.000 nhân khẩu người Cơ Tu, vốn là một phần của cộng đồng Cơ Tu quần cư ở sườn bắc và sườn nam đỉnh Bà Nà - Núi Chúa.

Điểm du lịch sinh thái - cộng đồng chúng tôi đến là của gia đình ông Trương Xuân Tể, năm sát dòng suối Tà Lang và bãi đá triệu năm. Trong khu vườn yên tĩnh, nép dưới các tán cây là những căn lều mái tranh, vách nửa mộc mạc. Chỗ ngồi uống trà dưới giàn treo lủng lẳng những trái bắp. Chiếc ấm đất buông thông bên đôi quang gánh, cùng nắm rơm khô. Một ụ mồi tự nhiên trong vườn được... thờ cúng. Tất cả đơn sơ, chân quê và có chút gì đó huyền bí. Tại đây, bà Lệ đãi chúng tôi một bữa cơm đặc sản của đồng bào Cơ Tu. Món măng rừng, rau rừng luộc, xôi nếp rẫy, gà ngủ cây... được phục vụ bởi những thiếu nữ Cơ Tu, vừa ngon cái miệng vừa “sướng” con mắt.

Tôi hỏi điểm du lịch này tạo dựng từ bao giờ, ông Trương Xuân Tể (65 tuổi) nở nụ cười

hiên khô nói: “Mình mới làm năm nay thôi. Mà thằng con nó đi làm thợ tóc ở Đà Nẵng. Nó thấy thành phố người ta làm du lịch hay quá liền bỏ nghề về đây thiết kế lại khu vườn để làm du lịch sinh thái - cộng đồng”. Tôi lại hỏi, vậy bác có biết làm du lịch sinh thái - cộng đồng như thế nào? “Mình làm được mà. Cái gì của đồng bào mình, của tự nhiên cứ giữ như thế. Mình thuận ý trời. Thằng con biết ý của dân du lịch hơn thì nó cải tạo một chút cho phù hợp. Nhưng dứt khoát phải giữ cái gốc của đồng bào mình”, người đàn ông người đồng bào Cơ Tu thật thà chia sẻ.

Cái câu khẳng định chắc nịch “mình làm được mà” đồng bào Cơ Tu nói, một lần nữa được TS Chu Mạnh Trinh, người rất tâm huyết với du lịch cộng đồng - sinh thái, kể lại.

Đó là khi ông được bà con mời tham dự Đại hội chi bộ thôn Tà Lang nhiệm kỳ 2022 - 2025. “Bà con mình đem cái nhu cầu của du khách ra “phân tích”. Và cuối cùng kết luận: Mình làm được mà”. TS Trinh chia sẻ chi tiết hơn: “Có bác gái bảo tôi trồng khoai trồng sắn trong vườn, có làm được du lịch không? Rồi một cô gái nói em biết làm bánh gừng trâu, nấu chè đậu, cũng tham gia du lịch được chứ? Còn bác trai thì tươi cười thêm vào tôi làm đàn ta lư, đánh đàn và hát nữa đó, thấy

Khách thích thú với những món đặc sản của người Cơ Tu ở Tà Lang

sắp xếp để tôi được tham gia”.

Ông còn cho biết thêm bà con Tà Lang đã đưa du lịch cộng đồng vào nghị quyết. Theo TS Trinh, xây dựng và phát triển du lịch cộng đồng trên nền tảng của bảo tồn sinh thái tự nhiên và văn hóa truyền thống của đồng bào Cơ Tu là một trong những hành động lớn của bà con ở đây.

GIỮ GÌN HỆ SINH THÁI

TS Chu Mạnh Trinh cho hay sản phẩm lớn nhất, giá trị nhất và lâu bền nhất, đồng thời đặc trưng cao nhất với sự lũy tiến lợi ích theo thời gian, đó là chất lượng, hay nói cách khác là sức khỏe của các hệ sinh thái mà khu vực các địa phương Tà Lang, Giàn Bí... ở Hòa Bắc đã và đang sở hữu. Chất lượng cảnh quan sinh thái này không những là tài sản quý giá của cộng đồng về mặt tự nhiên, mà cả về văn hóa và tổ chức cộng đồng.

“Một hệ động thực vật phong phú giàu có không chỉ là những con số, những phân tích trong các báo cáo khoa học, mà thực sự hiện hữu trong đời sống

hằng ngày, một khi nhìn xuống nước là cá là tôm; trông lên cây là chim, là hoa, là ong là bướm; nhìn vào vườn là quả ngọt sum suê”, ông Trinh lý giải.

“Đó đâu chỉ là những tổ chức cộng đồng chỉ được nghe theo những bài phát biểu, hoặc theo các bằng hiệu. Thực sự đó là những vận hành, những điều phối theo lao động sản xuất tại địa phương từ các bác nông dân, những người mẹ, người chị hoặc cả một làng quê”, TS Chu Mạnh Trinh nói thêm.

Đến Tà Lang, Giàn Bí sẽ được xác thực những điều mà TS Chu Mạnh Trinh nói. Đâu đó ở những vùng miền núi xa xa hẻo lánh, người ta nói làm du lịch sinh thái - cộng đồng nhưng đã phá nát cảnh quan thiên nhiên, “tiếp biến” văn hóa một cách tùy tiện. Còn Tà Lang, Giàn Bí vẫn giữ được vẻ đẹp hoang sơ, bản sắc văn hóa của mình.

“Làm du lịch phải nắm được thị hiếu du khách. Nhưng những giá trị văn hóa truyền thống của đồng bào em và vẻ đẹp tự nhiên mà đất trời ban tặng phải được

Du lịch cộng đồng là sự tương tác giữa chủ và khách. Khách cần thỏa mãn cao nhất các nhu cầu mắt, mũi, miệng, tai, tay, chân... để rồi mang về những gì còn lại trong tâm trí và tình cảm. Trong khi chủ là cộng đồng là người dân, ngư dân và nông dân thông qua nguồn tài sản cộng đồng để tạo môi trường thỏa mãn tối ưu nhu cầu của du khách

TS Chu Mạnh Trinh

giữ nguyên”, Trương Xuân Toàn (36 tuổi, con trai của ông Tể) chia sẻ.

Có lẽ không chỉ người dân Tà Lang, Giàn Bí, mà chính quyền xã Hòa Bắc đã biết cách “hành xử” đúng mực với các giá trị văn hóa, với thiên nhiên tại đây. Vì thế, TS Chu Mạnh Trinh nói với tôi rằng báo chí góp phần lan tỏa về du lịch sinh thái - cộng đồng ở Tà Lang, Giàn Bí nói riêng, ở nơi khác nói chung, thì ông vui lắm.

Ông còn “quảng bá” rất hào hứng về Tà Lang, Giàn Bí: “Chạy một mạch từ trung tâm TP.Đà Nẵng lên Tà Lang, Giàn Bí bỏ đồ đạc ở homestay, qua nhà gười vui đùa với các bạn nhí, rồi cùng nhau ra suối tắm. Sáng sớm ngắm mây treo, ngâm mình trong dòng nước tê cóng và đi một vòng thưởng thức các nét đẹp của trang phục, đan lát, câu chuyện của làng, của bản. Tối về rủ nhau lên sân cỏ ở khu tái định cư Tà Lang cùng múa hát hội hè... thật thú vị”.

Để cảm nhận một phần vẻ đẹp hoang sơ của thiên nhiên ở đây, theo bảng chỉ dẫn chúng tôi ra suối Tà Lang. Dòng suối trong vắt chảy qua bãi đá triệu năm nằm ngay ngã ba hợp lưu của hai nhánh sông Nam và sông Bắc như một kiệt tác của thiên nhiên. Đá bị nước bào mòn tạo thành những hòn non bộ, hay tầng tầng lớp lớp những viên đá rất đẹp, thế nhưng chẳng ai dám nhặt lấy một viên về làm cảnh.

“Cảnh quan ở đây đẹp mê hồn. Người dân ý thức lắm mới giữ được như thế này. Muốn đổi gió thì lên đây đúng bài luôn”, một nhóm du khách nữ nói trong lúc thi nhau chụp hình, quay clip. (còn tiếp) ◆

Du khách chụp ảnh, quay phim ở bãi đá triệu năm

YouTube
Thanh Niên

Fanpage
Thanh Niên

Ông H. điều khiển
xe 60A-350.5...
chạy ngược chiều
trên cao tốc TP.HCM -
Long Thành - Dầu Giây
(hướng về Dầu Giây)
ẢNH: CÔNG AN CUNG CẤP

LĂNG KÍNH
BẠN ĐỌC

"Ổn lạnh" tài xế chạy ngược chiều trên cao tốc

Bạn đọc lên án hành vi bất chấp luật giao thông điều khiển xe chạy ngược chiều trên cao tốc của một số tài xế và đề nghị pháp luật có chế tài mạnh hơn.

Như *Thanh Niên* thông tin, ngày 1.9, Cục CSGT (C08) - Bộ Công an cho biết vừa lập biên bản vi phạm hành chính đối với ông L.T.H (42 tuổi, quê Đồng Nai) về hành vi điều khiển ô tô đi ngược chiều trên cao tốc TP.HCM - Long Thành - Dầu Giây vào chiều 31.8. Theo C08, tối 31.8, trên mạng xã hội xuất hiện hình ảnh, clip về chiếc ô tô biển số 60A-350.5... đi ngược chiều trên cao tốc TP.HCM - Long Thành - Dầu Giây (thuộc địa phận tỉnh Đồng Nai). Qua kiểm tra, C08 xác định được chủ sở hữu ô tô này là ông V.X.Đ (ngụ TP.Biên Hòa, Đồng Nai). Làm việc với C08, ông Đ. cho biết chiều 31.8 có cho L.T.H mượn xe và H. đã điều khiển chiếc xe này chạy ngược chiều trên

cao tốc TP.HCM - Long Thành - Dầu Giây.

Sáng 1.9, L.T.H đã đến C08 làm việc và thừa nhận hành vi vi phạm giao thông. Theo Cục CSGT, với hành vi đi ngược chiều trên cao tốc TP.HCM - Long Thành - Dầu Giây, H. sẽ bị tước bằng lái xe từ 5 - 7 tháng và xử phạt hành chính từ 16 - 18 triệu đồng.

"ĐÂY LÀ HÀNH VI GIẾT NGƯỜI"

Dù báo đài nhiều lần phản ánh, tuy nhiên hành vi quay đầu xe, chạy ngược chiều trên cao tốc vẫn tái diễn khiến dư luận bức xúc và lên án mạnh mẽ. "Đi như thế này khác nào tự sát, không những thế còn làm liên lụy đến những người vô tội khác. Chỉ vì sự thiếu ý thức của mình mà gây mất an toàn giao thông. Có lẽ chế tài cho hành vi này còn nhẹ nên nhiều tài xế biết sai nhưng vẫn chạy bừa. Theo tôi, ngoài phạt tiền thì nên tước giấy phép lái xe ít nhất 5 năm và buộc học lại luật", BD Trung Nghĩa bức xúc.

Tương tự, BD Trung Kiên phản nộ: "Nói thẳng, đây là hành vi giết người vì anh biết rõ nguy cơ cao và hậu quả sẽ rất thảm khốc nếu va chạm với xe ngược chiều trên cao tốc nhưng vẫn cố thực hiện. Biết rõ nguy hiểm cho bản thân và người khác mà vẫn cố tình làm thì phải có chế tài nghiêm khắc".

"Mọi lý lẽ biện hộ cho hành vi vi phạm này đều là nguy biện! Đi thế này cực kỳ nguy hiểm cho chính những người ngồi trên chiếc xe đó và các phương tiện khác lưu thông trên cao tốc. Mức độ nguy hiểm còn cao hơn nếu vi phạm diễn ra vào ban đêm. Chỉ nghĩ đến thôi là rùng mình. Nên tước bằng lái vĩnh viễn", BD Ngọc Hà đề nghị.

"Nếu không xử lý nghiêm ngay từ bây giờ để ngăn chặn triệt để hành vi này thì trong tương lai ai dám chắc sẽ không có những cái chết oan ức từ các tài xế thiếu ý thức. Ủng hộ làm mạnh, không nương tay với hành vi nguy hiểm này. Nhìn họ chạy mà ớn lạnh", BD Gia Thành ý kiến.

CẦN TƯỚC BẰNG LÁI VĨNH VIỄN

Nhiều ý kiến cho rằng hành vi chạy ngược chiều trên cao tốc cực kỳ nguy hiểm nhưng mức phạt có thể chưa đủ răn đe nên tình trạng này vẫn tái diễn. "Nên phạt tù và tước bằng lái xe vĩnh viễn, không cho thi lại thì mới chấm dứt được tình trạng chạy xe ngược chiều trên cao tốc", BD Xuan Tuan thẳng thắn.

"Hoàn toàn ủng hộ xử thật nghiêm các hành vi vi phạm giao thông trên cao tốc. Không những áp dụng hình phạt tước bằng lái xe vĩnh viễn mà cần bổ sung hình phạt tù vài tháng đến vài năm để răn đe nghiêm khắc đối với hành vi chạy ngược chiều trên cao tốc", BD S.N ý kiến.

Cùng quan điểm, BD Hoàng Tùng viết: "Mức phạt hiện nay theo tôi là quá nhẹ cho hành vi lái xe ngược chiều trên cao tốc. Lỗi này rất nghiêm trọng, có thể gây ra những tai nạn thảm khốc. Chính vì vậy, cần phải mạnh tay hơn nữa như phạt tiền từ 50 triệu đồng trở lên, tước bằng lái vĩnh viễn để không ai dám vi phạm".

● Tước giấy phép lái xe vĩnh viễn. Phạt như thế quá nhẹ.

Nguyen Mi

● Đề nghị kiểm tra quá trình dạy học và cấp giấy phép lái xe cho những người như thế này.

Thành Phước

● Nhiều người lấy giấy phép lái xe cho có với người ta chứ có hiểu luật đâu, thật là buồn.

Quang Tuan

"Tình trạng vi phạm giao thông như chạy vào làn khẩn cấp, quay đầu, đi ngược chiều trên cao tốc hiện nay rất đáng báo động. Hành vi thiếu ý thức của một số tài xế có thể dẫn đến những tai nạn thảm khốc về giao thông. Thiết nghĩ cơ quan chức năng nên điều chỉnh luật theo hướng chế tài mạnh hơn, đủ răn đe như tước giấy phép lái xe vĩnh viễn hoặc truy cứu trách nhiệm hình sự nếu xét thấy cần thiết cho những hành vi vi phạm giao thông có khả năng gây nguy hiểm tính mạng người khác. Hình phạt phải nghiêm để không một ai dám vi phạm", BD Nguyễn An thẳng thắn. **Đ.Huân (tổng hợp)**

Chống tai nạn giao thông từ gốc

(Tiếp theo trang 1)

đã có quyết định xử lý vi phạm hành chính trong hoạt động kinh doanh vận tải; thu hồi 84 phù hiệu của 21 đơn vị kinh doanh vận tải có phương tiện vi phạm tốc độ. Quyết định xử lý được đưa ra dựa trên dữ liệu được trích xuất từ ngày 1 - 30.6 vừa qua.

Từ nhiều năm qua, theo luật định, các loại phương tiện đường bộ hoạt động kinh doanh như taxi, xe khách tuyến cố định, xe khách hợp đồng, xe tải, xe bồn... phải gắn thiết bị giám sát hành trình (hộp đen) và truyền dữ liệu về Tổng cục Đường bộ (Bộ GTVT).

Tuy nhiên, việc chủ động truy xuất dữ liệu từ "hộp đen" để xử lý sớm các vi phạm của các phương tiện vẫn chưa thực sự phổ biến. Bằng chứng là qua nhiều vụ TNGT

từng xảy ra, không ít lần khi cơ quan chức năng truy xuất dữ liệu từ "hộp đen" của phương tiện liên quan, thì kết quả cho thấy có nhiều lần vi phạm chạy quá tốc độ cho phép. Nếu những phương tiện như vậy bị xử lý từ sớm thì hoàn toàn có thể giảm thiểu rủi ro TNGT.

Vì thế, việc Bình Phước xử lý các xe vi phạm như trên là rất đáng hoan nghênh và điều này cũng cần mở rộng ra nhiều địa phương. Không dừng lại ở đó, theo Nghị định 10/2020/NĐ-CP đã có hiệu lực, thì xe kinh doanh vận tải (từ 9 chỗ ngồi trở lên) và xe container, đầu kéo phải gắn camera hành trình, bao gồm cả ghi hình tài xế bên trong xe. Nghị định cũng quy định về thời gian lưu trữ video được ghi lại, đồng thời truyền hình ảnh theo tần suất từ

12 đến 20 lần/giờ (tương đương từ 3 đến 5 phút/lần truyền dữ liệu) về đơn vị kinh doanh vận tải và cơ quan quản lý nhà nước có thẩm quyền. Nhờ đó, ngoài "hộp đen" thì cơ quan chức năng còn có thêm dữ liệu để có thể chủ động xử lý các trường hợp vượt ẩu, không chấp hành tín hiệu giao thông...

Từ các điều kiện trên, các cơ quan chức năng hoàn toàn có thể chủ động phòng ngừa các rủi ro TNGT thông qua dữ liệu từ "hộp đen", camera hành trình để kịp thời xử lý các phương tiện, tài xế vi phạm như cách mà Sở GTVT tỉnh Bình Phước thực hiện. Bên cạnh đó, vì các dữ liệu trên cũng truyền về đơn vị kinh doanh vận tải, chủ xe nên cần ràng buộc thêm trách nhiệm của các đơn vị kinh doanh vận tải, chủ xe để bắt buộc chủ động xử lý những

tài xế vi phạm. Nếu một đơn vị để nhiều tài xế, phương tiện vi phạm nhiều lỗi trong thời gian dài thì cũng cần liên đới trách nhiệm khi bị cơ quan chức năng phát hiện.

Tương tự, cơ quan chức năng cũng cần tăng cường kiểm tra, phát hiện tình trạng tài xế sử dụng rượu bia, ma túy ngay từ khi xuất phát ở các bến, bãi xe chứ không chỉ kiểm tra trên đường. Chủ động phòng ngừa, nhiều đơn vị vận tải đã tự trang bị máy đo nồng độ cồn để kiểm tra tài xế trước mỗi chuyến đi và nếu tài xế nào vi phạm thì bị đình chỉ.

Khi phòng ngừa bằng các biện pháp trên, chắc chắn rủi ro TNGT sẽ giảm đáng kể. Chính vì thế, việc chủ động thực hiện là rất cần thiết, chứ đừng để mất bò mới lo làm chuồng!

Nhớ hàng DÂM BỤT

NGUYỄN HỒNG MINH

(Bình Dương)

Có một thời xa ấy, ở phía trước hàng ba (hiên nhà) của mỗi nhà tại miền châu thổ sông Cửu Long, ai ai cũng làm hàng rào bằng những cây hoa dâm bụt (bông bụt) vì cây vừa dễ trồng, dễ chăm sóc, vừa mọc thẳng lại vừa có bông đẹp điểm tô. Hàng dâm bụt cứ thế mà xanh rì, những nụ hoa mỏng manh với đủ màu vàng, đỏ cứ thế mà bung nở như điểm xuyết cho bức tường màu xanh một nét đẹp thật thân thương, bình dị. Cả tuổi thơ tôi gắn liền với cái hàng cây xanh xanh dân dã đó nên mỗi khi nhắm mắt nhớ về hình bóng quê nhà là cái hàng rào kia cứ hiện hiện trong tâm trí, rõ ràng như thể chỉ cần giơ tay ra là chạm vào được vậy.

Trong ký ức của tôi cũng như những ai đã được sinh ra và lớn lên ở đồng bằng sông Cửu Long, bên

hàng rào xanh xen những hoa đỏ, hoa vàng ấy, vào những trưa hè lại không ngớt tiếng cười trẻ thơ ríu rít với biết bao kỷ niệm khó có thể phai mờ. Riêng tôi, nhớ lúc xưa, mỗi khi cha mẹ vắng nhà, mấy chị em tôi thường xúm xít tụ tập nơi đây để chơi nhà chòi. Lá được hái làm tiền, hoa thì được dùng làm đủ loại mặt hàng, kể cả các món ăn để bày ra buôn bán. Để thêm vui, thêm xôm tụ, chúng tôi rủ thêm nhiều bạn bè trong xóm tới chơi, vì thế tiếng nói, tiếng cười cứ xôn xao cả một góc vườn xanh mát. Vẫn nhớ những lúc ấy, trò chúng tôi hay bày ra khi hội bạn bè đã tề tựu đông đủ là chơi trò giả đồ làm cô dâu - chú rể. Cô bạn nhỏ lem luốc, da sạm, tóc vàng cháy vì nắng ruộng đồng khi đội vòng hoa cô dâu lên đầu vẫn toát lên vẻ đẹp trẻ thơ rạng ngời. Còn chú rể thì nào có áo đẹp hay giày đẹp, chỉ chân đất, đầu trần và cầm có một bó bông dâm bụt để đón

cô dâu. Khi đôi chú rể cô dâu bước vào cổng nhà chòi thì những chiếc bong bóng xà phòng có lẫn chút nhựa hoa lấp lánh đủ sắc màu tung tóe bay lên. Khách mời toàn quần ống thấp ống cao, áo sờn áo cộc, cổ bàn không có, nhạc đàn cũng không... Trò chơi đám cưới tuổi thơ đơn sơ là thế mà chẳng thiếu bao giờ những tiếng cười trong vắt, vui tươi, và phải đến khi người lớn kêu về ăn cơm thì đám rước dâu này mới tan, để lại góc vườn nào là dừa, nào hoa dâm bụt.

Hàng rào dâm bụt quê hương còn là chốn chứng kiến bao lần đứng đợi và trông ngóng bước

Hoa dâm bụt

ẢNH: NGUYỄN HỒNG MINH

chân mẹ về. Vì chờ ở tận xóm bên, mỗi lần đi chợ, nhất là mỗi chuyến đi xa ngày rằm, mẹ đi bộ nên mất cả buổi,

có khi gần cả ngày mới về tới. Con nít ở quê là vậy, sau những trò vui cùng lũ bạn là lúc bụng đói cồn cào chờ mẹ về với miếng quà tám bánh. Đã có bao ngày đứng bên hàng rào, chị tôi và tôi thường vừa bứt lá, vừa ráng nhón chân ngược nhìn ra trước rào xem mẹ đã về hay chưa. Cứ khắp khờ chờ trông, rồi niềm vui bất chợt dâng trào khi thấp thoáng trên màu lá xanh có vành nón lá của mẹ nhấp nhô về đến...

Tháng ngày đi mau, cuộc sống dần khác đi rất nhiều.

Ăn cá rô đồng, nhớ mưa...

ĐÀO MINH TUẤN

(Thừa Thiên-Huế)

Thời thơ ấu, có những buổi chiều hè dầm mình tắm mưa, vô nhà rồi mà môi còn tím tái, người rét run vì thấm lạnh. Lên bàn ăn, má dẽ cho miếng cá rô kho tộ vào chén cơm nóng hổi. Miếng cá ngọt mềm, béo ngậy, quện cùng mùi thơm gạo mới. Vị ngọt còn nhớ đến bây giờ dầu mái tóc đã bạc phơ và mình cũng rời vùng quê yên ả mà nhập vào phố thị xa hoa...

Ngày xưa, ở rừng U Minh hạ nói riêng và vùng nông thôn Cà Mau nói chung, cá rô đồng nhiều vô số kể. Vào tháng 10, 11 (âm lịch) khi lúa bắt đầu làm đồng, cá rô đồng ăn lúa non nên thịt mềm và thơm mùi sữa nên là mùa cá rô ngon nhất trong năm. Cá rô là loài cá phổ biến sống ở ao hồ, đồng ruộng và rừng U Minh hạ. Cá sống được ở môi trường nước ngọt và nước lợ. Chúng có thịt béo, thơm, dai, ngọt, có giá trị thương phẩm cao. Cá rô chứa nhiều hàm lượng dinh dưỡng tốt cho cơ thể con người, là món ăn không thể thiếu trong bữa cơm gia đình của người Việt ở vùng cực nam Tổ quốc này.

Cá rô qua bàn tay của má được chế biến thành nhiều món ăn. Canh cải bẹ xanh nấu cá rô là món đặc trưng khi tới mùa cá.

Lựa chừng chục con béo ụ, làm sạch, luộc chín, gỡ lấy thịt ướp nước mắm, tiêu để cho thấm. Xương và đầu cá già nhỏ cho vào nồi nước dùng, hớt kỹ bọt rồi gạn bỏ xương. Cho cải vào nấu vừa sôi, nêm mắm muối cho vừa ăn, đập vài miếng gừng tươi cho vào canh, gừng sẽ làm mất mùi tanh của cá, cho thịt cá đã ướp vào là nhắc xuống ngay. Những ngày giáp hạt thiếu cái ăn thì lấy trên giàn bếp xuống một vài con khô cá rô đã được làm từ đầu mùa xuống để chế biến món ăn cho ngày mưa. Khô cá rô cũng là món ăn dự trữ khá ngon. Đem cá khô chần qua nước sôi cho mềm, xếp vào tô sành, cho hành, mỡ, tiêu, tương, đặt vào trong nồi cơm vừa sôi hấp. Cơm vừa chín tới, tô cá cũng vừa được. Trời lạnh, xối chén cơm nghi ngút khói ăn với cá khô đã ngấm tương mặn, tiêu ấm, hành thơm. Hạt gạo dẻo quền với mỡ cá, mỡ nước béo đậm, cá vừa dai, vừa mềm, càng ăn càng không muốn ngưng đĩa.

Cảnh tát cá đồng ở miền Tây

Cà Mau còn nổi tiếng có món cá rô chiên xù. Ngày xưa, cá rô chiên xù là một trong những món ăn mùa lúa chín đầy đồng. Cá rô non theo nước đi từng đàn, người ta có thể bắt bằng đăng, đó, hay lưới. Lúc này, cá chỉ mới lớn to cỡ ngón tay cái. Cá rô non mới bắt về để nguyên con, rửa sạch bằng nước muối, cho vào chảo mỡ đang sôi. Cá chín vàng ươm, giòn luôn cả xương, ăn với nước mắm chanh tỏi ớt hoặc nước mắm gừng, nhai rau rầu thật đã miệng. Thế nhưng, hiện nay để bảo vệ nguồn cá đồng, những món như thế này không còn nữa.

Cá rô mẹ thì kho tộ là ngon nhất xứ. Cá sau khi làm sạch, bỏ vào cái tô bằng sành (loại sành nung già) ướp với một chút nước mắm ngon, đường, tiêu, chút nước màu dừa, một ít tóp mỡ hoặc dầu ăn, để khoảng nửa giờ cho thấm gia vị mới bắt đầu kho. Cá kho tộ thường dùng lửa liu riu. Khi cá đã mềm, thơm, nước cá sền sệt, rắc thêm một lần tiêu bột

ẢNH: TÁC GIẢ CUNG CẤP

trước khi nhắc xuống. Cá thơm phức mùi tiêu, vẫn còn sôi lúp búp trong tộ đất. Ngoài ra, cá rô đồng nấu canh chua với bông so đũa, hoặc bông điên điển cũng là món ngon, nhưng cá rô nhiều xương coi chừng khó nuốt. Nấu canh với khổ qua có đặc trưng riêng. Lựa con cá rô mẹ thật to, làm sạch đem luộc chín, gọt bỏ xương. Khổ qua xắt mỏng cho vào nồi nước luộc cá nấu vừa chín là cho thịt cá vào, nêm nếm. Vị ngọt béo của cá cộng với vị đắng của khổ qua làm thành hương vị thật khó quên.

Cà Mau quê tôi là thế đó! Nơi có một nền ẩm thực khấn hoang vô cùng phong phú, chỉ với con cá rô đồng khi qua bàn tay đảm đang của bà má miền Tây đã trở

thành những món ăn đơn giản mà đặc sắc. Khi ăn chỉ biết ngậm mà nghe, mà thụ hưởng những gì thiên nhiên đất phương Nam ban tặng cho con người hào sảng, khí phách mà chân thật nơi đây.

Thế rồi! Người quê dần dà về thành phố. Lâu lâu nhớ đồng, lại tìm kiếm trong các nhà hàng thấy có món cá rô nhưng hương vị đã mất đi ít nhiều. Tất cả còn đọng lại trong ký ức, ký ức đẹp không thể quên được.

Cà Mau ơi! Miền Tây của tôi ơi! ♡

CT GROUP

Nhà Phát Triển Đô Thị Toàn Diện

ĐƠN VỊ ĐỒNG HÀNH

VAN LANG CULTURE JSC

Đơn vị tài trợ in, phát hành sách

Công Phượng (trái) dù nỗ lực vẫn không thể giúp HAGL tìm được chiến thắng trước CLB Sài Gòn
ANH: MINH TRẦN

HAGL và SLNA xa dần hy vọng đua vô địch

chiến trụ hạng. Trong khi đó, HAGL như sụp đổ bởi trước đó họ đã chơi tương đối tốt, ghi bàn mở tỷ số với pha lập công của hậu vệ Lê Văn Sơn ở phút 72, nhưng không thể bảo vệ thành quả của mình.

Trước khi Văn Sơn ghi bàn, dù Công Phượng rất nỗ lực, Văn Toàn tích cực di chuyển, Brandao hoạt động không biết mệt mỏi, nhưng hàng tấn công của HAGL không thể xuyên thủng phòng tuyến mà Sài Gòn tạo ra. Trận hòa này cho thấy HAGL vẫn còn "non và xanh", dù các cầu thủ đều sắp bước sang tuổi 28. Các cầu thủ tấn công của họ đã đơn giản nên dễ bị bắt bài, trong lúc hàng phòng ngự chơi kém cỏi từ khi trung vệ Kim Dong-su về nước. Vì thế, với cách chơi hiện tại cùng những gì HLV Kiatisak có trong tay thì đội bóng phố núi khó lòng san bằng khoảng cách lên đến 10 điểm giữa họ với đội đầu bảng Hà Nội.

Không chỉ HAGL hết cơ hội mà SLNA cũng chững lại. Trên sân Thanh Hóa, đội bóng xứ Nghệ bị Thanh Hóa đánh bại với tỷ số 2-0. Cả 2 bàn thắng của đội bóng xứ Thanh đều do chân

sút Jose Pinto ghi. Đây là chiến thắng cực kỳ quan trọng với đội quân HLV Petrovic vì đã đưa họ vươn lên khu vực an toàn, không còn lo lắng đua trụ hạng.

Trong khi đó, trận thua này khiến cho SLNA rời xa cuộc đua vô địch khi xếp hạng 5 với 21 điểm, thua đội đầu bảng Hà Nội 9 điểm.

PHÍA TRƯỚC LÀ BẦU TRỜI HAY VỰC SÂU ?

Không phải ra ngõ gặp núi, nhưng chuyển làm khách của Nam Định FC ở trận muộn nhất vòng 15 V-League 2022 vào 19 giờ 15 hôm nay 4.9 được dự báo sẽ cực kỳ khó khăn. Bởi đối thủ TP.HCM cũng ở thế không còn gì để mất.

HLV Vũ Hồng Việt của đội Nam Định chia sẻ: "Chúng tôi đang chịu một áp lực cực lớn và đội TP.HCM chắc chắn cũng đang bị sức ép lớn bủa vây. Hai đội đều rơi vào tình trạng rất căng thẳng bởi đều rất khát điểm. Chỉ cần sơ sẩy, không biết điều gì sẽ xảy ra. Tuy nhiên, tôi nói với các cầu thủ rằng dù trong bất kỳ hoàn cảnh nào cũng phải nhìn nhận sự việc với thái độ lạc quan, tháo gỡ dần dần. Tất cả phải chung tay để vượt qua giai đoạn

rất nhiều thử thách này. Chúng tôi đã nghiên cứu kỹ đối phương và cố gắng có được những giải pháp hiệu quả để đánh bại họ".

Còn HLV Trương Việt Hoàng chưa có màn ra mắt thành công với thất bại đầy kịch tính trước Hải Phòng FC ở vòng 14. Trận thua để lại nhiều tiếc nuối bởi CLB TP.HCM ghi được tới 3 bàn thắng, bằng 1/3 tổng số bàn thắng mà đội bóng này có được ở cả lượt đi. Nói thế để thấy "Chiến hạm đỏ" đã có dấu hiệu khởi sắc nhưng chưa được vận may mỉm cười. Cựu tiền vệ Thể Công nói: "Đã vào cuộc chơi là phải chấp nhận mọi thử thách. Tôi khẳng định với toàn đội người chịu trách nhiệm cao nhất là HLV trưởng, các bạn cứ thi đấu với tất cả khả năng của mình, không phải lo bị đổ lỗi. Tinh thần không thể để thua ai được. Trận này nếu không qua được Nam Định FC là rất mệt. Nhưng không được bi quan. Phải hướng tới những gì tốt đẹp nhất".

Trận đấu cùng ngày vào 17 giờ, đội Đà Nẵng tiếp đội Hải Phòng trên sân Hòa Xuân. Đội khách hy vọng có được 3 điểm để trụ vững ở top 3 để tiếp tục nuôi tham vọng đua vô địch. ⚡

NHẬT DUY - THÀNH THẮNG

HAGL và SLNA gần như hết hy vọng trong cuộc đua vô địch V-League 2022 sau kết quả ở vòng 15 V-League 2022 diễn ra vào tối qua.

Trong khi HAGL để CLB Sài Gòn gỡ hòa 1-1 ở giây bù giờ cuối cùng thì SLNA đã thất bại 0-2 trên sân Thanh Hóa.

Sau 2 trận thua liên tiếp, đội

bóng phố núi cần một chiến thắng để rút ngắn điểm số với đội đầu bảng Hà Nội. Thế nhưng họ đã để vuột mất những điểm số quý giá vì sự thiếu tập trung ở những giây phút cuối cùng.

Từ pha mất bóng ở giữa sân của các tiền vệ, CLB Sài Gòn phản công nhanh và Đỗ Merlo xuất hiện đúng lúc đánh đầu cận thành san bằng tỷ số 1-1 cho đội khách. Bàn thắng của Merlo đem về 1 điểm quý như vàng cho CLB Sài Gòn trong cuộc

U.20 VN - U.20 Palestine 0-0:

Trông chờ quân tiếp viện

Nhìn sự bế tắc của U.20 VN trên sân nhà trước "quân xanh" vừa sức U.20 Palestine, người hâm mộ chỉ còn biết trông ngóng vào các cầu thủ tiếp viện từ V-League và hạng nhất, cho vòng loại U.20 châu Á ở Indonesia sau đây 10 ngày.

U.20 Palestine nhập cuộc khá nghiêm túc, gây ra khó khăn nhất định cho chủ nhà U.20 VN, nhưng họ không phải là đối thủ quá mạnh. Trong hoàn cảnh đó, các học trò của HLV Đình Thế Nam tiếp tục gây khá nhiều nỗi lo từ hàng thủ thiếu tập trung và cả khả năng đánh chặn từ xa của tuyến giữa.

Trong sơ đồ 4-3-3, U.20 VN đã tung ra đội hình pha trộn giữa phần lớn bộ khung quen thuộc như Văn Khang, Văn Sơn, Anh Tú, Quốc Việt, Bảo Long, Đình Bắc... cùng một số cái tên đang được trao cơ hội thể hiện như Hồng Phúc, Đức Anh, Huy Hoàng... Thực tế mà

nói, U.20 VN chơi không xuất sắc cả trận. Đơn cử như trong hiệp 1, dù kiểm soát bóng lên đến 60%, tung ra 7 cú sút (so với 3 của U.20 Palestine), nhưng các học trò của HLV Đình Thế Nam chỉ có 2 lần dứt điểm trúng đích. Suốt cả trận, Quốc Việt vẫn chơi năng nổ, tung ra hơn nửa tá cú sút nhưng quá vô duyên. Đặc biệt, U.20 VN vẫn chưa đạt yêu cầu đầu tiên là áp đặt thế trận theo ý mình, với cách áp sát pressing tầm cao. Hàng thủ sau 2 lần liên tiếp mắc lỗi đã mở toang cơ hội cho U.20 Palestine ở phút 15 cùng vài lần suýt biếu bàn cho đối phương. Nếu thủ môn Huy Hoàng không tỉnh táo và can thiệp tốt thì bàn thắng đã có thể đến với đội khách. Nhìn rất rõ khoảng trống Văn Trường để lại vẫn chưa thể được lấp một cách trọn vẹn. Thiếu người "đánh nhịp" ần ý, đội trưởng Văn Khang khi bị quây rối cũng tỏ ra đơn độc, cho thấy HLV Đình Thế Nam có

quá ít sự lựa chọn đáng tin cậy.

Chính việc không gây đủ áp lực ở giữa sân đã dẫn tới sự thiếu tập trung của hàng thủ, nhất là cặp trung vệ. Thử nghĩ, ở sân nhà thuận lợi đủ đường mà còn hay sai

sót, không dám tưởng tượng hàng thủ U.20 VN sẽ đá thế nào trước 45.000 CĐV ở Indonesia vào ngày 18.9 tới.

Tất nhiên, việc gì cũng có 2 mặt và đừng quên từ hôm nay

U.20 VN (trái) bế tắc trước U.20 Palestine

ANH: MINH TÚ

HLV Đình Thế Nam sẽ có chục cái tên bổ sung. Đó là nhóm các cầu thủ Phố Hiến cùng với 3 ngôi sao V-League gồm hậu vệ phải Hồ Văn Cường, tiền vệ Đình Xuân Tiến (SLNA) và nhất là mũi nhọn tấn công Bùi Vi Hào (Bình Dương). Cả Văn Cường và Xuân Tiến đều vào sân đầu hiệp 2 trận gặp CLB Thanh Hóa tại vòng 15 V-League 2022. Xuân Tiến sẽ là ứng viên sáng giá ở giữa sân nhờ khả năng thoát pressing và tranh chấp thông minh. Không như Châu Phi, hậu vệ phải Hồ Văn Cường có khả năng tạt bóng rất tốt, hứa hẹn sẽ tiếp thêm hỏa lực nơi biên phải của Anh Tú. Với chiều cao 1,80 m và có khả năng độc lập tác chiến tốt, Bùi Vi Hào sẽ là quân bài lợi hại của HLV Đình Thế Nam cả trong vai trò trung phong cắm lẫn tiền đạo biên. Đó sẽ là những lá bài tẩy của U.20 VN tại vòng loại U.20 sắp tới.

Tiểu Báo

Man.City đã phải chi đến 51 triệu bảng mua về Erling Haaland
ANH: AFP

Ngoại hạng Anh có cần... “biết xấu hổ”?

KINH THI

Cơn mua sắm điên cuồng trong mùa hè 2022 đã giúp giải Ngoại hạng Anh (Premier League) thiết lập hàng loạt kỷ lục khó tin trên thị trường chuyển nhượng.

Nhưng “kỷ lục”, trong nhiều trường hợp, chưa chắc là điều tốt đẹp làm cho chủ nhân của nó có quyền tự hào. Không ít nghị sĩ Anh tỏ ra khó chịu khi nhìn vào tổng số tiền chuyển nhượng 2 tỉ bảng của cửa sổ mùa hè 2022 và bình luận: “Premier League cần xem lại chính mình. Các CLB thuộc Premier League phải biết xấu hổ”. Câu chuyện càng trở nên đáng tranh cãi khi các đội ngoại hạng chi tiền chuyển nhượng không chùn tay, trong hoàn cảnh xã hội nói chung phải đang cố tiết kiệm vì vật giá leo thang.

Kỷ lục cũ về sức mua sắm trong một mùa hè ở Premier League chỉ là 1,45 tỉ bảng (năm 2017). Bây giờ, con số tăng vọt đến mức ngay cả các tổ chức uy tín cũng không thể thống nhất số liệu chính xác ở thời điểm kết thúc mùa chuyển nhượng. Tổng số là 2,01 tỉ bảng hay 1,9 tỉ bảng là tùy theo người đọc tin vào Deloitte, Transfermarkt, Financial Times hay Daily Mail... Tổng quỹ chuyển nhượng của Premier League còn cao hơn doanh số chuyển nhượng của các giải Serie A, Bundesliga, La Liga cộng lại. Trong suốt lịch sử, chưa có đội nào chi tiền trong một

cửa sổ chuyển nhượng nhiều như Chelsea hè này (258,5 triệu bảng). Cũng trong lịch sử, không ai mua nhiều cầu thủ trong một mùa chuyển nhượng như Nottingham Forest (22 cầu thủ). Cách đây chưa tới chục năm, doanh số chuyển nhượng trong mùa hè 2013 của Premier League chỉ là 683 triệu bảng.

Nghị sĩ Clive Efford bình luận: “Trong thời buổi khủng hoảng về vật giá, lạm phát leo thang, thì bóng đá lại tỏ ra điên rồ. Giới điều hành bóng đá nên chung tay giúp đỡ dân chúng, nên tỏ ra rằng họ biết đóng góp cho cộng đồng. Họ nên nhìn lại chính mình và tự thấy xấu hổ”. Một ý kiến khác từ giới chính khách: “Sẽ đến lúc người dân lo lắng về chuyện không kham nổi tiền xăng, và họ có thể quyết định thà không mua vé xem bóng đá nữa”.

Nhưng tất nhiên, các đội ở Premier League không hề vi phạm luật nào - kể cả các điều luật rất riêng trong thế giới bóng đá. Đã có cái gọi là “công bằng tài chính”, giới hạn số tiền được phép chi tiêu của từng CLB rồi. Ông nghị Efford vốn là cố động viên trung thành của Millwall, từng năm giữ Ủy ban thể thao Anh, hẳn càng phải nắm rõ các quy định hơn ai hết. Tiền chuyển nhượng cao hay thấp thật ra cũng chỉ là những cách nhìn mơ hồ. Man.City chi 51 triệu bảng mua về Erling Haaland để lập tức có 9 bàn (gồm 2 hat-trick) chỉ trong 5 trận. Thế là quá hời, quá rẻ rồi, đâu có “điên rồ”!

Sự xuất hiện của những ông

chủ mới (luôn đi kèm với việc “bơm tiền” vào đội bóng mới mua) và các hợp đồng truyền hình mới là những nguyên nhân lớn nhất làm bùng nổ thị trường chuyển nhượng trong mùa hè 2022 ở Premier League. Một mặt, các đội bóng có thêm rất nhiều tiền. Mặt khác, họ thừa tiền trong khi áp lực phải tranh suất dự Champions League ngày càng tăng lên. Mua sắm cầu thủ để tăng cường sức cạnh tranh là cách làm đơn giản nhất. Chuyên gia tài chính bóng đá Rob Wilson đề cập thêm một chi tiết rất đáng chú ý. Theo ông, tình trạng doanh số chuyển nhượng ở Premier League bùng nổ còn đến từ một nguyên nhân quan trọng khác. Các đội bên ngoài nước Anh có tình “ép giá”, bán cầu thủ giá cao như một cách hưởng lợi gián tiếp từ các nguồn thu truyền hình ở Premier League. Cuối cùng, các ông nghị nặng lời chỉ trích giới bóng đá Anh, nhưng họ lại không dám động gì đến số tiền nộp thuế từ con số 2 tỉ bảng chuyển nhượng kia.

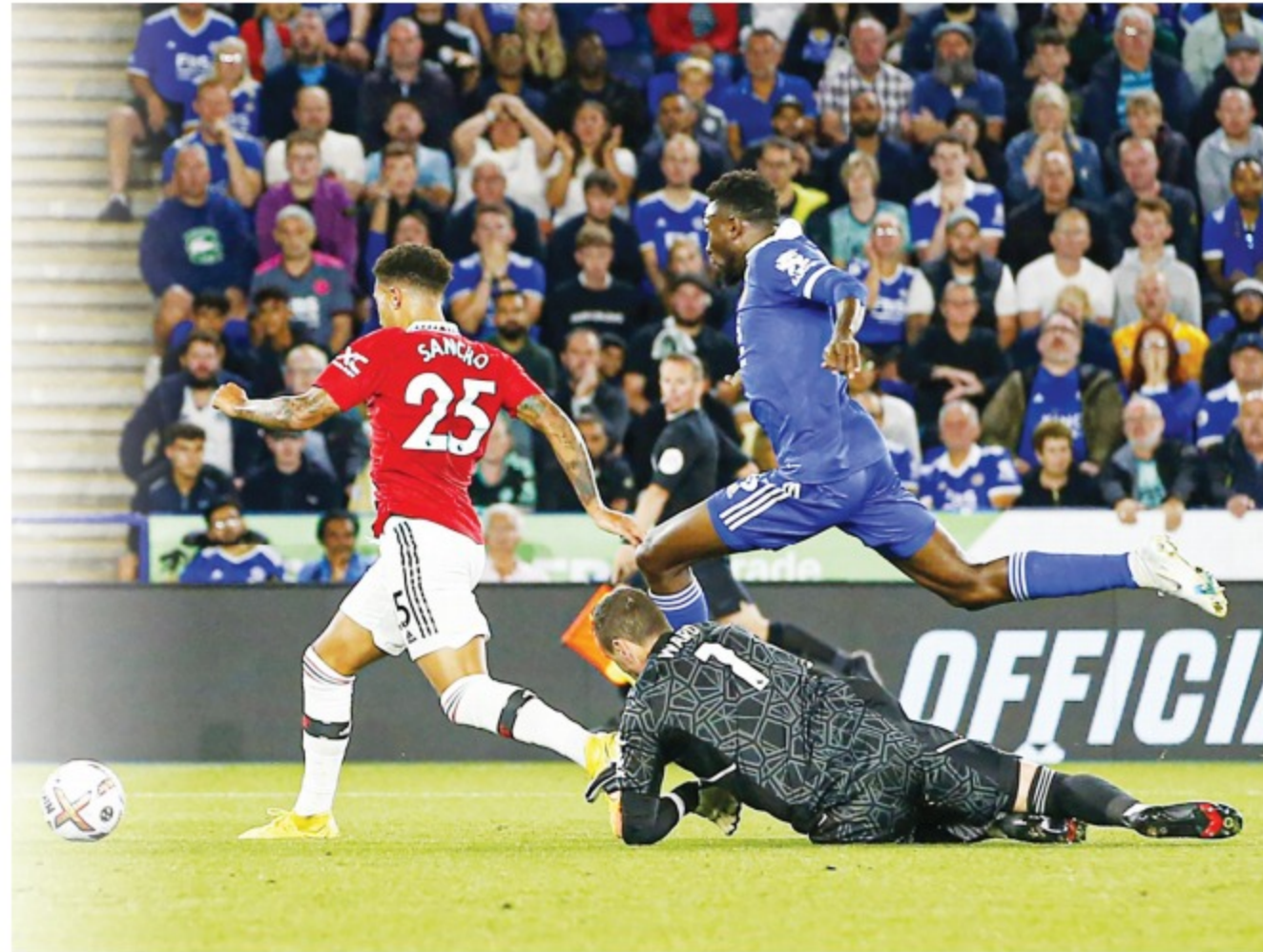
Không riêng gì Man.City với Erling Haaland đình đám, báo chí Anh đánh giá đa số đội bóng vừa trải qua một mùa chuyển nhượng thành công: mua đúng những gì cần mua. Theo thang điểm 10 của tờ The Telegraph thì chỉ có Leicester (3/10) và Bournemouth (4/10) đạt điểm dưới trung bình trong mùa chuyển nhượng. Man.City, Nottingham Forest, Wolverhampton, West Ham, Tottenham là các đội được chấm điểm 8/10 trở lên! <1>

Tay vợt nữ huyền thoại Serena Williams của Mỹ chia tay người hâm mộ nước nhà sau khi bất ngờ để thua Ajla Tomljanovic của Úc tại vòng 3 giải quần vợt Mỹ mở rộng 2022 diễn ra sáng 3.9 (giờ VN). Với trận thua này, nhiều khả năng tay vợt Mỹ sắp bước sang tuổi 41 sẽ chính thức “gác vợt”.

ANH: REUTERS

Quyết đấu trong sự tự tin

Tốc độ của Sancho (trái) trong những pha phản công có thể gây khó khăn cho hàng phòng ngự Arsenal
ANH: REUTERS

M.U sẽ tiếp đón Arsenal tại sân Old Trafford vào đêm nay trong trận đấu khép lại vòng 6 Premier League. Đội quân của HLV Ten Hag sẽ tràn đầy tự tin trước cuộc đại chiến này sau khi xoay chuyển tình thế từ 2 trận thua mở màn thành chuỗi 3 chiến thắng.

Sau khi đánh bại Leicester (1-0) hồi giữa tuần, M.U đã có trong tay 9 điểm nhưng đối thủ của họ, Arsenal, vẫn đang toàn thắng sau 5 vòng đấu ở Premier League. Một chiến thắng cho “Quý đỏ” sẽ chặn đứng đà hưng phấn của “Các pháo thủ” và cải thiện mùa giải của chính họ. Liệu thầy trò HLV Ten Hag có làm được điều đó?

Mặc dù M.U chỉ đánh bại Arsenal một lần trong 8 lần gặp nhau gần nhất nhưng điều đó vẫn cho thấy “Nhà hát của những giấc mơ” chưa phải là vùng đất lành cho “Các pháo thủ”. Đơn giản vì M.U chỉ để thua 1 trận trong 15 lần gần nhất đón tiếp Arsenal tại Old Trafford ở Premier League. Tuy nhiên, khi chiến thắng hiếm hoi đó của Arsenal (1-0 vào tháng 11.2020) đến từ sự dẫn dắt của HLV Arteta thì các CĐV của M.U vẫn có lý do để lo lắng. Ông sẽ mang một đội bóng tràn đầy tự tin và tinh thần chiến đấu đến Manchester nhằm mục đích giữ vững thành tích toàn thắng từ đầu mùa.

HLV Arteta nói: “Họ là một đối thủ rất đáng gờm, chúng tôi biết điều đó và chúng tôi sẽ cạnh tranh với họ”. HLV Ten Hag của M.U cũng đánh giá Arsenal “là một đối thủ khó chơi, họ đã khởi đầu rất tốt. Vì vậy, đây là một bài kiểm tra tốt và tôi thật sự mong đợi nó”.

Việc làm đầu tiên của HLV

LỊCH THI ĐẤU VÀ TỶ LỆ CƯỢC (CÁC TRẬN ĐÁNG CHÚ Ý)

- Premier League:
4.9, 20 giờ: Brighton - Leicester: Brighton chấp nửa, thắng 9
22 giờ 30: M.U - Arsenal: Đồng banh, chủ nhà M.U thắng 9
- Serie A:
5.9, 1 giờ 45: Udinese - AS Roma: Roma chấp nửa, thắng 9
G.L (Nguồn: Asianbookie)

Ten Hag là “chọn ra một đội hình phù hợp để bắt đầu” khi không chỉ những cầu thủ đá chính mà cả các cầu thủ dự bị của M.U cũng đã chơi tốt trong chiến thắng trước Leicester. Tuy nhiên, với cách chơi của “Các pháo thủ” vào lúc này, “Quý đỏ” cần phải tiếp tục cải thiện thêm nữa thì mới có thể tìm được một kết quả tốt, nhất là ở khu vực phòng ngự.

Điểm mạnh nhất của M.U vào thời điểm hiện tại là phản công thông qua tốc độ của những tiền đạo trẻ trung như Rashford, Sancho, Elanga... Họ hy vọng hàng phòng ngự vẫn thường phạm những sai lầm cá nhân của Arsenal sẽ để lộ những khoảng trống cho phép họ thực hiện điều đó.

Dù vậy, cuộc chiến đáng chú ý nhất ở trên sân sẽ diễn ra giữa hàng công đầy những điểm mạnh của “Các pháo thủ” với một hàng phòng ngự chỉ mới phần nào tìm lại được chính mình của “Quý đỏ”. Nếu Odegaard không kịp bình phục chấn thương để xuất trận, Arsenal sẽ đánh mất phần nào sức mạnh, dù Jesus, Saka và Martinelli vẫn là những mối đe dọa thường trực cho khung thành của đội chủ nhà.

Trần Tôn

Nỗ lực của du học sinh Việt kêu gọi trân trọng thiên nhiên

THUY MIÊN

Với phương pháp nghiên cứu sáng tạo và hướng tiếp cận mới lạ, một cô gái Quảng Nam đã đưa ra một mô tả cơ bản mang tính định lượng, dễ hiểu hơn về mối liên kết giữa con người và tự nhiên.

Chuyên san *Science Advances* vừa đăng tải nghiên cứu vô cùng quy mô của du học sinh Huỳnh Thị Mai Lâm (29 tuổi) đang theo học tiến sĩ ngành Khoa học phát triển bền vững và sáng kiến lãnh đạo toàn cầu tại Đại học Tokyo (Nhật Bản).

Báo cáo có tựa đề “Liên kết các khía cạnh phi vật chất của những mối quan hệ giữa con người với tự nhiên và hạnh phúc mà con người thụ hưởng thông qua các dịch vụ hệ sinh thái văn hóa”.

NỖ LỰC “VÁ” LỖ HỔNG KIẾN THỨC

Chia sẻ khi trả lời *Thanh Niên*, Lâm cho biết đã tốt nghiệp chuyên ngành Khoa học phát triển bền vững và quản lý môi trường của Đại học Leeds (Anh) tại Vương quốc Anh. Sau thời gian làm việc ở Đà Nẵng, tháng 4.2019, Lâm nhận được học bổng Chính phủ Nhật Bản (MEXT) để theo học chương trình thạc sĩ chuyên ngành Khoa học phát triển bền vững và sáng kiến lãnh đạo toàn cầu tại Đại học Tokyo. Hiện cô đã hoàn thành bậc thạc sĩ và tiếp tục học tiến sĩ cùng chuyên ngành tại trường.

Lâm cho hay trong quá trình công tác và học tập, cô đã có may mắn tham gia nhiều dự án liên quan đến nghiên cứu và phát triển đô thị, quản lý hệ sinh thái và biến đổi khí hậu. Thông qua đó, cô càng nhận thức rõ tầm

Mai Lâm (hàng dưới ngoài cùng bên trái) cùng các sinh viên trong khoa

ẢNH: NVCC

quan trọng của thiên nhiên đối với con người. Bên cạnh những lợi ích vật chất mà ai cũng biết đến, con người dù biết nhưng có vẻ như chưa thật sự trân trọng những lợi ích phi vật chất đến từ thiên nhiên. Chẳng hạn, gia đình và bạn bè gắn kết nhau hơn qua những chuyến cắm trại; hoạt động dã ngoại mang đến lợi ích thiết thực cho sức khỏe tinh thần lẫn thể chất...

Trong bối cảnh đó, Lâm phát hiện một trong những lỗ hổng kiến thức lớn nhất liên quan đến nghiên cứu về chủ đề này là khó làm sáng tỏ các cơ chế mà các lợi ích phi vật chất mà thiên nhiên mang lại. Theo cô, việc hệ thống hóa khối lượng kiến thức liên quan chủ đề này rất cần thiết nếu muốn phát triển khoa học và tối ưu hóa chính sách quản lý nguồn tài nguyên thiên nhiên.

THÔNG ĐIỆP QUAN TRỌNG CHO CON NGƯỜI

Vào thời điểm bắt đầu thực hiện nghiên cứu, dù ủng hộ, giáo sư hướng dẫn Alexandros Gasparatos vẫn đặt ra đây là hướng đi rất khó thực hiện, cần một phương pháp nghiên cứu sáng tạo và hướng tiếp cận mới lạ. Với sự kiên trì của Lâm, hai thầy trò cùng nhau thiết kế phương pháp định

THÀNH VIÊN ĐÔNG NAM Á DUY NHẤT

Từ năm 2019 đến nay, Lâm là thành viên nghiên cứu của dự án “Sáng kiến lập bản đồ về giải pháp thích nghi với biến đổi khí hậu toàn cầu”. Đây là một dự án quy mô toàn cầu lớn với mạng lưới 126 nhà khoa học về biến đổi khí hậu trên thế giới. Mục tiêu là thu thập và tổng hợp một cách có hệ thống dữ liệu toàn cầu về các giải pháp thích ứng với biến đổi khí hậu. Lâm cho hay cô là thành viên duy nhất đến từ Đông Nam Á và có điều kiện tiếp xúc với các chuyên gia hàng đầu thế giới trong lĩnh vực biến đổi khí hậu và là thành viên của Ủy ban Liên chính phủ về biến đổi khí hậu (IPCC).

lượng hóa các giá trị định tính và chuẩn hóa giá trị để tạo ra quy chuẩn phân tích các dữ liệu từ các nguồn tài liệu khác nhau.

Theo Lâm, điểm mới của nghiên cứu này là đội ngũ của cô đã sử dụng một phương pháp sáng tạo để trích xuất, tổng hợp và phân tích dữ liệu từ 301 nghiên cứu về mối liên kết giữa con người và tự nhiên. Báo cáo của nhóm cũng là nghiên cứu đầu tiên định lượng hóa và tính toán tác động của các lợi ích phi vật chất từ thiên nhiên đối với những khía cạnh khác nhau của cuộc sống con người. Nói cách khác, Lâm và nhóm của mình đã kết nối những kiến thức rời rạc từ những chuyên ngành khác nhau để tạo thành bức tranh tổng thể về các mối liên kết giữa con người và tự nhiên. Kết quả thu được hứa hẹn sẽ đóng góp vào nỗ lực phát triển các khái niệm và lý

thuyết nghiên cứu trong lĩnh vực môi trường, cũng như là tài liệu tham mưu cho các nhà hoạch định chính sách liên quan đến quản lý cảnh quan và môi trường.

Thông qua nghiên cứu, Lâm muốn gửi đi thông điệp đầu tiên, đó là khẳng định thiên nhiên rất quan trọng đối với chất lượng cuộc sống và sự hạnh phúc của con người. Báo cáo đã chỉ ra 227 cách mà thiên nhiên ảnh hưởng đến mọi khía cạnh trong đời sống. Kết quả cho thấy lợi ích lớn nhất thiên nhiên mang đến cho con người là lợi ích đối với sức khỏe về tinh thần và thể chất. Tiếp đến là lợi ích về việc phát triển các mối quan hệ cá nhân, và thứ ba là đóng góp đến sự phát triển cá nhân của con người. Những phát hiện thu được từ quá trình nghiên cứu có thể áp dụng để nâng cao chất lượng cuộc sống con người thông qua những trải nghiệm

Huỳnh Thị Mai Lâm

trong môi trường thiên nhiên.

Hiện ở Mỹ và Canada, giới bác sĩ tâm thần và trị liệu đang đề xuất bổ sung mục “trị liệu từ thiên nhiên” (chẳng hạn như tản bộ trong công viên, ngắm cảnh thiên nhiên) để hỗ trợ các bệnh nhân có vấn đề tâm lý và stress. Sau khi đọc báo cáo, bác sĩ Elizabeth Haase, Chủ tịch Ủy ban về biến đổi khí hậu và sức khỏe tâm thần của Hiệp hội Tâm thần Mỹ, cho rằng có thể đưa những nội dung của báo cáo vào Sổ tay Chẩn đoán và thống kê về rối loạn tâm thần ở Mỹ.

Thông điệp thứ hai chính là việc bảo vệ thiên nhiên cũng đồng nghĩa với việc bảo vệ chất lượng cuộc sống và sự hạnh phúc của cá nhân và cộng đồng. “Theo kết quả nghiên cứu, thiên nhiên đóng góp rất lớn đến hạnh phúc con người, nên chúng ta có thể đấu tranh cho quyền mưu cầu hạnh phúc bằng việc đòi hỏi chính phủ và quốc gia phải bảo vệ môi trường và bảo tồn không gian tự nhiên ở địa phương nơi mình sinh sống”, Lâm kêu gọi. ♡

Sắp có chợ mang tên Bến Thành ở Mỹ?

Một khu chợ trong nhà mang tên “Hello Ben Thanh” (Xin chào Bến Thành) sắp được xây dựng tại San Jose - thành phố tập trung rất đông người Việt sinh sống tại bang California của Mỹ.

Theo báo *Mercury News*, khu phức hợp mới dự kiến được xây dựng bên trong trung tâm thương mại Sears nay đã đóng cửa, song chưa rõ khi nào sẽ khánh thành. Dự án sẽ được phát triển bởi công ty của một

người gốc Việt, với tên gọi đề xuất là “Hello Ben Thanh Indoor Market” (Chợ trong nhà Xin chào Bến Thành).

Khu phức hợp này sẽ rộng khoảng 24.000 m², bao gồm nhiều không gian như các gian hàng ăn uống, một hội trường tổ chức tiệc, một trung tâm giải trí, một khu vui chơi trẻ em cũng như các khu vực chung. Dự kiến, chợ sẽ có khoảng 50 gian hàng ăn uống, mỗi gian có diện

tích từ 20 - 40 m².

Theo thông tin dự án, các gian hàng này sẽ bán những món ăn đặc trưng VN như phở bò, phở gà, bún riêu, lẩu, đồ chay, xôi, bánh mì, chả giò, gỏi cuốn và chè, từ những nhà hàng Việt nổi tiếng nhất tại California, bên ngoài tiểu bang này cũng như từ VN.

Kế hoạch ban đầu cho thấy không gian ẩm thực sẽ được mở rộng ra bên ngoài VN. Các gian

hàng sẽ bán các món ăn truyền thống của Trung Quốc, Hàn Quốc, Thái Lan, Singapore và Philippines. Tất cả những người muốn thuê gian hàng ăn uống phải gửi mẫu thực phẩm trước khi được chọn làm người bán.

Ngoài ra, rau quả tươi được trồng tại các trang trại VN, đồ khô như thịt bò khô và bánh kẹo, quần áo truyền thống VN, quần áo nam nữ, đồ trang sức, mỹ nghệ truyền thống, đồ

sứ và tượng đá, cũng như một phòng trưng bày xe sang, cũng sẽ xuất hiện tại chợ.

“Dự án sẽ rất thành công. Nơi này nằm trong khu vực là trung tâm lớn của cộng đồng người Việt”, David Taxis, đối tác của Meacham/Oppenheimer, một công ty bất động sản thương mại, nói với *Mercury News*. Gần 125.000 người gốc Việt sống ở San Jose, theo Khảo sát Cộng đồng Mỹ năm 2019. **Lam Vũ**

Mỹ tăng cường giúp Đài Loan lập vành đai tên lửa

HOÀNG ĐÌNH

Sau hàng loạt động thái thể hiện sự ủng hộ đối với Đài Loan, Mỹ tiếp tục cung cấp thêm vũ khí để vùng lãnh thổ này tăng cường năng lực phòng thủ trước Trung Quốc đại lục.

Sáng qua 3.9, Reuters đưa tin Bộ Ngoại giao Mỹ vừa phê duyệt việc cung cấp đơn hàng vũ khí trị giá lên đến 1,1 tỉ USD cho Đài Loan.

LỢI ÍCH CỦA WASHINGTON

Theo đó, số vũ khí trên bao gồm 100 tên lửa không đối không Sidewinder dùng để trang bị cho máy bay trị giá 85,6 triệu USD, 60 tên lửa Harpoon chuyên dụng chống tàu chiến trị giá 355 triệu USD, cùng hệ thống radar giám sát trị giá 665,4 triệu USD.

Liên quan đơn hàng vũ khí, Reuters dẫn lời bà Laura Rosenberger, Giám đốc cấp cao về quan hệ với Trung Quốc thuộc Hội đồng An ninh quốc gia của chính quyền Tổng thống Joe Biden, tuyên bố: “Khi Trung Quốc đại lục tiếp tục gia tăng sức ép lên Đài Loan, bao gồm việc tăng cường hiện diện quân sự trên không và trên biển xung quanh Đài Loan cũng như tìm cách thay đổi hiện trạng ở eo biển Đài Loan, chúng tôi đang cung cấp cho Đài Loan những gì họ cần để duy trì khả năng tự vệ”.

Cùng ngày, trả lời *Thanh Niên*, PGS Stephen Robert Nagy (Đại

học Cơ Đốc giáo quốc tế - Nhật Bản, học giả Viện Nghiên cứu các vấn đề quốc tế của Nhật) cho rằng: “Washington thường xuyên bán vũ khí cho Đài Bắc dựa theo đạo luật của Mỹ về quan hệ với Đài Loan. Đạo luật này quy định rằng Washington sẽ cung cấp đủ nguồn lực quốc phòng để duy trì hiện trạng hoặc cho đến khi đạt được một giải pháp hòa bình giữa Đài Bắc và Bắc Kinh. Điều này đi ngược lại những nỗ lực của Bắc Kinh vốn tìm cách kiểm soát Đài Bắc. Mỹ sẽ còn tiếp tục cung cấp vũ khí và các công nghệ khác cho Đài Loan để đảm bảo rằng Đài Bắc không bị kiểm soát bởi Bắc Kinh, dù Washington vẫn tuân thủ chính sách Một Trung Quốc được thể hiện trong thông cáo Thượng Hải năm 1972”.

Không chỉ vì đạo luật trên, ông Nagy còn chỉ ra lợi ích của Mỹ trong việc bảo vệ Đài Loan. “Đài Loan có một vị trí địa lý quan trọng nối các tuyến hàng hải ở vùng biển phía nam và phía đông Trung Quốc, đồng thời Đài

Chiến đấu cơ F-16 của Đài Loan trang bị tên lửa Harpoon
ẢNH: ROY CHOO

Một mẫu MQ-9B Reaper
ẢNH: GENERAL ATOMICS

Loan còn là trung tâm sản xuất linh kiện bán dẫn quan trọng nhất thế giới, nên Mỹ sẽ tiếp tục cung cấp khí tài quân sự cho Đài Bắc để ngăn Bắc Kinh sử dụng vũ lực thống nhất”, theo PGS Nagy.

TĂNG CƯỜNG NĂNG LỰC PHÒNG THỦ

Những năm gần đây, Washington liên tục cung cấp các loại khí tài để Đài Bắc tăng cường năng lực phòng thủ trước Trung Quốc đại lục, đặc biệt là khả năng chống tấn công đổ bộ và kiểm soát vùng trời, vùng biển.

Cuối năm 2020, cơ quan đại diện Đài Loan tại Mỹ thông báo Bộ Ngoại giao Mỹ đã thông qua việc cung cấp 4 máy bay không người lái (UAV) cùng trạm điều khiển mặt đất với tổng trị giá khoảng 600 triệu USD. Loại UAV mà Đài Loan đặt mua là MQ-9B Reaper có khả năng mang theo hàng tấn vũ khí. Việc sở hữu MQ-9B Reaper cho phép Đài Bắc khả năng trinh sát và tác chiến phòng thủ trên biển.

Đơn hàng mới nhất cũng không phải là lần đầu Mỹ bán tên lửa Harpoon chống tàu chiến cho Đài Loan. Từ năm 1997, Washington đã cung cấp Harpoon cho Đài Bắc và Đài Bắc cũng không ngừng đa dạng hóa khả năng tác chiến cho loại tên lửa này. Vào tháng 8.2020, truyền thông quốc tế đưa tin Đài Loan đã triển khai máy bay chiến đấu F-16 được trang bị tên lửa đối hạm Harpoon. Cũng vào tháng 8.2020, Đài Loan khánh thành trung tâm sửa chữa, bảo trì chiến đấu cơ F-16 ở thành phố Đài Trung. Cơ sở này chịu trách nhiệm nâng cấp 142 chiến đấu cơ F-16 mà Đài Loan đang sở hữu, cũng như bảo trì và sửa chữa 66 chiếc F-16 mà Đài Loan được Mỹ duyệt bán vào tháng 8.2019 theo một đơn hàng được giao trong nhiều năm. Đến cuối tháng 10.2020, Washington lại duyệt bán 100 tên lửa Harpoon phiên bản trên đất liền.

Như thế, với số tàu chiến đã được trang bị tên lửa Harpoon, Đài Bắc được Washington hỗ

MỸ TIẾP TỤC ÁP THUẾ QUÂN LÊN HÀNG HÓA TRUNG QUỐC

Chính phủ Mỹ ngày 2.9 thông báo sẽ tiếp tục áp mức thuế quan có từ thời cựu Tổng thống Donald Trump lên khoảng 350 tỉ USD hàng hóa nhập khẩu/năm của Trung Quốc. Hai vòng thuế quan đáng kể đã lần lượt được gỡ bỏ vào ngày 6.7 và 23.8 sau 4 năm thi hành nếu không bị các doanh nghiệp trong nước phản đối. Tuy nhiên, Cơ quan Đại diện thương mại Mỹ (USTR) ngày 2.9 cho biết họ đã được hơn 350 công ty yêu cầu giữ nguyên mức thuế quan trên.

Tổng thống Mỹ Joe Biden đang xem xét việc bỏ một số loại thuế quan để giảm bớt tình trạng lạm phát tại Mỹ nhưng người đứng đầu USTR Katherine Tai không đồng tình. USTR cho biết cơ quan này cần thêm ý kiến từ các bên liên quan và xem xét hiệu quả của việc dỡ bỏ thuế quan, đồng thời lưu ý rằng quyết định cuối cùng sẽ dựa trên tác động lên nền kinh tế Mỹ.

Đông A

trợ đạt năng lực phối hợp hỏa lực “sát thủ diệt hạm” Harpoon từ trên biển lẫn đất liền và trên không để tạo nên một vành đai phòng thủ trước tàu chiến Trung Quốc. Vành đai này còn được hỗ trợ mạnh mẽ bởi các hệ thống radar, máy bay trinh sát, máy bay không người lái...

Trong khi đó, các loại tên lửa không đối không Sidewinder và hệ thống tên lửa phòng thủ Patriot mà Mỹ thường xuyên cung cấp, nâng cấp cho Đài Loan nhiều năm qua giúp Đài Bắc củng cố năng lực phòng thủ trên không để đối phó sức ép từ không quân của Bắc Kinh. Kèm theo, Mỹ gần đây còn cung cấp pháo tự hành M109 để Đài Bắc tăng cường khả năng chống đổ bộ.

Tất cả nhằm phục vụ mục tiêu ngăn chặn khả năng Trung Quốc sử dụng sức mạnh vũ trang để thống nhất Đài Loan.

TỔNG THỐNG BIDEN SẮP HỢP THƯỢNG ĐỈNH VỚI CÁC QUỐC ĐẢO THÁI BÌNH DƯƠNG

Reuters dẫn lại thông báo của Nhà Trắng ngày 2.9 cho biết Tổng thống Mỹ Joe Biden sẽ tổ chức hội nghị thượng đỉnh tại Washington D.C từ ngày 28 - 29.9 với sự tham gia của lãnh đạo các quốc đảo Thái Bình Dương. Hội nghị sẽ thúc đẩy khu vực Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương tự do và rộng mở, đồng thời thảo luận về biến đổi khí hậu, ứng phó Covid-19, phục hồi kinh tế, an ninh hàng hải và bảo vệ môi trường.

Kế hoạch tổ chức hội nghị đã được Thứ trưởng Bộ Ngoại giao Mỹ Wendy Sherman công bố tháng trước, khi thăm Tonga. Đây là nỗ lực mới nhất của Mỹ nhằm lấy lại tầm ảnh hưởng trong bối cảnh Trung Quốc ngày càng can dự sâu vào khu vực này. Theo một nguồn tin, Nhà Trắng đã mời 12 quốc đảo dự hội nghị, trong đó có Quần đảo Solomon, nước đã ký thỏa thuận hợp tác an ninh với Trung Quốc hồi tháng 4.

Đông A

THANH NIÊN
thanhnien.vn

● Tổng biên tập: **NGUYỄN NGỌC TOÀN**
● Phó Tổng biên tập:
ĐẶNG THỊ PHƯƠNG THẢO, HẢI THÀNH

TÒA SOẠN BÁO IN:

● Tổng thư ký tòa soạn: **LÂM HIẾU DŨNG**
● Phó Tổng thư ký tòa soạn: **TUYẾT NHUNG, ĐỨC TRUNG**
● Thư ký tòa soạn: **TRỌNG PHƯỚC, NGÔ MINH TRÍ, HOÀNH SƠN, QUANG DUẤN, TRỌNG KHA**
● Trình bày: **Trg.T.NHI**

TÒA SOẠN, TRI SỰ VÀ PHÁP HÀNH:

● **268 - 270 NGUYỄN ĐÌNH CHIỂU, QUẬN 3, TP.HCM**
● ĐT: (028) 39302302 * Fax: (028) 39309939 * Email: toasoan@thanhnien.vn
● **TRUNG TÂM QUẢNG CÁO VÀ DỊCH VỤ TRUYỀN THÔNG:** (028) 39339988 * Email: quangcao@thanhnien.vn
● **PHÒNG PHÁT HÀNH:** (028) 39309243 * Email: phathanh@thanhnien.vn
● **218 TÂY SƠN, Q.ĐÔNG ĐA, HÀ NỘI**
● ĐT: (024) 38570981 * Fax: (024) 38570948 * Email: tshanoi@thanhnien.vn
● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN ĐÔNG BẮC BỘ:** 107 MÃY TƠ, Q.NGO QUYÊN, TP.HẢI PHÒNG
● ĐT: (0225) 3822038 * Email: dongbacbo@thanhnien.vn
● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN KHU VỰC BẮC TRUNG BỘ:** 1 NHÀ THỜ, TP.THANH HÓA
● ĐT/Fax: (0237) 3855748 * Email: vpthanhhoa@thanhnien.vn
● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN KHU VỰC DUYÊN HẢI MIỀN TRUNG:** 144 BẠCH ĐẰNG, TP.ĐÀ NẴNG
● ĐT: (0236) 3824231 - 3810332 * Fax: (0236) 3871345 * Email: vpdanang@thanhnien.vn

● Bạn đọc gửi Báo THANH NIÊN đi nước ngoài, đặt mua qua: Công ty XUNHASABA * ĐT: (8428) 38241320 - 38292900 * Fax: (8428) 38241321 * Email: export@xunhasaba-hcmc.com.vn

● GIẤY PHÉP XUẤT BẢN SỐ 110/GP-BTTTT DO BỘ THÔNG TIN TRUYỀN THÔNG CẤP NGÀY 27.3.2020 ● CHỈ SỐ ISSN 0866-8329 ● SẮP CHỮ TẠI BÁO THANH NIÊN ● CHẾ BẢN VÀ IN TẠI NHÀ IN BÁO THANH NIÊN, XN IN NGUYỄN MINH HOÀNG, NHÀ IN BÁO THANH NIÊN HÀ NỘI, CÔNG TY TNHH MTV IN BÁO NHÂN DÂN ĐÀ NẴNG, CÔNG TY CỔ PHẦN IN VÀ THƯƠNG MẠI KHÁNH HÒA, CÔNG TY IN NHÂN DÂN BÌNH ĐỊNH, CÔNG TY CỔ PHẦN IN TỔNG HỢP CẦN THƠ

● **VĂN PHÒNG LIÊN LẠC TẠI LÂM ĐỒNG:** 15 LÊ HỒNG PHONG, P.4, TP.ĐÀ LẠT
● ĐT: (0263) 3827807 * Fax: (0263) 3812930
● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN KHU VỰC TRUNG TRUNG BỘ VÀ BẮC TÂY NGUYÊN:**
133 LÊ LỢI, TP.QUY NHƠN, BÌNH ĐỊNH
● ĐT: (0256) 3824142 * Fax: (0256) 3815559 * Email: vpbinhdin@thanhnien.vn
● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN KHU VỰC NAM TRUNG BỘ VÀ NAM TÂY NGUYÊN:**
120 THÔNG NHẤT, P.VAN THẮNG, TP.NHA TRANG
● ĐT: (0258) 3819306 - 3819307 * Fax: (0258) 3819307 * Email: vphatrang@thanhnien.vn
● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN KHU VỰC ĐÔNG NAM BỘ:** 15A VÕ THỊ SÁU, TP.BIÊN HÒA, ĐỒNG NAI
● ĐT: (0251) 3940818 - 3940819 * Fax: (0251) 3940817 * Email: vpdongnambo@thanhnien.vn
● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN KHU VỰC TÂY NAM BỘ:** 99 TRẦN VĂN HOÀI, TP.CẦN THƠ
● ĐT: (0292) 3825244 * Fax: (0292) 3825245 * Email: vpcantho@thanhnien.vn

5.500 ĐỒNG

Một trung tâm
tiêm vắc xin Covid-19
ở Michigan, Mỹ
ANH: REUTERS

FBI thu hơn 11.000 tài liệu, ảnh tại nhà ông Trump

Cục Điều tra liên bang Mỹ (FBI) đã thu hồi hơn 11.000 tài liệu và ảnh thuộc chính phủ trong cuộc khám xét khu nghỉ dưỡng Mar-a-Lago (ở bang Florida, Mỹ) của cựu Tổng thống Donald Trump vào ngày 8.8, theo những hồ sơ tòa án được công bố ngày 2.9. Trong số đó có 18 tài liệu được dán nhãn "tối mật" và 54 tài liệu được dán nhãn "bí mật", theo Reuters.

Số hồ sơ được công bố ngày 2.9 còn cung cấp thêm vài chi tiết về 33 hộp và các vật phẩm khác mà FBI tìm thấy ở Mar-a-Lago, trong khuôn khổ của cuộc điều tra hình sự đang diễn ra về việc liệu ông Trump có lưu giữ bất hợp pháp thông tin quốc phòng và cố cản trở cuộc điều tra hay không.

Số hồ sơ trên được thẩm phán liên bang Mỹ Aileen Cannon mở niêm phong một ngày sau khi bà nghe các luật sư của ông Trump và hai công tố viên phản gián hàng đầu của Bộ Tư pháp Mỹ tranh cãi về việc liệu bà có nên chỉ định một chuyên gia đặc biệt theo yêu cầu của ông Trump để tiến hành đánh giá các tài liệu bị thu giữ hay không. Bà Cannon đã hoãn đưa ra phán quyết về việc có nên chỉ định một chuyên gia đặc biệt hay không.

Trong khi đó, cựu Bộ trưởng Tư pháp Mỹ William Barr, người từng được ông Trump bổ nhiệm, đã đặt vấn đề về tính hữu ích của việc chỉ định chuyên gia đặc biệt, theo kênh Fox News. Ông Barr nói ông không thấy có "lý do chính đáng" nào để cựu Tổng thống Trump giữ số tài liệu tại khu nghỉ dưỡng Mar-a-Lago nếu những tài liệu đó được liệt vào diện bí mật.

Văn Khoa

Mỹ, châu Âu lo ngại làn sóng Covid-19 trở lại

KHÁNH AN

Mỹ và nhiều nước châu Âu khuyến cáo tiêm vắc xin mũi bổ sung do lo ngại làn sóng Covid-19 sắp quay lại.

AFP ngày 3.9 đưa tin chính phủ Mỹ đang kêu gọi quốc hội thông qua việc chi thêm 22,4 tỉ USD nhằm duy trì các chương trình xét nghiệm và tiêm vắc xin phòng Covid-19, giữa lo ngại làn sóng lây nhiễm gia tăng trở lại.

NGUY CƠ CAO

Đề xuất của Tổng thống Mỹ Joe Biden đối diện nhiều trở ngại do tình trạng khó khăn sau thời gian dài đối phó đại dịch, cũng như các đảng đang tập trung cạnh tranh trước bầu cử giữa kỳ. Nhà Trắng lưu ý rằng đề xuất trước đó về việc chi thêm ngân sách phòng chống Covid-19 đã bị chặn tại quốc hội, nên chính phủ đã phải rút tiền từ những nguồn dành cho nhu cầu quan trọng nhằm đối phó đại dịch. Việc thiếu ngân sách cũng khiến chính phủ tạm ngưng dịch vụ cung cấp miễn phí dụng cụ xét nghiệm

Covid-19 tại nhà kể từ ngày 4.9. "Chính phủ vẫn còn thiết bị xét nghiệm trong kho nhưng sẽ không đủ nếu số ca nhiễm gia tăng vào mùa thu này", một quan chức Nhà Trắng lo ngại. Ngoài ra, Mỹ còn đang thiếu ngân sách để chuyển đổi chương trình vắc xin do nhà nước tài trợ sang mô hình thương mại vào năm tới.

Hiện số ca nhiễm Covid-19 ở Mỹ đang giảm, sau khi ghi nhận lên đến hơn 100.000 ca/ngày vào mùa hè, nhưng xu hướng này có thể thay đổi trong tháng tới. Theo trang *US News*, sự kết hợp giữa khả năng miễn dịch suy giảm dần và thời tiết lạnh hơn trong những tháng tới sẽ làm cho nhiều người tập trung ở môi trường trong nhà, khiến số ca nhiễm tăng.

"Chúng tôi dự báo số ca nhập viện và tử vong sẽ tăng, nhưng với tỷ lệ không cao bằng số ca nhiễm vì đa số đã tiêm vắc xin hoặc từng mắc bệnh nên có một số kháng thể", theo chuyên gia dịch tễ học Ali Mokdad tại Đại học Washington. Đài ABC dẫn lời giới chuyên môn ước tính có khoảng 30% dân số Mỹ sẽ nhiễm Covid-19 trong làn sóng lây nhiễm sắp tới. Mỹ

hiện ghi nhận 96.581.002 ca nhiễm với 1.072.673 ca tử vong vì Covid-19.

MŨI VẮC XIN TĂNG CƯỜNG

Nhiều nước châu Âu cũng lo ngại về làn sóng lây nhiễm trở lại vào những tháng tới, trong khi Ủy ban châu Âu (EC) kêu gọi các nước thành viên nên tiêm mũi tăng cường để đối phó. Reuters dẫn thông cáo của EC cho hay hiện vẫn có hơn 2.300 người tại khu vực này tử vong hằng tuần vì Covid-19, chưa kể những ảnh hưởng về sức khỏe như các triệu chứng hậu Covid-19 và những vấn đề về tâm thần.

EC nhấn mạnh việc tiêm vắc xin là biện pháp hữu hiệu nhất nhằm tránh bị bệnh nặng và tử vong trong đại dịch, đồng thời kêu gọi các thành viên cần triển khai chiến dịch tiêm chủng trước khi làn sóng lây nhiễm bùng phát, trong đó có vắc xin chuyển đổi phó các biến thể mới. Ngày 1.9, Cơ quan Dược phẩm châu Âu vừa chứng nhận các vắc xin nâng cấp của Pfizer và Moderna nhằm tiêm bổ sung, đối phó các biến thể phụ BA.4 và BA.5 của Omicron

Theo chuyên san *Medical*

Economics, Trung tâm Kiểm soát và phòng ngừa bệnh tật Mỹ (CDC) cũng khuyến cáo tiêm loại vắc xin nâng cấp để đối phó làn sóng lây nhiễm mới. Vắc xin này nhằm phục hồi sự bảo vệ vốn giảm dần từ lần tiêm chủng trước, bằng cách nhắm vào các biến thể có khả năng lây lan cao hơn và né tránh miễn dịch, theo Ủy ban Tư vấn về thực hành tiêm chủng thuộc CDC.

"Khuyến cáo này được đưa ra sau những đánh giá và thảo luận khoa học toàn diện. Nếu bạn thuộc nhóm phù hợp, tôi khuyến cáo mạnh mẽ rằng bạn nên tiêm", theo giám đốc CDC Mỹ Rochelle Walensky.

CDC Mỹ tiếp tục khuyến cáo nên giữ thông thoáng tối đa tại những môi trường trong nhà như trường học. Các chuyên gia dự báo làn sóng lây nhiễm mới chủ yếu do biến thể phụ BA.5, nhưng họ cũng theo dõi sát sao các biến thể phụ khác như BA.4.6 và BA.2.75. Trong khi đó, chuyên gia dịch tễ học David Dowdy tại Trường Y tế công Bloomberg thuộc Đại học John Hopkins lo ngại khả năng một biến thể mới xuất hiện với mức lây lan cao hơn và gây bệnh nặng hơn.

Cuộc chiến năng lượng Nga - châu Âu

Chỉ vài giờ sau khi các bộ trưởng tài chính nhóm G7 công bố kế hoạch áp giá trần đối với dầu mỏ nhập từ Nga nhằm ngắt nguồn tài chính cho chiến dịch quân sự của Moscow tại Ukraine, Tập đoàn năng lượng Nga Gazprom tuyên bố đường ống khí đốt Nord Stream 1 sẽ tiếp tục bị khóa trong ngày 3.9 vì rò rỉ. Đường ống Nord Stream 1 dẫn khí đốt từ Nga sang Đức, có công suất 167 triệu m³ mỗi ngày nhưng đã bị giảm nhiều lần trong vài tháng qua xuống còn 20% công suất

bình thường và bị khóa hoàn toàn từ ngày 31.8.

Mặc dù Gazprom nhấn mạnh đây là trục trặc kỹ thuật, phát sinh từ việc bảo trì đường ống định kỳ bị ảnh hưởng từ lệnh cấm vận của phương Tây. Tuy nhiên, các nước phương Tây cho rằng đây là đòn đáp trả của Nga đối với động thái mới của G7 và những trục trặc chỉ là cái cớ. "Họ còn chẳng có gan để nói 'chúng tôi đang trong cuộc chiến tranh kinh tế với các người'", Bộ trưởng Kinh tế Đức Robert Habeck chỉ trích hồi tháng 8.

Hôm qua, Hội đồng An ninh quốc gia Mỹ tố cáo Nga đang dùng năng lượng làm vũ khí để gây sức ép lên châu Âu. Bộ trưởng Tài chính Mỹ Janet Yellen cho rằng việc áp giá trần đối với dầu mỏ Nga sẽ giúp chống lạm phát và là cú đấm vào năng lực cung cấp tài chính của Nga cho cuộc xung đột tại Ukraine.

Liên quan diễn biến chiến sự, Bộ Quốc phòng Anh ngày 3.9 cho hay cuộc phản công của Ukraine tại miền nam đã gây được bất ngờ khi khai thác điểm yếu hậu cần, quản lý và lãnh đạo của lực lượng

Nga. Với việc chiến sự vẫn diễn ra tại Donbass và Kharkiv, giới chỉ huy Nga sẽ đối diện với quyết định khó khăn là sẽ tăng cường chi viện cho mặt trận nào.

Đài RT dẫn lời quan chức thân Nga tại TP.Enerhodar có nhà máy điện hạt nhân Zaporizhzhia thông báo biệt kích Ukraine đã tìm cách vượt sông bằng xuống cao tốc vào rạng sáng 3.9 nhưng bị ngăn chặn. Trong khi đó, quân đội Ukraine thừa nhận đã oanh kích thành phố này trong ngày 2.9.

Vĩ Trân

Đường ống khí đốt
Nord Stream 1 tại Đức

ANH: REUTERS